

O'zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi nashri

Ishonch

Gazeta 1991-yil 21-martdan chiqa boshlagan

2010-yil 16-dekabr № 148 (2873) payshanba

2010 йил — Баркамол авлод йили

Ўзбекистон Бадий академияси тасарруфидаги Бухоро вилоят ихтисослаштирилган мактаб-интернатида мусиқа, тасвирий ва амалий санъат йўналишларида 184 ўқувчи таълим олади.

Замонавий шарт-шароитга эга ушбу масканда 2-9-синфлар ҳажмида Давлат таълим стандартлари ва танланган махсус мутахассисликлар бўйича билим берилади. Бу ерда фаолият кўрсатаётган элликка яқин ўқитувчининг 6 нафари Ўзбекистон Бадий академияси аъзоси.

Рассомлик, миллий ва замонавий чолғу асбоблари ижрочилиги, миниатюра, ҳайкалтарошлик, кулолчилик, зардўзлик, дизайнерлик, каштачилик бўйича сабоқ олаётган мактаб-интернат ўқувчилари ўз ижодий ишлари билан вилоят, республика ва халқаро миқёсдаги кўргазмаларда, санъат ҳафталиклари ҳамда фестивалларда фаол қатнашиб келмоқда.

Суратда: мактаб-интернатнинг 8-синф ўқувчиси Дилноза Мирзаева.

Тохир ИСТАТОВ
(ЎзА) олган сурат

Ўзбек олими дунё илм-фан майдонида

6-7-бетлар

...TWAS академияси кенгаши ва TWAS мукофоти қўмитаси тавсиясига кўра, 2010 йилнинг қишлоқ хўжалиги йўналиши бўйича бериладиган TWAS мукофотиغا мексикалик ўсимликшунос олим Франциско Алфонсо Ларкю-Сааведра ҳамда ЎзФА Генетика ва ўсимликлар экспериментал биологияси институти, геном технологиялари маркази етакчи илмий ходими, биология фанлари доктори Иброҳим Абдурахмонов лойиқ деб топилди.

Исрофгарчилик — иллатларнинг иллоти

10-бет

Ортиқча дабдабавозлик, чиқим ва исрофгарчилик кимга керак?! Оиланинг асоси муҳаббатдир. Ёшлар сиなしб, соф туйғу билан турмуш қуришса, ҳаётнинг аччиқ-чучуги, кам-кўсти билинмайди. Ҳар ким ўз кўнглида бахтли. Уни бойлик ёки дабдаба билан тўлдириб бўлмайди. Шундай экан, тўйдан олдин қудалар икки ёрти бир бутун бўлиб, бу ҳақда жиддий бош қотиришгани маъқул эмасми?

Тилла бола ёки ақл бошда эмас

13-бет

Икки ёшли боланинг кара жадвални хатоларсиз ёд айтганини ёки машина русумларини ранги ва русумларигача ажратиб берганини кўрганмисиз? Тўрт ёшли боланинг икки-уч тилда бемалол чулдраганини-чи? Албатта, бундай болаларни ҳар доим ҳам кўравермаймиз. Шундай болакай ҳақида телевизорда кўриб ёки газетада ўқиб қоладиган бўлсак, у оддий бола эмас, унга худо юқтирган эканда, деб қўя қоламиз. Аслида ҳам шундаймикин?

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ КОЛЛЕКТИВ ХАВФСИЗЛИК ШАРТНОМАСИ ТАШКИЛОТИ (ОДКБ) КОЛЛЕКТИВ ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИНИНГ МАЖЛИСИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Аввал хабар қилинганидек, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримов 10 декабр куни Москва шаҳрида бўлиб ўтган Коллектив хавфсизлик шартномаси ташкилоти (ОДКБ) Коллектив хавфсизлик кенгашининг мажлисида иштирок этди ва нутқ сўзлади. Қуйида ана шу нутқ матни чоп этилмоқда.

Мухтарам давлат раҳбарлари.

Сизларни қутлашга ва Россия томонига, Россия Президенти Дмитрий Анатольевич Медведевга самимий қабул ва аънавий меҳмондўстлик учун миннатдорлик изҳор этишга ижозат бергайсизлар.

Бугунги саммит кун тартибидеги асосий масала — ОДКБ коллектив хавфсизлик тизимини янада такомиллаштиришдир.

Биз ОДКБ қарорларининг самарадорлиги ва уларнинг тезкорлик билан қабул қилинишини таъминлаш, Ташкилотнинг можароли вазиятларга самарали муносабат билдириш имкониятларини мустақамлаш борасидаги ташаббусларни асосли ҳамда ўз вақтида илгари сурилган, деб ҳисоблаймиз.

Шу билан бирга, Ўзбекистоннинг бу борадаги қатъий позициясини яна бир бор алоҳида таъкидламоқчиман: ОДКБнинг вазифаси — бу, ОДКБ давлатлари ўртасидаги ва МДХ маконидаги турли қарама-қаршиликлар ва можароларни ҳал этишда қатнашиш эмас, балки, аввало, Ташкилотга аъзо мамлакатларни ташқи таҳдидлардан ҳимоя қилишдан иборатдир.

Биз, шунингдек, ОДКБга аъзо у ёки бу давлатлар ичида «зўравонлик хатти-ҳаракат-

лари» юзага келган ҳолларда унга Ташкилотнинг аралашуви ёхуд таъсир кўрсатишига асло йўл қўймаслик зарур, деб ҳисоблаймиз. Бизнинг принципиал позициямиз шундан иборат ва Тезкор ҳаракатланувчи коллектив кучлар тўғрисидаги битимни имзоламаганимизнинг сабаби ҳам шунда.

Бунда у ёки бу мамлакат ичидаги «зўравонлик хатти-ҳаракатлари» турли сценарийлар бўйича, ташқи кучларнинг бевосита аралашуви ва молиялаштируви орқали юзага келиши мумкинлигини эътиборга олиш даркор.

Шу боис «зўравонлик хатти-ҳаракатлари»нинг ҳақиқий ташкилотчиларини аниқлаб олиш зарур. Шундан кейингина муайян қарор қабул қилиш мумкин.

Жорий йил 10-14 июн кунлари Қирғизистон жанубида рўй берган воқеалар барчамиз учун кўп жиҳатдан сабоқ бўлиши керак. Ушбу воқеалар мамлакат ичидаги қарама-қаршиликлар ва можароли вазиятларнинг ҳақиқий сабабини синчковлик билан ўрганмасдан, бу жараёнларга аралашуш қандай оқибатларга олиб келиши мумкинлигини ҳар томонлама ўйлаб, уларни ҳал этиш учун Ташкилотнинг аралашуви мутлақо йўл қўйиб бўлмаслигини яна бир бор кўрсатди.

11-12 июн кунлари ўзбек миллатига мансуб 100 мингдан зиёд қочқинлар, авваламбор, ёрдамга муҳтож хотин-қизлар, болалар ва қариялар Қирғизистоннинг Ўш ва Жалоллобод вилоятларида рўй берган миллатлараро хунрезликлардан қочиб, Ўзбекистоннинг Фарғона водийсидаги чегарасини кесиб ўтди.

Мен ҳозир бу одамларни жойлаштириш, озиқ-овқат билан таъминлаш, чегара ҳудудида тартибни сақлаш ва улар ўзини ҳимояланган деб ҳис қилиши учун зарур шарт-шароит яратиш борасида юзага келган улкан муаммолар, бунинг учун сарф этилган ресурс ва маблағлар ҳақида гапириб ўтирмайман.

Бу одамлар чегарадан ўз хоҳиши билан ёки Қирғизистон жанубида яшаш ёқмагани учун ўтгани йўқ. Улар у ерда юз йиллар мобайнида қирғизлар билан ёнма-ён яшаб келган ва бундан кейин ҳам яшайди. Бунга бизнинг ҳам, Қирғизистон Президенти Роза Отунбоевнинг ҳам ишончи комил. Қирғизистон жанубида ҳамон сақланиб турган кескин вазиятдан чиқишнинг йўли шундан иборат эканига ишонаман.

Агар аҳолимиз ўртасида осойишталикни сақлай олмганимизда ва турли ғайриқонуний хатти-ҳаракатлар содир

этилишининг олдини олмганимизда Ўзбекистоннинг қарийб 300 минг қирғиз миллатига мансуб аҳоли яшайдиган Фарғона водийси ҳудудида қандай фожиали воқеалар рўй бериши мумкинлиги ҳақида гапирмасам ҳам бўлади.

Роза Отунбоева ташаббусига биноан 11 июн эрта тонгда мен у билан телефон орқали узоқ гаплашдим. Шунда мен уни ҳар қандай ҳолатда ҳам биз томондан бирорта ҳам одам Қирғизистон чегарасидан ўтмайди, деб ишонтирдим ва ўз сўзимнинг устидан чиқдим.

Ўш Андижон шаҳридан узоғи билан 40 километр, чегарадан эса бор-йўғи 15 километр масофада жойлашган. Агар ушбу қалтис пайтда вазиятни назоратда сақлаб турмаганимизда, Қирғизистон жанубидаги миллатлараро қарама-қаршилик Ўзбекистон ва Қирғизистон ўртасидаги давлатлараро қарама-қаршиликка айланиб кетган бўлар эди.

Бошқача айтганда, Қирғизистон жанубида рўй берган қонли воқеалар оқибатларини олдиндан айтиш қийин бўлган улкан фожиага айланиб кетиши ҳеч гап эмасди.

Ушбу қонли воқеаларнинг сабаби нимада, уларнинг буюртмачилари, ташкилотчилари ва ижрочилари кимлар экани — бу алоҳида масала.

Сизларнинг эътиборингизни қуйидаги масалага яна бир бор қаратмоқчиман. Агар битта бўлса ҳам ҳарбий хизматчи, Ўзбекистон, Қозғистон

ёки Россия ҳарбий хизматчиси бўлишидан қатъи назар, Қирғизистон чегарасидан ўтганида, бу кейинчалик жинсовлаш қийин бўлган катта можарога олиб келиши мумкин эди.

МДХ ҳудудида бунга мисоллар кўп. Масалан, Арманистон ва Озарбойжон 20 йилдан ортиқ вақт мобайнида ўзаро мақбул бўлган келишувга эриша олмаётир. Можаро рўй берган дастлабки йиллардаёқ унинг ёйилиб кетишига йўл қўймаслик керак эди. Эҳтимол, шунда томонлар бугун юзага келган вазиятни бартараф этиб, ўзаро муроасага келган бўлар эди.

Мен бу мисолларни ҳар бир алоҳида вазиятда биз «зўравонлик хатти-ҳаракатлари» деб атаётган воқеаларнинг ҳақиқий сабабларини ниҳоятда жиддий ўрганиб чиқиш кераклигининг далили сифатида келтирмоқдаман.

Айнан шу сабабли Ўзбекистон можароли вазиятларга ОДКБ муносабат билдириши тартиби тўғрисидаги Низомни имзоламаётир.

Биз, шунингдек, ОДКБнинг тинчликпарвар кучлари тўғрисидаги баёнотни ҳам имзоламаймиз. Бизнинг қароримизнинг моҳияти шундан иборатки, бундай тинчликпарвар кучларда иштирок этиш ҳар доим ихтиёрий хусусиятга эга бўлган ва Ўзбекистон ўз ҳудудидан ташқаридаги тинчлик ўрнатиш операцияларида иштирок этмайди.

Эътиборингиз учун ташаккур.

■ 2010 йил — Баркамол авлод йили

— Вилоятимиз олий ўқув юртлири ва ўрта-маҳсус, касб-хунар таълим муассасаларида талабалар ва ўқувчи ёшларнинг етук мутахассис бўлиб етишиши учун етарли шароит яратилган. Сўнгги русумдаги техника воситалари билан жиҳозланган ўқув заллари ва лабораториялар, бой китоб фондига эга кутубхона ва Ахборот-ресурс марказлари, ҳозирги кун талабига мос спорт заллари шулар жумласидан, — дея сўз бошлади таълим ва фан ходимлари касба уюшмаси Хоразм вилоят кенгаши раиси Муяссар Раҳимова кенгаш томонидан талаба ёшларни қўллаб-қувватлаш борасида амалга оширилаётган ишлар ҳақида сўраганимизда. — Кенгашимиз тасарруфидаги олий ва ўрта-маҳсус таълим муассасаларида 86 мингдан зиёд талаба ва ўқувчи ўз танлаган мутахассисликлари бўйича таҳсил олмоқда. Тузилган жамоа шартномалари ва келишувларда уларни ижтимоий-иқтисодий ҳимоялаш, жисмоний тарбия ва спортни ривожлантириш, маданий-маърифий тадбирларни ташкил қилиш масалалари асосий ўрин эгаллаган.

Тўққиз йилдирки, кенгаш томонидан иқтидорли, кам таъминланган талаба ва ўқувчиларни қўллаб-қувватлаш мақсадида маҳсус стипендия таъсис этилиб, ўтган даврда 150 га яқин ёшлар ушбу стипендия соҳиби бўлишди.

— Ёшларнинг бўш вақтини мазмунли ўтказиш, жамиятда фаол муносабатини таъминлашга қаратилган кўплаб маънавий-маърифий, маданий-оммавий тадбирлар ташкил қилинмоқда, — дея сўзида давом этади Кенгаш раиси. — Аънавий ўтказилиб келинаётган «Талабалик — толеимдир», «Тала-

балик — олтин даврим» тадбирлари, «Ёшлик гулшани», «Баркамолликка интилиб...», «Ёш талантларни излаймиз» кўрик-танловлари, «Ўзбекистон, сени қуйлайман» санъат фестивали шулар сирасига киради. Шунингдек, ёшларда Ватанга муҳаббат, аждодлар ёди билан фахрланиш ҳиссини кучайтириш мақсадида ҳар йили Тошкент, Самарқанд, Бухоро шаҳарларига саёҳат ташкил қилиш ҳам урфга айланган.

Жисмоний тарбия ва спортни ривожлантириш, спорт мусобақаларини ташкил этишда ҳам муайян ишлар қилинмоқда. Вилоят касба уюшма кенгаши томонидан ташкил этилган «Енгил атлетика», «Мини футбол ҳафталиклари», миллий кураш мусобақаларида юзлаб ёшлар ўз иқтидорини намойиш қилиш имконига эга бўлаё-

тир. Дарвоқе, соғломлаштириш ҳам устувор йўналишлардан бири ҳисобланади. Талабалар учун Урганч Давлат университети қошидаги санаторий-профилакторийда саломатликларини тиклаш имкони яратилган. Бундан ташқари, ҳар йили ёзги таътил даврида ушбу санаторий-профилакторий ва спорт клуби қошида иқтидорли талабаларнинг аънавий спорт-соғломлаштириш ва чет тилларни чуқур ўрганиш оромгоҳи ташкил қилинади.

— Яратилган шароитлардан яна бири талаба ва ўқувчиларни турар-жой билан таъминлашдир. Урганч Давлат университетининг 3 та талабалар турар-жойида 825 нафар талаба, академик лицей ва касб-хунар коллежларининг 24 та ўқувчилар турар-жойида 2767 нафар ўқувчи истиқомат қилади.

Ушбу турар-жойларда олиб борилаётган ишларни тартибга солишнинг изчил тизимини яратиш, талабаларнинг ўз-ўзини бошқаришда фаоллигини ошириш, уларнинг соғлом ва хавфсиз яшашга бўлган ҳуқуқларини муҳофаза қилиш мақсадида «Энг намунали талабалар турар-жойи», «Энг намунали ўқувчилар турар-жойи» кўрик-танловлари мунтазам ўтказилиб келинмоқда, — дейди Муяссар Раҳимова.

Кенгашининг талабалар учун аънавий ўтказиб келаётган тадбирларидан бири бу халқаро талабалар куни муносабати билан ташкил этиладиган байрам дастурдир. Бу йил ушбу дастур «Баркамол авлод — юрт истиқбо-

ЭЪТИБОР ВА ЭЪЗОЗ

ли, мамлакат қудрати» шиори остида ўтказилди.

Тадбирда тармоқ ходимлари касба уюшмаси Марказий кенгаши ва вилоят кенгашининг 2010-2011 ўқув йилидаги стипендиатлари эълон қилиниб, гувоҳнома ва стипендиялар тантанали топширилди. Шунингдек, 50 дан зиёд кам таъминланган, боқувчисини йўқотган чин етим талаба ва ўқувчиларга совғалар тақдим қилинди. Урганч Давлат университети маъмурияти ва касба уюшма кўмитаси ҳам бир гуруҳ фаол талабаларни рағбатлантирди.

Ёш истеъодли санъаткорларнинг чиқиши тадбирга ўзгача шуқуқ бағишлади.

Муҳаббат ТўРАБОЕВА,
«Ishonch» мухбири

Бахтимиз комуси

Оила — жамият таянчи, авлодлар давомийлигини таъминловчи, миллий анъаналарни сақловчи муқаддас кўрган. Соғлом оилани шакллантириш, хотин-қизларни моддий-маънавий қўллаб-қувватлаш фаолиятимиз мезонини ташкил этади.

Президентимизнинг «Ёш оилаларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чоратадбирлар тўғрисида»ги фармони бу борадаги эзгу ишларимизга дастурамал бўлаётди. Ёшларнинг оёққа туриб олиши учун ёрдам беришга қаратилган ушбу фармон асосида туман ҳокимлиги томонидан эзгу ишлар амалга оширилмоқда. Ёш оилалар алоҳида рўйхатга олиниб, уларнинг турмуш тарзи ўрганилиб, зарурий ёрдам бериш чоралари кўрилмоқда.

ОИЛАСИ СОҒЛОМ ЮРТ ҚУДРАТЛИ БЎЛАДИ

Туманимизда 42 минг 234 та оила мавжуд. Шундан 680 таси ёш оилалар. Уларга меҳнат фаолиятини бошлашда ёрдам кўрсатиш, барқарор даромад манбаларини шакллантириш чоралари кўрилди. Уй ва турмушда зарур бўладиган буюмларни сотиб олиши, тадбиркорлик билан шуғулланиши, уй-жой қуриши учун ҳокимлик ва бошқа мутасадди ташкилотлар ёрдамида банкдан кредит олиш йўлга қўйилди.

Жорий йилда 70 та кам таъминланган оилага қорамол олиб берилиб, уларга меҳнат дафтарчаси очилди. Этиборлиси, уларнинг 50 таси ёш оилалар. Иш билан таъминлаш давлат жамғармаси томонидан кам таъминланган оилаларга қорамол боқиши учун 28,5 млн. сўм кредит берилди.

Қўмитамиз маслаҳатчилар ёрдамида ҳар бир оилага кириб бориб, аёлларни жамият ҳаётига жалб этаяпти. Айни кунда фуқаролар йиғинларида 40 нафарга яқин диний маърифий ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчилар фаолият кўрсатмоқда. Ҳар бир маслаҳатчи ўз маҳалласи ободлиги, келажаги учун эзгу ишларга жалб этилган. Ҳар ойда маслаҳатчилар учун маънавий ўқувлар ташкил этилади. Амалга оширилаётган бундай тадбирлар маҳалла ва оила муҳитини соғломлаштиришга асос бўлиб хизмат қилмоқда. Кам таъминланган, боқувчисини йўқотган оилалар маҳаллалар оталиғига олинган. Муаммолар ҳам ўз ўрнида ҳал этилмоқда. Айниқса, ёшлар тарбияси қатъий назоратда. Қизларни оилага тайёрлаш масаласи ҳам оналар билан бамаслаҳат ҳал этилмоқда. Энг муҳими, тўй-ҳашамлар, маросимлар ихчамлаштирилди, беҳуда исрофгарчиликка чек қўйилди.

Масалан, Шоира Шарипова маслаҳатчи бўлган «Бобоато» маҳалласини оладиган бўлсак, бу ҳудудда ўндан ортиқ якка тартибда ишлаётган тадбиркорлар бор. Кимдир зардўз, бошқаси тикувчи, бирови каштадўз. Улар ўз хуналар билан оилаларини тўқис қилиб қўйишган. Ҳозир бу маҳаллада бирорта бекорчини кўрмайсиз.

Жорий йил Бандлик дастури бўйича туманимизда 6472 та иш ўрни яратилиши керак эди. Амалда 6727 киши муқим иш ўрнига эга бўлди. Таъкидлаш жоизки, уларнинг 3942 таси хотин-қизлар. Бундан ташқари, 8 марта ўтказилган меҳнат ярмаркасида 980 нафар киши ўз иш ўрнига эга бўлди.

Президентимиз таклифи билан кириб келаётган янги — 2011 йилни «Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили» деб эълон қилиниши туманимиз меҳнат аҳлини беҳад қувонтирди. Чунки, шофирконликлар азалдан хунарманд, ишбилармон ва тадбиркор халқ. Айни кунда ҳам мингдан ортиқ тадбиркор эл-юрт тўқинлигини таъминлашда ҳисса қўшиб келмоқда. Биргина жорий йилда якка тартибда фаолият кўрсатадиган 371 нафар тадбиркор ва 159 та кичик корхона ва микрофирма рўйхатга олинди. Бу, юзлаб иш ўринлари яратилиб, оилаларнинг барқарор даромад манбалари шаклланиб, моддий манфаатдорлиги оширилди, дегани. Қолаверса, тадбиркорлар саъй-ҳаракати билан туман аҳли манфаатдорлиги ортиб, турмуш шароити яхшиланиб бормоқда. Айниқса, миллий хунармандчиликнинг каштачилик, зардўзлик турлари ривожланган. Оилани ижтимоий ҳимоялаш маркази томонидан 50 нафар хотин-қиз уста-шоғирд йўналишида ўқитилиб, ишга жалб этилди. Ишбилармон Дилрабо Намозова имконияти чекланган бўлишига қарамай «Дилрабо чеварлари» ўқув марказини ташкил этиб, ҳар йили юзлаб қизларга тикувчилик сирларини ўргатмоқда. Бу фидойи аёлнинг меҳнати юқори тақдирланиб, Президентимиз томонидан «Жасорат» медали билан мукофотланди.

Ойсара Рўзиева ташаббускорлиги билан жамиятга катта наф келтираётган каштадўзлардан. Ўнлаб танловлар ғолиби бўлган бу чевар 50 дан ортиқ уй бекасини иш билан таъминлади. Зеро, Президентимиз айтганидек, оила соғлом бўлса, жамият соғлом, мамлакат қудратли, юрт осойишта бўлади.

**Шахзода ОСТОНОВА,
Шофиркон туман ҳокими ўринбосари,
туман хотин-қизлар қўмитаси раиси**

Мамлакатимизда 15 ноябрдан 15 декабргача бўлиб ўтган Ёнғин хавфсизлиги ойлиги Фарғона вилоятида ҳам самарали яқунланди.

Ойлик доирасида вилоятдаги 717 мингдан зиёд хонадоннинг ёнғинга қарши ҳолати ўрганиб чиқилди. Текшириш давомида қўлбола услубдаги электр ва газ иситиш ускуналари, хавфсизлик талабларига жавоб бермайдиган носоз иситиш печларидан фойдаланиш ҳолатлари бартараф этилиб, бундай бепарволик оғир оқибатларга олиб келиши фуқароларга тушунтирилди.

Суратда: Фарғона шаҳар ИИБ ёнғин хавфсизлиги бўлими инспектори Аҳаджон Қозихўжаев Фарғона шаҳридаги 1-мактабда ўқувчилар билан машғул пайтида.

**Муқимжон ҚОДИРОВ
(ЎЗА) олган сурат**

Бойсунлик ишбилармон Ёқуб Тўракулов тадбиркорларга ҳавас қилиб, 2004 йил «Хуршид» кичик корхонасини ташкил этганди.

Бугун 12 нафар хунарманд уста меҳнат қилаётган кичик корхонада йилига 300-400 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариляпти.

Ҳаваснинг ҳавасли жилоси

Иқтисодий жиҳатдан анча тетик корхонага молия муассасалари ҳам амалий ёрдам кўрсатмоқда. Жорий йилда «Агробанк»нинг Бойсун туман филиали «Хуршид» кичик корхонасига 100 миллион сўм кредит ажратди. Бу сармояга кўп миқдорда ёғоч ва металл буюмлар келтирилди. Тадбиркорлар ушбу маҳсулотлардан умумтаълим мактаблари кимё хоналари учун меҳел жиҳозлари тайёрлаб, вилоятдаги барча билим даргоҳларига етказиб беришяпти.

Жорий йилнинг ўн ойи мобайнида ишбилармон хунармандлар 300 миллион сўмлик жиҳоз сотишга муваффақ бўлишди.

**Рустам ДАВЛАТ,
«Ishonch» мухбири**

Сафарбарлик

Эл обод — кўнгил шод

Ҳар бир санани катта тайёргарлик, улкан ўзгаришлар, даврга хос бунёдкорликлар билан кутиб олишга ўрганиб қолганмиз. Чунки олдимизга қўйган узоқ муддатли стратегик мақсад иқтисодий таъминлаш орқали халқимизнинг ҳаёт даражасини тубдан ўзгартириб, жаҳон ҳамжамиятидан муносиб ўрин эгаллашдан иборат.

Навоий вилоятида мазкур йўналишда кенг қамровли сафарбарлик эълон қилинди. Қарийб беш минг нафар фаол жалб қилинган ушбу тадбир ҳар бир ҳудудда ободонлаштириш ишларини амалга оширишни кўзда тутди.

Хатирчи, Навбахор, Конимех туманларида бўлганимизда, ҳар бир кўча, хонадон, маҳалла, ташкилот ва муассасалар ён-атрофи, катта йўл ёқалари тартибга келтирилаётганлигига гувоҳ бўлдик.

— Ҳеч бир ютуқ ўз-ўзидан қўлга киритилмайди, — дейди биз билан суҳбатда Давлат муассасалари ва жамоат хизмати ходимлари касаба уюшмаси вилоят вакили Шухрат Ҳалилов. — Вилоят ҳокимлигининг бу ташаббуси аҳоли томонидан кўтаринкилик билан кутиб олинди. Ариқларни тозалаш, дарахтларни буташ, тандир-ўчоқлар, ўтин гарамланган жойларни тартибга келтиришга, хонадонлар, айниқса, йўл ёқасидаги ҳовли, дўкон, савдо шохобчаларининг замонавий кўриниш касб этишига алоҳида эътибор бермоқдамиз. Бинолар аҳоли ўрганилиб, уларнинг қай жиҳатдан янгиланиши ҳақида тегишли тавсиялар берилаётди. Янги йилгача ободонлаштириш бўйича тузилган 15 қисмдан иборат махсус режа-тадбир бекаму кўст бажарилди.

Замонавий лойиҳалар асосида қад ростлаётган маҳалла гузарлари, ораста ҳовли-жойлар ва яшаш тарзига бўлган янгича ёндашув озод юртимизнинг тобора ободлашувини таъминламоқда.

**Мансур АЛОВУДДИНОВ,
«Ishonch» мухбири**

Чекка қишлоқда табиий газ

Ўн саккиз йилдирки, марказий Фарғона чўлларига туташиб кетадиган Қўштепа тумани қишлоқлари босқичма-босқич табиий газ билан таъминланмоқда. Бу йил гиштомонликларнинг ҳам омади чопди. Режа асосида газлаштириш навбати уларга етиб келди. Қишлоқ ичида 3 километр асосий ва тармоқ қувурлари тортилиб, 450 та хонадонга зангори олов кириб борди.

— Мактабда иккинчи сме-нада ишлайман, — дейди Дилдора Азаматова. — Ишдан келиб ўчоққа ўтин қалаш, тутунга ботиб овқат қилиш малол келарди. Энди эса табиий газ оғиримизни енгил қиляпти. Қадрига етишимиз, газни тежаш, беҳуда сарф бўлишига йўл қўймаслик керак.

Гиштомонда табиий газ ёнган кун тўйга айланиб кетди. Қўй сўйилиб, фотиҳа ўқилди. Ёши улуг отахонлар истиқлолга шукроналар айтиб, эл тинчлиги учун дуо қилишди.

Истиқлол йилларида тумандаги 21,5 мингдан ортиқ

хонадон табиий газ билан таъминланди. 3280 та оилага эса суюлтирилган газ етказиб бериляпти. «Водийгазтаъминот» унитар корхонаси Қўштепа туман филиали маъмурияти бу йил газ тармоқларини мавсумга тайёрлаш бўйича катта ҳажмдаги ишларни амалга оширди. 617 та газ тарқатиш пункти, 5 та газ қудуқлари таъмирдан чиқарилди. Газ қувурларини ҳаво ҳайдаш йўли билан тозалаш, текшириш ишлари бажарилди.

«Пахтакор» қишлоқ фуқаролар йиғинидаги «Ўзбекистон» ва Ҳамза кўчаларида 1 километрдан ортиқ масофага газ қувури тортилиб, 700 хонадон-

га қулайлик яратилди. «Лойсон» қишлоқ фуқаролар йиғинининг Қирғизобод қишлоғига янги газ қувури ётқизилди. Бу йилги ишлар самараси ўлароқ жами 1150 та хонадонда зангори олов ёнмоқда.

Бундан ташқари, туман бўйича барча қишлоқ ва маҳаллалардаги хонадонларнинг газ таъминоти ҳолатлари ўрганилиб, уларни қўшимча равишда суюлтирилган газ ва кўмир ёқилгиси билан таъминлаш чора-тадбирлари кўрилмоқда.

**У.ИБОДИНОВ,
«Ishonch» мухбири**

■ Етакчи иш бошлади

Ҳаёт синовлари

Зебо бугун ҳам ишга барвақт келди. Институтнинг кенг ва озода йўлидан борар экан, бу даргоҳга нақадар кадрдон бўлиб қолганлигини ҳис этди. Йиллар бир-бирини қувалаб ўтаверар экан. — Энг муҳими, шу йилларни эзгу ишлар билан безашдир. Ҳаёлидан шу фикрлар ўтар экан, беихтиёр ёшлигини эслади.

Санъатга иштиёқи жуда баланд эди. Пойтахтимиздаги 29-мактабда ўқиб юрган йилларида, бирор тадбир усиз ўтмасди. Қизидаги қобилиятни сезган Мирҳоди ака онаси Махбуба опа билан маслаҳатлашиб, уни мусиқа мактабига беришди. Беш йил давомида тажрибали устозларидан санъат сирларини ўрганди.

1992 йили мактабни аъло баҳоларга тугатиб, ҳужжатларини Тошкент темир йўл муҳандислари институтига топширди ва талабалик бахтига муяссар бўлди. Мазкур институтнинг «Автоматика-телемеханика ва алоқа» факултетида сабоқ ола бошлади.

инсондан фаолликни талаб қилади

Тиришқоклиги туфайли, талабалик чоғидаёқ ихтирочиликка қўл урди. Темир йўлларни электрлаштириш тармоқда муҳим ўрин тутди. У айнан шу вазифани компютерлар зиммасига оқлади. Ихтиро кўпчилик олимлар томонидан ижобий баҳоланди.

Зебо 1997 йили олий ўқув юртини муваффақиятли тугатди. Устозлари унга институтда қолиб, илмий изланишларини давом эттиришни таклиф этишди. Иқтидорли мутахассис бу таклифни бажонидил қабул қилди ва «Темир йўл транспортида ахборот тизимлари» кафедрасида фаолиятини бошлади.

— Ўзимни омадли ва бахтиёр инсон ҳисоблайман, — дейди Зебо Тўлаганова. — Чунки ҳаёт мени техника фанлари номзодлари Марат Алиев, Юрий Полевой каби талабчан, бир вақтнинг ўзида меҳридарё устозлар билан учраштирди. Улардан нафақат илмий, балки ҳаёт сабоқларини ҳам ўргандим. Ҳозирда «Вагон оқимларини мувофиқлаштириш» мавзусидаги номзодлик диссертацияси устида ишляпман.

Жорий йил бошида унинг ҳаётида унутилмас воқеа содир бўлди. Институт кадрлар бўлимининг бошлиғи Ёдгора Мираҳмедова Зебони қабулга чақирди.

— Шунча йилдан буён институтда фаолият кўрсатяпсиз. Факултет хотин-қизлар кўми-

тасига ҳам раҳбарсиз. Жамоада обрўингиз яхши. Кўпчилик билан тил топишиб кетасиз. Шуларни ҳисобга олиб, ректор Анвар ака Одилхўжаев билан маслаҳатлашдик. Номзодингизни институт касабаси уюшма кўмитаси раислигига тавсия этмоқчимиз, — деди Ёдгора опа.

Унинг таклифини эшитиб, Зебо дастлаб бироз чўчиди. Ахир тўрт ярим минг аъзоси бўлган ташкилотга етакчилик қилишнинг ўзи бўладими?

— Эплай олармиканман? — дея бироз тортиниб сўради у Ёдгора опадан.

— Сиздаги интилиш ҳамда ёшлик шижоатини била туриб шу тўхтамга келдик. Эплаб кетасиз. Биз сизга ишонамиз, — деди опа. Бу суҳбат Зебони янада руҳлантириб, ўзига бўлган ишончини оширди.

Жорий йилнинг 31 март куни бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишида уни институт касабаси уюшма кўмитасига раис этиб сайлашди.

— Дастлаб қийин бўлса керак, деб ўйлагандим, — дейди Зебо. — Лекин ёнингда сени тушунадиган фаоллар қанчалик кўп бўлса, иш шунчалик тез йўлга тушиб кетар экан. Зоҳиджон ака Қаҳҳоров, Алла Баширова, Мазлума Қаноатова каби педагоглар, Ўғилой Мамаризаева, Темир Султонов, Марат Раҳмонов каби талабалар шулар сирасидан. Республика темирйўлчилар ва транспорт

қурувчилари касабаси уюшмаси Марказий кенгазининг раиси Қутлимурод Собиров, унинг муовини Шермат ака Бегматов, етакчи мутахассис Абдуманноп Ғуломовлардан ҳам етакчиликнинг нозик сирларини ўрганаётман.

— Зебо Тўлагановадаги оддийлик, камтарлик ҳислатлари жамоамизда тезда обрў қозонишида қўл келади, — дейди касабаси уюшма кўмитаси йўриқчиси Мунаввар опа.

...Шу йил ўтказилган «Талабалик баҳори», «Бахтли болалик» кўрик-танловларида ҳам ёш етакчининг ташкилотчилик қобилияти кенг намоён бўлди.

— Илгари жамоадошларимизнинг кўпчилигини яқиндан билмасдим, — дейди Зебо. — Ишонч билдириб бошлангич ташкилотга етакчи этиб сайлашгач, уларнинг фаолияти, оилавий шароити, қизиқишларини чуқурроқ ўрганишга ҳаракат қиляпман. Чунки аъзоларнинг қорига яраш, уларнинг чехрасида табассум кўриш инсонни янада яхши ишларни амалга оширишга ундайди.

Ёш касабаси уюшма кўмитаси раисининг олдида улкан вазифалар турибди. У фаоллиги билан барча қийинчиликларни енгиб, синовлардан муваффақиятли ўтишига ишонамиз.

Неъмат РАФИКОВ,
«Ishonch» мухбири

Касаба уюшмаси тадбири

«Шўртангаз-кимё» мажмуаси унитар шўъба корхонасида касабаси уюшма кўмитаси ташаббуси билан «Оила — муқаддас» мавзусида давра суҳбати бўлиб ўтди.

Мутахассислар хотин-қизлар ҳузурида

Анжуманда вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси бош акушер-гинеколог Дилфуза Абдушукурова, руҳшунос Замира Мананзарова ҳамда журналист Сайёра Зоирова сўзга чиқиб, мамлакатимизда ёш авлодни камол топтириш учун яратилаётган шароит, оилада аёлларнинг тутган ўрни, фарзанд тарбиясига бўлган масъуллиги ҳақида тўхталдилар.

Хотин-қизлар мутахассислардан ўзларини қизиқтирган саволларга жавоб олишди.

Тадбир «Шўртангаз-кимё» мажмуаси хотин-қизларининг шахмат ва шашка бўйича мусобақасига улашиб кетди.

Акмал АБДИЕВ,
«Ishonch» мухбири

Юрган — дарё

Парламентга саёҳат

Зарбдор туман ҳокимлиги, туман халқ таълими бўлими, таълим ва фан ходимлари туман бирлашган касабаси уюшма кўмитаси белгиланган дастурга кўра, умумтаълим мактаблари педагог ходимлари ҳамда ўқувчиларнинг Тошкент шаҳрига саёҳатини уюштирди.

Улар Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасида бўлиб, Парламент фаолияти билан яқиндан танишдилар. Кўмиталар ва фракцияларда олиб борилаётган ишлар, қонунларнинг мазмун-моҳияти, уларнинг қабул қилиниши ва ишлаб чиқилиши жараёнлари юзасидан кенг тушунчага эга бўлишди.

Жиззах вилояти Дўстлик сайлов округидан сайланган Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутаты Нодира Каримова ўз фаолияти ҳақида сўзлаб берди.

Шунингдек, сайёҳлар Ўзбекистон Давлат тарих музейи, Темирийлар тарихи Давлат музейи, Абулқосимхон мадрасаси каби пойтахтнинг диққатга сазовор жойларини томоша қилишди.

Бердиали АБДУАЛИЕВ,
Зарбдор туман таълим ва фан
ходимлари бирлашган касабаси уюшма
кўмитаси раиси

Суратда: зарбдорлик бир гуруҳ ёш сайёҳлар

■ Халқаро анжуман

Гулистон шаҳрида тармоқ касабаси уюшма ташкилоти етакчиларининг халқаро семинари бўлиб ўтди

Мазкур халқаро семинар Ўзбекистон таълим ва фан ходимлари касабаси уюшмаси Марказий кенгаши ташаббуси билан халқаро Таълим ташкилоти (ХТТ) «EDITION INTERNATIONAL»нинг Осийё — Тинч океани минтақавий конкордиуми ҳамкорлигида ўтказилди.

Анжуманга ташриф буюрган Жиззах, Сирдарё вилоятларининг туман, шаҳар тармоқ бирлашган касабаси уюшмалари кўмиталари раислари,

касб-ҳунар таълими муассасалари, бошқармалар бирлашган касабаси уюшма ташкилотлари етакчилари «Бозор иқтисодиёти шароитида таълим ва фан ходимлари касабаси уюшмаларининг роли» мавзусида маъруза тинглаб, баҳс-мунозаралар олиб боришди.

Маълумки, меҳнат муносабатларини тартибга солишда ижтимоий шерикчиликни ривожлантиришни ҳаёт тақозо этипти. Бу мақсадга жамоа шартномалари ва жамоа келишувлари орқалигина эришилади. Ана шу ҳужжатлар орқали ўқитувчилар, талабалар ва пенсионерлар ижтимоий ҳимояланяпти.

Халқаро таълим ташкилоти худудий мувофиқлаштирувчиси Жером Фернандез таъкидлашча, айтиш вақтда дунё

ўқитувчилари муаммоси бир-бирига ўхшаш. Ана шу муаммоларни бирга ўрганиб, ҳал этиш йўлини халқаро ҳамкорлик ва ҳамжиҳатликда ечиш мумкин. Биз фикр алмашиш, тажрибани ўртоқлашиш учун йиғилдик. ХТТнинг Марказий Осийё учун алоҳида Дастури тузилган.

Халқаро анжуман иштирокчилари бозор иқтисодиёти шароитида касабаси уюшма етакчилиги моҳияти, фаолиятни режалаштириш, ХТТ фао-

лияти ва Дастури, таълим муаммолари, унинг ечимини, «Таълим ҳамма учун» Дастури ижроси юзасидан кенг ва атрофлича маълумот олишди.

ХТТ олдида турган вазифа — умумтаълим сифатини ошириб, демократия, тинчлик, ижтимоий адолатни қўллаб-қувватлаш, ирқчилик билан курашиш, хотин-қизлар фаоллигини ошириш ва ҳуқуқларини ҳимоя қилишга йўналтирилган.

Семинар дастуридан ўрин олган маърузалар билан бирга «Бола, мактаб, ўқитувчи муаммолари ва уларнинг ечимини», «Етакчилик ва қарор қабул қилиш жараёнлари», «Касаба уюшма фаолиятини режалаштириш», «SWOT-Анализ» каби амалий машғулотлар қизиқарли кечди.

Шунингдек, иштирокчилар Сирдарё, Жиззах вилоят тармоқ касабаси уюшма кенгаши раислари Қ.Эшназаров ва Ё.Рустамовнинг қизиқарли маърузаларини тинглашди.

Анжуман сўнггида қатнашчиларга халқаро сертификат топширилди.

Абдуманноп АЗИМОВ,
«Ishonch» мухбири

Самарали
кечган уч кун

Юртимизда соғлом ва баркамол авлодни тарбиялаш, ёшларнинг ижодий ва интеллектуал салоҳиятини рўёбга чиқариши учун зарур шарт-шароитлар ва имкониятларни яратиш бўйича кенг қўлмали чора-тадбирларни амалга ошириш мақсадида, шунингдек, якунланаётган йилнинг «Баркамол авлод йили» деб эълон қилингани муносабати билан Президентимизнинг «Баркамол авлод йили» Давлат дастури тўғрисидаги қарори қабул қилинган эди. Республикамизда ёшлар ўзига хос ижтимоий қатлам сифатида мунтазам давлатнинг эътиборида. Чунки улар давлатчилик асосларининг захира бойлиги, ривожланиш потенциали, давлатнинг иқтисодий, ижтимоий, сиёсий ва маънавий тараққиётини таъминлаш мезонларидан бири эканлиги инобатга олинган.

Вояга етмаганларнинг меҳнат ҳуқуқлари

Шунинг учун мамлакат қонунчилигида ҳам ёшларни ижтимоий, сиёсий ва иқтисодий муҳофаза қилиш масалалари ўз аксини топган бўлиб, бу жиҳат бир томондан, бевосита тарзда ёшларга қаратилган қонунлар тизими орқали, иккинчи томондан, инсон ҳаётининг турли қирраларини ўзида мужассам этган умумдавлат қонунлари тизими орқали ҳамда учинчи томондан, инсон омили ва унинг ҳуқуқлари билан алоқадор тарзда мамлакатимизда ратификация қилинган турли халқаро ҳужжатлар орқали ўзини намоен этади.

Маълумки, мустақиллик йилларида фуқароларнинг меҳнат ҳуқуқларини ҳимоя қилиш билан боғлиқ қатор қонун ҳужжатлари қабул қилинди ва амалда татбиқ этиб келинмоқда. Шунингдек, вояга етмаганларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилишга қаратилган халқаро-ҳуқуқий ҳужжатларнинг устуворлигини таъминлаш борасида ҳам кенг қамровли ишлар амалга оширилди. Жумладан, Ўзбекистон Республикасининг 2008 йил 4 апрелдаги Қонуни билан «Ишга қабул қилиш учун энг кичик ёш тўғрисида»ги конвенция (Женева, 1973 йил 26 июн) ҳамда Ўзбекистон Республикасининг 2008 йил 8 апрелдаги Қонуни билан «Болалар меҳнатининг огир шакллари тақиқлаш ва йўқ қилишга доир шошилинч чоралар тўғрисида»ги конвенция (Женева, 1999 йил 17 июн) ратифика-

ция қилинди. Умуман, Республикамиз меҳнат қонунчилигида меҳнат соҳасида вояга етмаганларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, бу борада уларга алоҳида ғамхўрлик кўрсатилишини назарда тутувчи бир қатор нормалар мустаҳкамлаб қўйилган. Хусусан, Меҳнат кодексининг 242-моддасига мувофиқ, иш вақтининг муддати ўн олтидан ўн саккиз ёшгача бўлган ходимларга ҳафтасига ўттиз олти соатдан, ўн бешдан ўн олти ёшгача бўлган шахслар (таътил даврида ишлаётган ўн тўртдан ўн олти ёшгача бўлган ўқувчилар) учун эса ҳафтасига йигирма тўрт соатдан ошмайдиган қилиб белгиланади. Ўқишдан бўш вақтларида ишлаётган ўқувчиларнинг ўқув йили давомидаги иш вақти муддати юқорида кўрсатилган тегишли ёшдаги шахслар учун назарда тутилган иш вақти энг кўп муддатининг ярмидан ортиб кетиши мумкин эмас. Ундан ташқари, ўн саккиз ёшга тўлмаган шахсларни тунги ишларга, иш вақтидан ташқари ишларга ва дам олиш кунларидаги ишларга жалб этиш тақиқланади (Меҳнат кодексининг 245-моддаси). Бу эса, ўз навбатида, «Ишга қабул қилиш учун энг кичик ёш тўғрисида»ги Конвенциянинг 3-моддаси талабларига тўла мувофиқ келади. Унга қўра, ўз хусусияти ёки амалга ошириладиган шароитига қўра ўсмир соғлиғи, ҳавфсизлиги ёки маънавиятига зиён етказиши мумкин бўлган ҳар қандай иш турига ёки ёллан-

ма иш турига қабул қилиш учун энг кичик ёш ўн саккиз ёшдан кам бўлмаслиги кераклиги назарда тутилган.

Меҳнат кодексининг 247-моддасига қўра, ота-оналар ва васийлар (ҳомийлар), шунингдек, меҳнатни муҳофаза қилиш устидан назорат қилувчи органлар ҳамда шуғулланувчи комиссиялар, агар ўн саккиз ёшга тўлмаган шахслар бажараётган ишни давом эттириш улар соғлиғига зиён қиладиган ёки уларга бошқача тарзда зарар етказадиган бўлса, бундай шахслар билан тузилган меҳнат шартномасини бекор қилишни талаб этишга ҳақли эканликлари белгиланган. Шунингдек, қонун ҳужжатларида агар ўн уч ёшдан ўн беш ёшгача бўлган шахсларга уларнинг соғлиғи ва ривожланиши учун зарарли бўлмаса, мактабга қатнашига, ваколатли ҳокимият органлари томонидан тасдиқланган касбга йўналтириш ёки касбий тайёргарлик дастурларида иштирок этишларига ёки олган ўқувларидан фойдаланиш лавоғатига зарар етказмайдиган бўлса, энгил ишларда ишлашга ёки ёлланб ишлашга рухсат этиши мумкинлиги белгиланган.

Бир сўз билан айтганда, юртимизда халқаро ҳуқуқнинг умум эътироф этилган қоидалари устунлигини тан олган ҳолда ушбу қоидаларга оғишмай риоя қилиб келинмоқда.

Фарҳод ЖўРАЕВ,
Давлат меҳнат ҳуқуқи инспектори

Ёнғин хавфсизлиги

Кейинги йилларда Жиззах вилоятида ўнлаб янгидан-янги савдо-саноат, маданий-маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари бунёд этилди. Замонавий бино ва иншоотлар юртимиз кўрқига кўрк қўшганини кўриб, кўзингиз қувонади. Уларни асраш, ёнғинлардан муҳофаза этиш муҳим вазифалардан биридир.

Чунки вилоят ҳудудида рўй берган бир қатор ёнғинлар сабаби ўрганилганда, қурилган ва ишга туширилган масканларда, айниқса, аҳоли турар-жойларида ёнғин хавфсизлиги талабларига амал қилинмаганлиги маълум бўлди. Жорий йилнинг ўн ойи мобайнида Жиззах вилояти бўйича 392 та ёнғин содир бўлган. Мазкур ёнғинлар 165 млн. сўмдан ортиқ моддий зарар келтирди. Бошқача айтганда, электр ёритиш ва иситиш тармоқларидан, газдан нотўғри фойдаланиш натижасида қурувчининг машаққатли меҳнати олов исканжасида қолиб кетди.

392 та олов

«Ёнғин хавфсизлиги ойлиги»да вилоятдаги ҳар бир корхона, ташкилот, ҳўжалик ва муассаса меҳнат жамоалари қатори қурилиш идораларининг ҳам фаоллигини оширишга эътиборнинг кучайтирилганлиги бежиз эмас. Сабаби, қуриладиган масканларда ёнғин хавфсизлигини таъминлаш ва унинг қоида талаблари амалиёти юзасидан қурувчи ва раҳбар ходимлар ўртасида тушунтириш ишлари ҳамда йўриқномалар олиб борилишини мунтазам амалга ошириш муҳим аҳамиятга эга.

Бинонинг мустаҳкамлиги унинг пойдеворида, ёнғин хавфсизлиги эса кўп жиҳатдан кишилардаги муносабатга боғлиқ. Газ ва электр пайвандчилар махсус ҳимоя воситасига, шу ишда ишлаш ҳуқуқини берувчи махсус гувоҳномага эга бўлиши, ёнғин хавфсизлиги бўйича йўриқномадан ўтказилиши шарт; қурилиш майдонида чиқиндиларнинг ёқилишига йўл қўймаслик, қуриладиган бинолар ўртасида ёнғинга қарши муҳофаза деворлари назарда тутилиши лозим.

Айни кунларда вилоятдаги барча қурилиш майдонларида «Вагон» тадбири ҳам ўтказилмоқда. Унда газ ва электр пайвандчилар учун махсус ўқув-семинарлар ташкил этиш, уларнинг билим ва тажрибаларини синовдан ўтказиш, махсус гувоҳномага эга бўлмаган кишиларни пайвандлаш ишларига қўймаслик, вагон-уйларда электр ёритиш ва иситиш воситаларидан фойдаланилаётганда махсус қоида ҳамда тартибларга амал қилинишини таъминлаш каби қатор вазифалар кўзда тутилган.

Сайфитдин ҲОЖИМЕТОВ,
Жиззах вилояти ИИБ ЁХБ МТЭГ катта муҳандиси, майор

Яширин цехлар фош этилди

Сўнгги йилларда мамлакатимизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш орқали иқтисодий янада эркинлаштириш ва ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратиляпти. Афсуски, тадбиркорлик ривожини яратилаётган кенг имкониятлардан унумли фойдаланиш ўрнига ноқонуний фаолият юритишга уринаётган «уддабурон»лар ҳам учраб турибди.

Амалдаги ҳуқуқий-меъёрий ҳужжатлар ижросини таъминлаш, солиққа оид қонунчиликни ҳаётга татбиқ этиш борасида вилоят давлат солиқ тизими ходимлари томонидан кенг қўлмали ишлар амалга ошириб келинмоқда. Масалан, истеъмол учун яроқсиз бўлган маҳсулотларни ишлаб чиқариш бўйича ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш доим диққат марказида турибди. Бозорга яширин мойжувозларда ишлаб чиқарилган ва истеъмолга мутлақо яроқсиз, инсон соғлиғига салбий таъсир қилувчи қўлбола мой етказиб бериш ҳолатлари бартараф этилмоқда.

Хусусан, вилоятнинг Ангор туман давлат солиқ инспекцияси ходимлари томонидан

ўтказилган рейд тадбирларида фуқаро Э.Шомуродов ноқонуний фаолият билан шуғулланаётганлиги аниқланди. Унинг ҳовлиси кўздан кечирилганда, қонунларга зид равишда истеъмолга яроқсиз маҳсулотни нафақат сотиш, балки уни ишлаб чиқариш фаолияти билан шуғулланаётганлиги ошкор бўлди. Ҳуқуқбузар уйида яширин цех очиб, сохта ёрлиқли ёғ-мой маҳсулоти тайёрлаб келган. Текшириш чоғида 675 килограмм миқдорда кунжара, 270 килограмм сифатсиз пахта ёғи, 200 килограмм мойжувоз бўтқаси, 40 килограмм азот дориси ва 1940 килограмм пахта чигити ҳамда қўлбола мойжувоз ашёвий далил си-

фатида олиб қўйилди.

Шунингдек, рейдда фуқаро Б.Шомуродовнинг уйида ҳам қўлбола мойжувоз борлиги аниқланиб, 181 килограмм кунжара, 145 кило-

грамм пахта ёғи, 140 килограмм мойжувоз бўтқаси ва 1100 килограмм пахта чигити ҳамда мойжувоз мусодара қилинди.

Шўрчи туман давлат солиқ инспекцияси ходимлари томонидан ўтказилган текширувларда фуқаро Ўқтам Намиров ҳам ҳовлисида истеъмолга яроқсиз

маҳсулот ишлаб чиқараётганлиги маълум бўлди. Ундан 1 дона 200 литр ҳажмдаги ва 4 дона 35 литрлик темир идишлар, 25 килограмм қорамтир рангли суюқлик, 1080 килограмм кунжара ва бошқа анжомлар ашёвий далил сифатида олиб қўйилди. Ушбу ҳолатлар юзасидан тўпланган ҳужжатлар қонуний чора кўриш учун ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларига юборилди. Аниқланган уч ҳолат бўйича Жиноят кодексининг 171-моддаси 1 қисми (б) банди билан жиноят иши қўзғатилди.

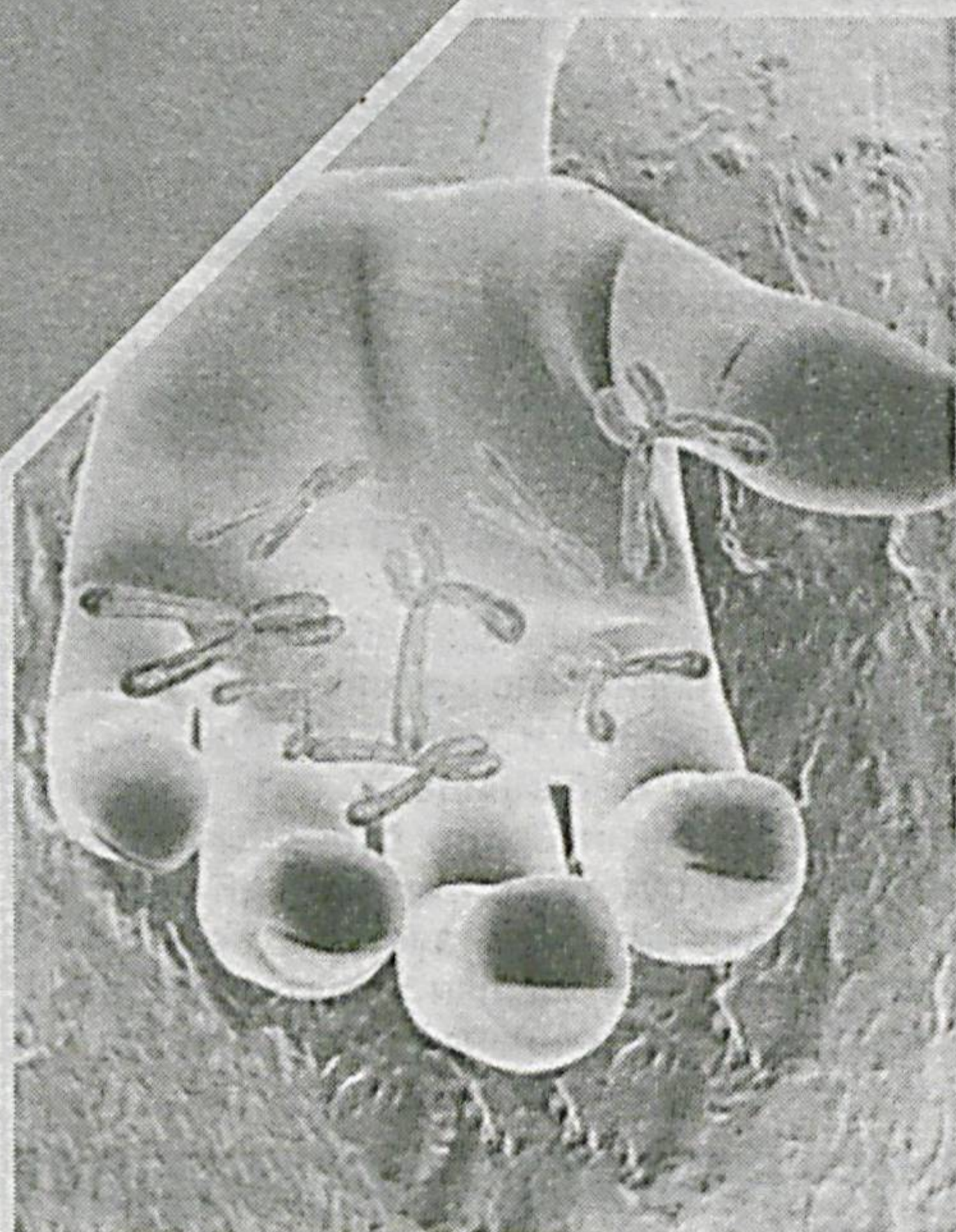
Шеробод туманида яшовчи фуқаро Маҳбуба Жўраеванинг тадбиркорлик фаолияти туман солиқ хизмати ходимларида шубҳа уйғотди. Саволларга аниқлик киритиш мақсадида рейд тадбири ўтказилди. «Сеп-лон» қишлоқ фуқаролар йиғини «Лайлагон» маҳалласида яшовчи бу фуқаро кўп қаватли уйларнинг бирида ҳужжатсиз ёғ маҳсулотларини сотаётган-

лиги ошкор бўлди. Ҳуқуқбузардан жами 607 литр ёғ ашёвий далил сифатида олинди. Ушбу ёғни қалбакилаштириш йўли билан тайёрлаб келган. Ёғ-мой тайёрлаш корхонасида қадокланган ёғ маҳсулотларининг қопқоқ қисмини очиб, унга маълум миқдорда истеъмолга яроқсиз, қўлбола усулда ишлаб чиқилган қора мой маҳсулотини аралаштириб сотган. Ушбу ҳолат юзасидан тўпланган ҳужжатлар ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларига жўнатилди ва суриштирув ишлари бошлаб юборилди.

Халқимиз «Қинғир ишнинг қийиғи қирқ йилдан кейин ҳам чиқади» деб бежизга айтмаган. Бу каби ноқонуний фаолиятни ўзига касб қилиб олган сохта «тадбиркорлар» шуни унутмасинларки, эртами-кечми, барибир, улар томонидан содир этилаётган фирромликлар назорат органлари томонидан ошкор этилади.

Илёс РАҲМАТОВ,
Сурхондарё вилояти давлат солиқ бошқармаси ахборот хизмати раҳбари

«Ижодкор, бунёдкор, ихтироочи ва ташаббускор авлод —

Илм-фан инсониятга юсак технологиялар, кашфиётлар тақдим этмоқда, инновацион янгиларни татбиқ этиш имкони яратилди. Кувонарлиси, дунё миқёсида қўлга киритилаётган бундай ютуқларда ёш ўзбек олимларининг ҳам муносиб хиссаси бор. Амалга ошираётган тадқиқотларнинг тиббиёт ва қишлоқ хўжалигига татбиқ этилаётгани, биотехнологияларнинг истиқболли лойиҳалари бунинг ёрқин тасдиғидир.

— Биология фанидаги тезкор ривожланиш XXI асрнинг бошларига келиб бир неча юсак организмлар геномларининг, яъни генетик материал — ДНКнинг чуқур ўрганилишига асос бўлди. Натижада, ҳар қандай эукариотик (ядроли ҳужайра) генларни клонлаш, генлар инженерияси, нокаут, генларни «алмаштириб қўйиш», «асос ҳужайралар» ёрдамида организмни ўстириш, клонлаш каби кашфиётлар дунёга келди. Бу эса, ўз навбатида, замонавий биотехнологиялар ва геномика каби биология фанининг янги йўналишларига асос солди. Инсон ҳаёти, организми, ўсимликлар ва табиат билан боғлиқ кўплаб муаммолар пайдо бўлган даврда юқори даражадаги инновацион технологиялар уларни ҳал этишнинг ижобий йўллари очиб бермоқда. — дейди ЎзФА Генетика ва ўсимликлар экспериментал биологияси институти Геном технологиялар маркази етакчи илмий ходими, биология фанлари доктори Иброҳим Абдурахмонов. — Бунинг самараси ўлароқ, институтимиздаги Геном технологиялар марказида ҳам қатор фундаментал натижалар қўлга киритилмоқда. Ёўза геномикаси ва биотехнологиясини ривожлантириш, ёўзанинг серхосил, касаллик ва зараркундаларга чидамли навларини яратиш бўйича қўлга киритилган ютуқлар шулар жумласидан.

Интилиш ортидаги истеъдод

Иброҳим Абдурахмонов Наманган вилояти Чуст туманида зиёли оиласида туғилган. Отаси вилоятдаги таълиқ биология фани ўқитувчиси бўлгани боис бу фанга қизиқиши оиладан бошланган. Иброҳимнинг турли дарслик, илмий ва оммабон адабиётларга ҳам меҳри кучли эди. Натижада, юқори синфда биология фанидан республика олимпиадасида биринчи ўринни эгаллаб, университетга имтиёзли равишда қабул қилинди. 1997 йили Ўзбекистон Миллий университетининг биология факултети имтиёзли диплом билан тамомлагач, Мирзо Улуғбек номли Давлат стипендияси соҳиби, фаол қаҳрамонимиз Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Генетика ва ўсимликлар экспериментал биологияси институти аспирантурасига имтиҳонсиз қабул қилинди. 2001 йили Техас

қишлоқ хўжалиги ва механика университети магистратурасини муваффақиятли тамомлагандан сўнг, қадрдон институтига қайтган Иброҳим 2002 йили ўзининг илмий ишлари асосида номзодлик ва 2008 йили докторлик диссертациясини ҳимоя қилди.

Дарвоқе, 2001 йилда АҚШдаги «Cotton science» журналида ўзбекистонлик тадқиқотчининг ҳаммуаллифлигидаги мақоласи чоп этилади. Унда муаллифлар Техас қишлоқ хўжалиги ва механика университетида олиб борган илмий изланишлари натижаларини эълон қилишган эди. Иброҳим Абдурахмонов ва АҚШ олимлари томонидан ёўза ДНК маркерларининг клонлаштирилгани мураккаб ёўза геномини тушинишда ва селекция жараёнлар самарасини ошириш йўлида эришилган дастлабки пионерлик натижа эди.

Иброҳим Ўзбекистон — АҚШ Қишлоқ хўжалик департаменти (USDA-ARS) ҳамкорлиги доирасидаги умумий миқдори 1.700.000 АҚШ доллари-га тенг тўртта халқаро илмий грантни ютишга муваффақ бўлди. Грантлар доирасида, аввало, лабораторияни замонавий геномика асбоб-ускуналари билан жиҳозлашга ва соҳада малакали ёш-кадрларни тайёрлашга ҳамда дунё фанида биринчи бўлиб ёўза геномидаги рекомбинация блокларни ўлчамларини аниқлашга ва бу орқали ҳамкасблари ва шогирдлари билан бирга тола сифати генларини карталаштиришга, шунингдек, ген-нокаут технологияси ёрдамида узун толали тезпишар трансген ёўза формалари олишга эришди. Тадқиқотлари юзасидан 100 дан ортиқ илмий мақолалар чоп этган бўлиб, 1997 йилдан буён «Фан ва турмуш» журналида чоп этилган турли илмий-оммабон мақолалар муаллифи сифатида фан ютуқларини оммага тарғиб этиб келмоқда. Шу йиллар давомида унинг раҳбарлигида 4 та номзодлик диссертацияси ёқланиб, 3 та номзодлик ва 3 та докторлик диссертацияси тайёрланаётганини таъкидлаш жоиз. Иброҳимнинг қўлга киритган натижалари халқаро миқёсда юқори баҳола-ниб, 2007 йили АҚШда ўтказилган «Ёўза дунё конгресси (World Cotton Research Conference)»га 5 та пленар маърузачининг бири сифатида таклиф қилинди ва унда муваффақиятли иштирок этиб, мамлакатимизда олиб борилаётган тадқиқотларга дунё олимлари эътиборини жалб қилди. Бундан ташқари, у 2007 йилдан бери АҚШда чоп этиладиган Халқаро Ўсимликлар Геномикаси илмий журнали ҳамда Америка Ўсимликшунослиги журнали тахририятида муҳаррирлардан бири сифатида фаолият кўрсатмоқда. У илмдаги муваффақиятларида — биринчи галда отаси ва замонавий геномика фанига йўналтирган устози академик Абдусаттор Абдукаримовнинг хизмати бекиёс деб билади.

Иброҳим 1993 йил устози, лаборатория мудир, академик Абдусаттор Абдукаримов таклифи билан ген инженерияси ва биотехнологияси лабораториясига лаборант бўлиб ишга келди. Биринчи тадқиқотини ҳам шу ерда бошлади. У ёўзадан пероксидаза (ўсимликларнинг ҳимоя реакциясида иштирок этувчи омиллардан бири) ферментини ажратиш олишга бағишланган малакавий битирув ишини инглиз тилида ёзгани ҳам эътиборга молик эди.

— Илмий раҳбарим, кимё фанлари номзоди Гафур Мавлонов билан маслаҳатлашиб, номзодлик диссертацияси мавзусини қишлоқ хўжалик экин-

лари зараркундалари, хусусан, кўсак куртига қарши курашишда самара берувчи янги турдаги оксил молекулаларини излаш бўйича танладим, — дейди Иброҳим Абдурахмонов. — Бир йил деганда, илмий раҳбарим кўмағида қовун уруғидан ҳашаротларга қарши янги оксил ажратиш олиш (2006 йилда бу оксилга ихтиролик патенти олинган). 1998 йилда иқтидорли талабалар учун ажратилган давлат гранти асосида хорижда таҳсил олиш имкони туғилди. Мен АҚШдаги Техас қишлоқ хўжалиги ва механика университетида танладим. Бу ерда ўсимлик генларини биринчи бўлиб клонлаштирган олим — профессор Алан Пеппер раҳбарлигида ишладим. Ўша пайтда ёўза геноми хали ўрганилмаган эди. Тадқиқот давомида ёўза геномидан илк маротаба уч юздан зиёд ДНК маркерини клонлаштиришга эришдик.

ДНК кўплаб нуклеотидлар (кимё-

сий калитдир. Шу сабаб, ёўзада ана шу генлар оиласини тавсифлаб берилиши пахтачилик фани ривожланишида фундаментал хисса бўлди.

Ўзбекистонда ген инженерлиги

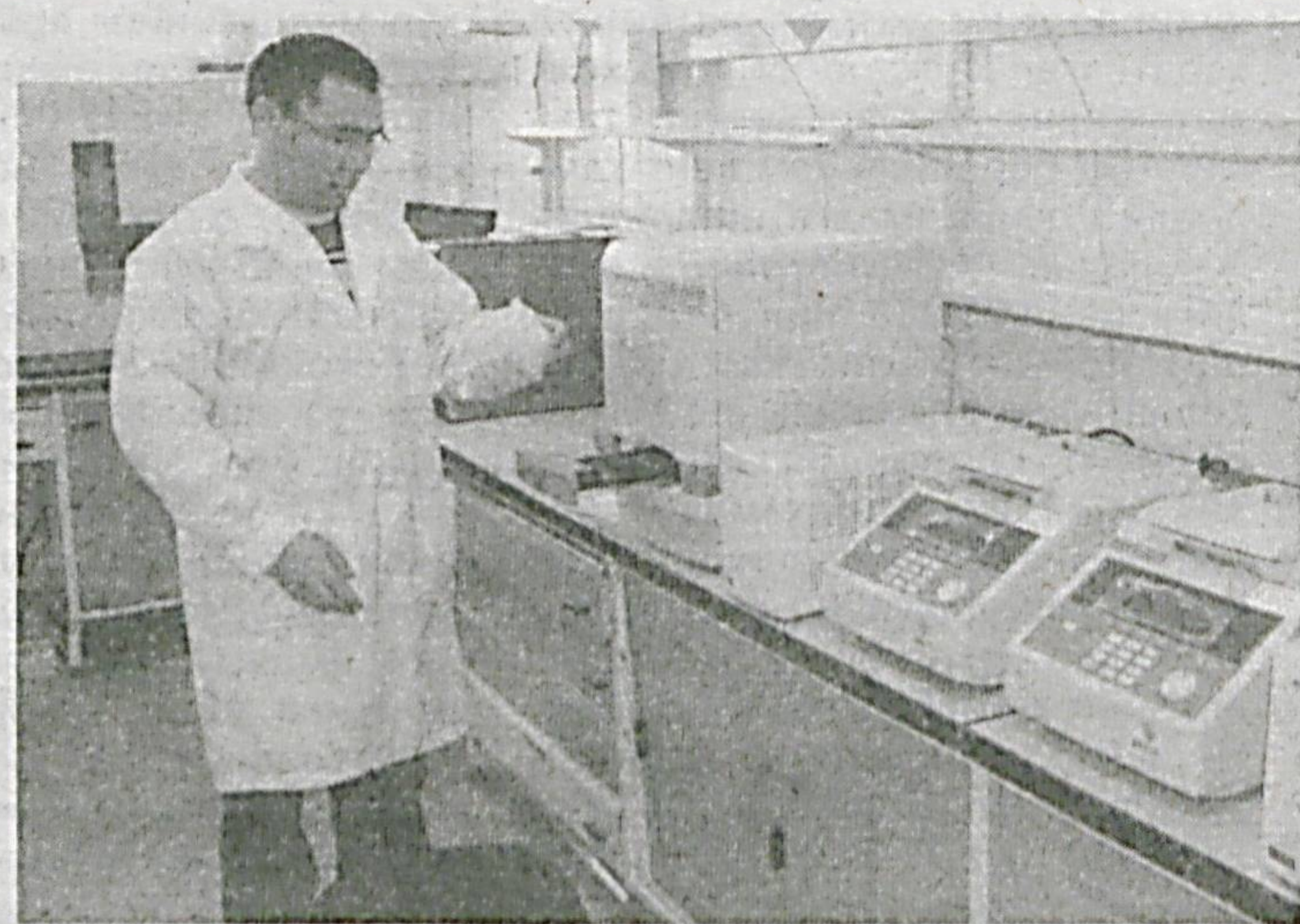
Ёш олимнинг таъкидлашича, юртимизда генлар инженериясига бағишланган тадқиқотлар 1980 йилларнинг бошларида академик О.Содиқов ташаббуси билан бошланган. Изланишларнинг бевосита раҳбари академик А.Абдукаримов бўлиб, 1980 йилларда ЎзФАда ташкил қилинган генлар инженерлиги ва биотехнологияси лабораториясида трансген ёўза навлари яратиш устида қатор илмий фундаментал тадқиқотлар олиб борилди. 1992 йили Президентимиз Ислам Каримовнинг ушбу лабораторияга ташрифида ёўза генлар инженерлигини янада ривожлантириш ва уни дунё фани даражасига кўтариш

Ўзбек дунё илм-фан

вий ҳарфлар)дан ташкил топган. Ёўза ДНКсида уларнинг сони уч миллиардга етади. Бирор генини ўрганиш учун ДНКси, яъни кимёвий ҳарфлар кетма-кетлигини ўқиш керак. Бу жараён эса ДНКдан ажратиш олишган алоҳида қисм(фрагмент)-ларни кўчириш, яъни клонлаштириш усули билан амалга оширилади. Ўз навбатида, уч юздан зиёд ДНК маркерини клонлаштирдик дегани ҳар бири беш юз жуфт нуклеотиддан (кимёвий ҳарфдан) иборат уч юздан зиёд ДНК фрагментини ўқишга муваффақ бўлганимизни англатади.

АҚШдаги Техас қишлоқ хўжалиги ва механика университети магистратурасида ўқиш давомида Иброҳим профессор Алан Пеппер раҳбарлигида дунё ёўза фанида биринчи бўлиб ёўзанинг гуллаши ва тола ривожланишини бошқарадиган фоторецептор генлар оиласини — фитохромларни молекуляр клонлаш ва тавсифлашга муваффақ бўлди.

— Фитохромлар ўсимлик томонидан нур орқали қабул қилинувчи сигналларни мувофиқлаштиришга жавобгар рецепторлардир, — деб изоҳлайди у. — Фитохромлар том маънода кўзи, қулоғи ва оёғи йўқ ўтроқ ҳаёт кечирадиган ўсимликлар дунёсининг «юрағи» ҳисобланади. Қўёш нурларидаги турли спектрлар ютилишидаги фарққа қараб ўсимликлар атрофдаги воқеа-ҳодисаларни «қўриб, эшикта олади». Мухими, нурлардаги спектрларни ютувчи рецептор генлар (фанда фитохром ёки криптохромлар деб юритилади) ўсимликни униши, морфологик шакли, гуллаб мева туғиши, ҳосилдорлиги, турли ноқулай шароитга мослашиши ҳамда қатор муҳим миқдор ва сифат белгиларини бошқарувчи асо-

ҳамда соҳага малакали ёш кадрларни жалб қилиш ва тайёрлаш мақсадида соҳанинг мақсадли молиялаштиришга қаратилган кўрсатмалари бизда ёўза генлар инженерлигини жадал ривожланишига туртки бўлди.

Натижада, 2000 йиллар бошига келиб, олимларимиз томонидан ёўзада тола сифати, эрта гуллаш, турли стрессларга чидамлилиқни берувчи бир неча ўнлаб генлар ажратиш олинди ва клонланди. Бир неча минглаб молекуляр маркерлар (ДНК бўлаклари) ёўза геномидан клонланиб, қатор мураккаб агрономик белгиларни бошқарувчи генлар бу маркерлар ёрдамида карталанди. Олимларимиз томонидан генларнинг фаоллигини «генни ўчириб» қўйиш (ёки «ген-нокаут») орқали бошқариш технологияси ишлаб чиқилиб, ёўзада тола узунлиги ва гуллашга ҳалақит берувчи бир неча генлар функцияси тўхтатилишига эришилди ҳамда юқори агрономик кўрсаткичли трансген ёўза формалари олинди. Бу илгор геном технологияларини қишлоқ хўжалиги экинларининг барча турларига татбиқ қилиш кенг даражада олиб борилмоқда.

Шундай қилиб, фанимиз дунё фани даражасида ривожланиб бормоқда. Баркамол авлодларимиз учун генлар инженерлиги технологияларини тўла ўзлаштириши учун барча шароит яратилган. Шу ўринда 2050 йилга ке-

тараққиётимиз таянчи» республика танловига

либ, ер куррасида 9 миллиард аҳолининг озиқ-овқат билан бекаму-кўст таъминлашнинг асосий таркибий қисми ҳам замонавий инновацион технологияларни кенг татбиқ қилиш билан чамбарчас боғлиқлигини эслаб ўтиш жоиз. Демак, Ўзбекистонда сув танқислиги, шўрланиш ва турли касалликларга чидамли қишлоқ хўжалиги экинларининг юқори сифатли ва серхосил навларини генларга асосланган илғор технологиялар ёрдамида яратиш давр талабидир. Бу ўз навбатида ёшлар зиммасига ушбу технологияларни фандан орқада қолмаган ҳолда тўла ўзлаштириш ва амалиётга кенг жорий қилиш каби улкан вазифа юклайди.

Президентимиз Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг 18 йиллигига бағишланган тантанали маросимда 2011 йилни «Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили» деб эълон қилар

карталаштиришнинг нотенг бирикканликка асосланган замонавий тезкор «ассоциатив карталаштириш» усули ишлаб чиқилди ва шу билан ғўза геномидаги генлардан фойдаланиш имкониятлари очилиб, ғўза геномикаси фани ривожланишига фундаментал ҳисса қўшилди. Қолаверса, Иброҳим Абдурахмонов шогирдлари ва ҳамкасблари билан ғўза геномидан генларни «ўчириб» қўйишда (ген-нокаут) иштирок этадиган кичик РНК молекулаларини клонлаш технологиясини ишлаб чиқишга муваффақ бўлди ва 2008 йилда дунё ғўза фанида биринчилардан бўлиб тола ривожланишида иштирок этадиган 6000 дан ортиқ ана шундай кичик РНК молекулаларини тавсифлашга эришди. Натижада, ғўзада тола ривожланишини бошқаришнинг «ген-нокаут» технологияси ишлаб чиқишига асос яратилди.

Қахрамонимизнинг қайд этишича,

Алишер Абдуллаев, Шухрат Шерматов, Фахриддин Кушанов, Илҳом Салоҳудинов каби 25 нафардан ортиқ ёш олим ғўза геномини чуқур тадқиқ қилиш бўйича илмий тадқиқотлар олиб бормоқда.

— Устоз ва ёш олимларнинг фаолияти туфайли кейинги ўн йилда лабораториямизда дунё фанида биринчи бўлиб пахта толаси сифатини оширувчи, ғўзанинг эрта гуллаши, турли стрессларга чидамлилигини таъминловчи ўнлаб генлар ажратиш олинди ва клонланди, — дейди Иброҳим биз билан суҳбатда. — Бир неча минглаб молекуляр маркерлар (ДНК бўлаклари) ғўза геномидан клонланиб, мураккаб агрономик белгиларни бошқарувчи генлар бу маркерлар ёрдамида карталанди ва ғўзадаги анъанавий селекцияни ўта самарадор замонавий генларга ёки маркерларга асосланган селекция (МАС) технологияси билан бойитиш асослари ишлаб чиқилмоқда.

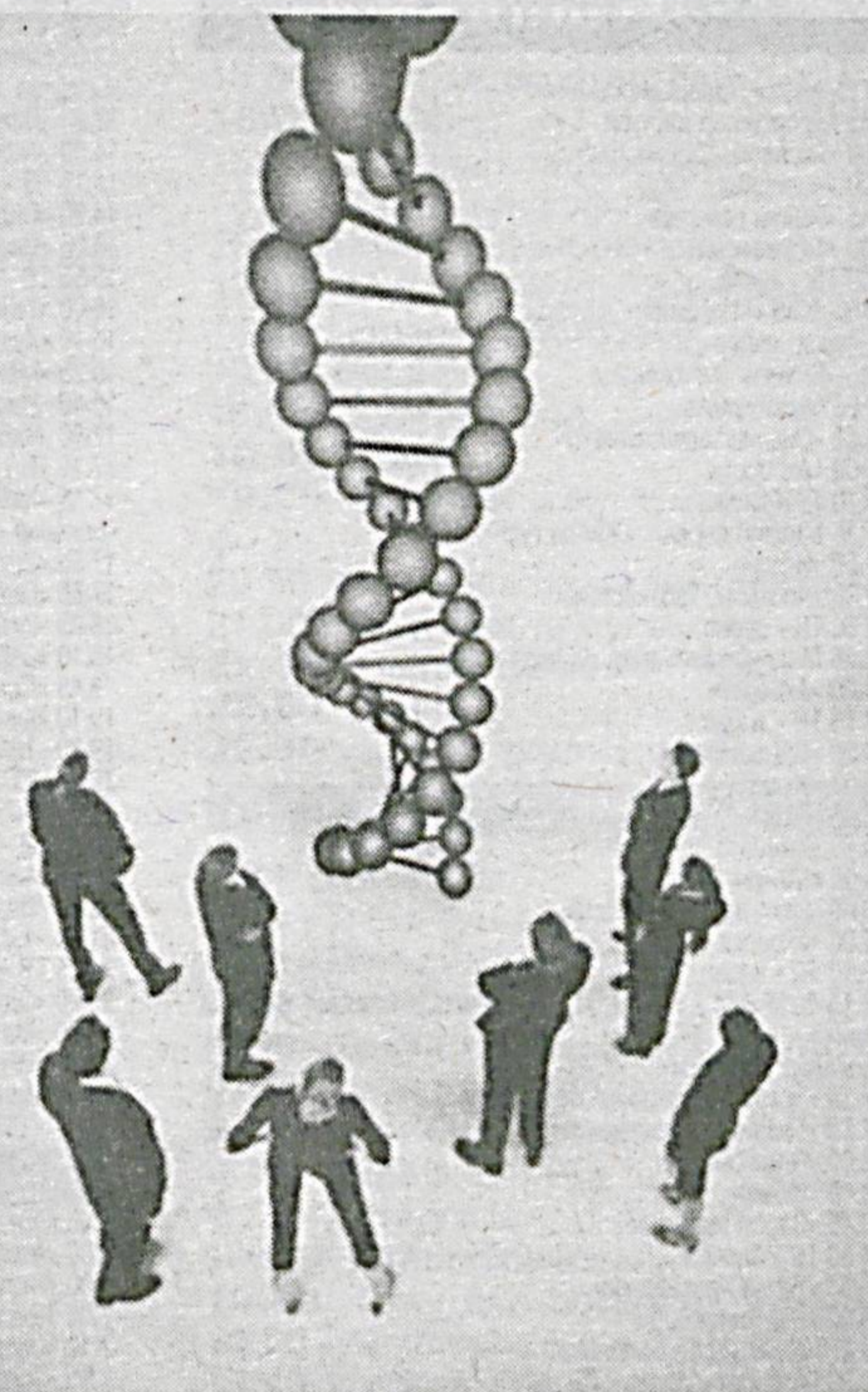
Олимларимиз томонидан бу генларнинг фаоллигини генни «ўчириб қўйиш» орқали бошқариш технологияси ишлаб чиқилиб, ғўзада тола узунлиги ва гуллашга ҳалақит берувчи бир неча генлар фаоллиги тўхтатилишига эришилди ҳамда юқори агрономик кўрсаткичли трансген ғўза шакллари яратилди.

Эътиборли жиҳати, ушбу йўналишдаги саъй-ҳаракатлар туфайли мамлакатимизда ноёб ғўза генофонди чуқур молекуляр-генетик таҳлилдан ўтказилди ҳамда Ўзбекистон ғўза селекциясининг интеллектуал мулки ва халқимизнинг бойлиги ҳисобланган қатор қимматбаҳо ғўза навларининг молекуляр-генетик паспортлари яратилди.

Мамлакатимиз олимларининг бундай кашфиётлари ҳақидаги ўнлаб илмий мақолалар нуфузли халқаро журналларда чоп этилди ҳамда қатор халқаро анжуманларда кенг муҳокама қилиниб, тадқиқотчиларимиз маърузаларига катта қизиқиш билдирилмоқда.

Эътироф

Жорий йилнинг 18 октябр куни Италиядаги Ривожланаётган Мамлакатлар Фанлар Академияси (TWAS), Академиянинг Хиндистондаги Ҳайдаробод шаҳрида ўтказилган 21-умумий йиғилишида фаннинг 8 йўналиши бўйича 2010 йилги TWAS мукофоти совриндорларини эълон қилди. Мукофот қишлоқ хўжалиги, биология, кимё, ер фанлари, математика, тиббиёт ва физика фанларида дунё фани ривожланишига катта ҳисса қўшган 14 нафар олимга берилди. Хар бир мукофот 15 минг АҚШ доллари ва TWAS медал билан тақдирланади. Фолибларга соврин TWASнинг 2011 йил Мороккода ўтказиладиган 22-умумий йиғилишида топширилиб, йиғилишга совриндорлар махсус маърузалар билан иштирок этиш учун тақлиф қилинади. Қувонарлиси, TWAS академияси кенгаши ва TWAS мукофоти қўмитаси тавсиясига кўра, 2010 йилнинг қишлоқ хўжалиги йўналиши бўйича бериладиган TWAS мукофотиغا мексикалик ўсимликшунос олим Франциско Алфонсо Ларкю-Сааведра ҳамда ЎзФА Генетика ва ўсимликлар экспериментал биологияси институти, геном технологиялари маркази етакчи илмий ходими, биология фанлари доктори Иброҳим Абдурахмонов лойиқ деб топилди. Қахрамонимизга бу мукофот дунё ғўза геномикаси фундаментал тадқиқотларига, яъни ғўза геномидаги генетик хилма-хиллик ва улардан фойдаланишнинг молекуляр асосларини тушинишдаги фундаментал ҳиссаси учун берилди.

Қишлоқ хўжалиги йўналиши бўйича бериладиган ушбу нуфузли мукофот ҳозирга қадар дунёдаги еттига олимга берилгани ва бизнинг олимлар ҳам лойиқ топилгани қувонарлидир.

Хулоса ўрнида...

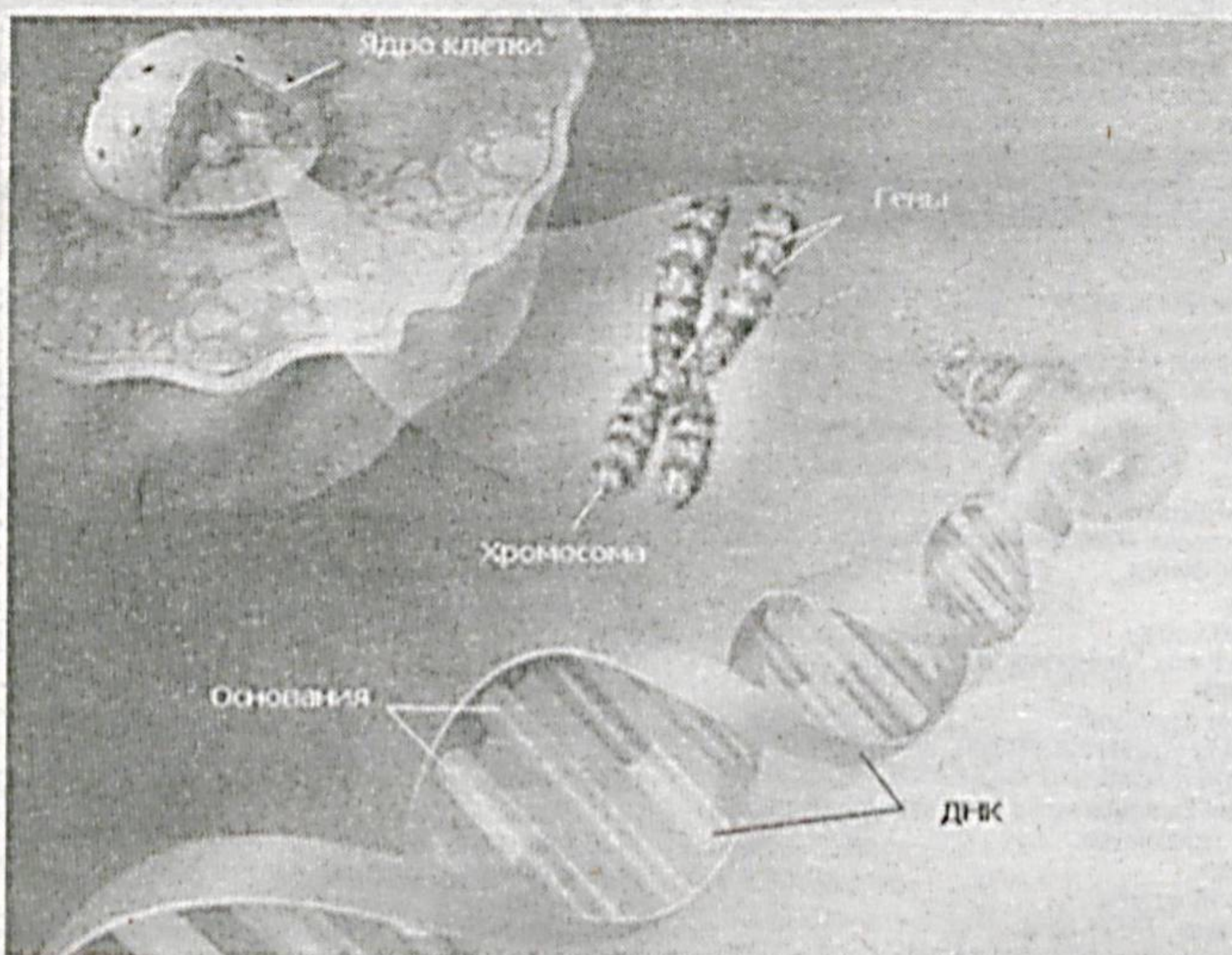
Иброҳим Абдурахмоновнинг таъкидлашича, XXI аср биология фанининг энг юқори технологияларидан бири бўлган Генлар инженерлиги олимлар томонидан жамики тирик организмлар ҳаётини белгилаб берадиган «рецепт», яъни генларнинг инсон манфаатларини кўзлаган ҳолда ўзгартирилиши, уларнинг фаолиятини кучайтириш ва сусайтириш, бир организмдан иккинчисига кўчириб ўтказиш ҳамда алмаштириб ва ҳаётини «ўчириб» қўйиш каби илмий асосланган илғор услубдир.

Қисқача қилиб айтганда, генетик инженерия бу генлар асосида бирор маҳсулот яратиш бўлиб, бирор организмдаги (донор, яъни берувчидан) фойдали ген бошқа организмга (реципиент, яъни олувчига) кўчириб ўтказилади. Натижада, янги хусусиятли организм яратилади. Бу инсониятнинг юксак ақл-заковати самараси бўлиб, халқ хўжалигининг турли жабҳаларида (асосан қишлоқ хўжалигида) ҳаётни фаровонлиштириш учун жуда фойдалидир. Чунончи, кўпгина оддий микроорганизмлар, масалан, бактериялар, вируслар, инсонларга умуман зарар қилмайдиган, бироқ турли ўсимлик зараркунандаларига (ҳашаротлар, масалан, картошка кушандаси, колорадо қўнғизи ёки кўсак курти) қарши заҳарли моддалар (токсинлар) ишлаб чиқарадиган генларга эга. Агар бундай генларнинг нусхаси бирор ўсимликка, масалан, ғўза, картошка ёки маккажўхорининг «молекуляр қўлланмаси» варақларига жойлаштириб қўйилса, бу ўсимликларда янги хусусият — ҳашаротларга чидамlilik пайдо бўлади. Чунки, бактериядан киритилган токсин генига эга бўлган ўсимлик баргларида энди ҳашаротни нобуд қилувчи заҳарли модда ишлаб чиқарилади ва ҳашарот ўсимлик баргини тишлаши билан нобуд бўлади. Худди шундай, ўсимликларга қурғоқчиликка чидамlilik генини ёки шўрхоқликка чидамlilik генини киритиш орқали турли ноқулай экологик шароитда бемалол ўсаядиган янги ўсимлик навларини (фанда трансген, яъни ген кўчириб ўтказилган ўсимликлар деб юритилади) яратиш мумкин. Ёки бошқа мисол, сиз севиб истеъмол қиладиган бананга вакцина ишлаб чиқарувчи махсус генларни киритиб, болаларни полиомиелит, қизамиқ ва гепатит каби турли хавли касалликлардан ҳимоя қилувчи трансген бананлар навларини яратиш имкони борлиги соҳанинг нечоғлик аҳамиятга эга эканини кўрсатади.

Акмал ТОШЕВ,
«Ishonch» мухбири

ОЛИММИ

майдонида

анъанавий селекцияда қўлланилаётган усуллар, гарчи келажакда ҳам селекция фанининг асоси бўлиб қолса-да, ғўзанинг қатор ижобий хусусиятларга эга янги ва сифатли навларини қисқа вақт ичида яратиш имконини бермайди. Бунинг учун камида 10-15 йил талаб қилинади. Замонавий геномика усуллари, айнан генларни клонлаштириш технологияси анъанавий селекция жароғини сезиларли равишда жадаллаштириш имконини беради. Бугун селекция фани ва амалиётида юқорида келтирилган маркерларга асосланган селекция ва генлар инженерлиги каби янги геном технологияларини жорий этмай туриб, келгусида қишлоқ хўжалиги соҳасининг рақобатбардош бўлишига умид боғлаш қийин.

Иброҳим Абдурахмонов, шогирдлари ва ҳамкасблари саъй-ҳаракати билан устози академик Абдусаттор Абдукаримов раҳбарлигида йўлга қўйилган истиқболли тадқиқотлар ҳозирда инновацион илмий лойиҳалар даражасига етди. Соҳага қатор халқаро ва ҳукумат илмий грантлари олиб келинди. Бунинг эвазига Геном технологиялари маркази тадқиқотларни замонавий усулларда олиб бориш имконини берувчи янги ускуналар билан тўлиқ жиҳозланди. Айни пайтда бу ерда ғўза геномикасида ва геномикасида ташқари, буғдой ва одам геномини ўрганиш бўйича ҳам излаНИШЛАР бошлаб юборилди.

Дарҳақиқат, Геном технологиялари марказига жалб қилинган кўплаб ёш кадрлар ушбу йўналишда муҳим ютуқларни қўлга киритмоқда. Дунёнинг қатор ривожланган мамлакатлари биотехнология марказларида тажриба алмашиб қайтган биология фанлари номзодлари Забардаст Бўриев,

экан, саноат соҳасига, юқори технологияларни талаб этадиган замонавий ишлаб чиқариш тармоқларини ташкил этишда, инновацион ва нанотехнологиялар, фармакология ва фармацевтика, ахборот-коммуникация тизими, биотехнология, муқобил энергетика турларидан фойдаланиш соҳасига алоҳида эътибор қаратиб, илғор илм-фан ютуқларига асосланган кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришга кенг йўл очиб бериш зарурлигини таъкидлади. Бу ҳам соҳа тараққиётига давлат сиёсати даражасида эътибор қаратилаётганидан далолатдир.

Янги муваффақиятлар

Номзодлик диссертациясини ҳимоя қилган олим тадқиқотларини ривожлантириб, шогирдлари ва ҳамкасблари билан фанга ноаниқ бўлган ғўза геномидаги нотенг бирикканлик (яъни рекомбинация блоклари ўлчамлари) даражасини ўрганишга киришди. Мамлакатимиз илмий марказларида жаҳоннинг турли ҳудудларидан тўпланган ўн етти мингдан зиёд ғўза навлари намуналарининг сақланаётгани бу ишларни бошланишига туртки берди. Эътиборли томони, олимларимиз томонидан дунё фанида биринчи бўлиб ғўза геномидаги рекомбинацион блоклар ўлчамлари топилди, унинг асосида ғўза генларини

Душанба

«O'zbekiston» телерадиоканали.
5.55 Кўрсатувлар дастури.
6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00 «Ҷолиқуши», Т/с.
7.45 «Тонгги наволар».
8.00 «Тахлилнома».
8.40 ТВ - анонс.
8.45 - 9.45 «Маънавият» дастури.
«Болалар сайёраси»:
9.45 «Бизнинг кутубхона».
10.05 Мульттўплам.
10.55 «Сизнинг адвокатингиз».
11.00 «Ахборот».
11.10 ТВ - анонс.
11.15 Миллий сериал: «Жийда гули».
11.55 «Иқлим».
12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
12.50 ТВ - анонс.
12.55 Миллий кино: «Қор қўйида лола».
14.00 «Ахборот».
14.15 ТВ - анонс.
14.20 «Ватанпарвар».
15.00 «Иқлим».
15.05 «Олам ва одам» дастури: «Мовий уммон қаърида».
15.55 «Қамолот оstonаси».
16.15 «Менинг оилам».
16.40 «Икки дарё оралиғида».
17.00 «Ахборот».
17.10 ТВ - анонс.
17.15 2010 йил - Баркамол авлод йили. «Истиқлол фарзандлари».
«Болалар сайёраси»:
17.35 «Эртақлар - яхшиликка етаклар».
17.55 «Сизнинг адвокатингиз».
18.00 «Олтин мерос».
18.10 «Иқлим».
18.15 «Сарой жаҳоҳири», Т/с.
18.50 ТВ - анонс.
18.55 «Ватан манзиллари».
19.20 «ТВ - шифокор».
19.25, 20.00, 20.55 Ўзлонлар.
19.30 «Ахборот», /рус/.
20.05 ТВ - анонс.
20.10 Миллий сериал: «Туташ тақдирлар».
20.45 «Ватанимни қўлайман».
21.00 «Ахборот».
21.35 ТВ - анонс.
21.40 «Мен ёшликман».
21.55 «Матонат», Т/с.
22.40 «Иқлим».
22.45 Миллий сериал: «Жийда гули».
23.25 - 23.30 «Очун».

Сешанба

5.55 Кўрсатувлар дастури.
6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00 «Иқлим».
7.05 ТВ - анонс.
7.10 «Сарой жаҳоҳири», Т/с.
7.45 «Тонгги наволар».
8.00 «Ахборот».
8.35 ТВ - анонс.
8.40 - 9.15 «Маънавият» дастури.
9.15 «Болалар дунёси».
9.45 Сирдарё вилоят телерадиоканалияси намойиш этади.
10.05 ТВ - анонс.
10.10 «Матонат», Т/с.
10.55 «Сизнинг адвокатингиз».
11.00 «Ахборот».
11.10 Миллий сериал: «Жийда гули».
11.50 «Ахборот», /инглиз/.
12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»

Душанба

7.25 Кўрсатувлар тартиби.
7.30 «Салом, Тошкент!»
8.20 «Интеллектуал аукцион».
8.35 «Карвонсарой».
8.45 Мультсериал: «Айқча Гамми», 29 қисм.
8.55 «Елғиз қуш», Т/с 66 қисм.
9.20 «Анонс».
9.25 «Сехри эртақ». Б/ф.
10.35 «Мулоҳаза учун мавзу».
11.00 2010 йил-Баркамол авлод йили: «Эртамиз эгалари».
11.20 «Аха-ука рақиблар». Б/ф.
12.55 «Анонс».
13.00 «Салом, Тошкент!»
13.50 «Нима учун?» гуруҳи тақдим этади: «Шунақа гаплар».
14.05 «Дунё» теледастури.
15.00 «Пойтахт».
15.10 «Анонс».
15.15 «Елғиз қуш», Т/с 67 қисм.
15.40 «Карвонсарой».
15.50 «Вуну парвози», М/ф. 1 қисм.
16.35 «Саргузаштлар ороли».
17.00 «Қусто командасининг сув ости саргузаштлари», Х/ф. 45 қисм.
17.25 Миллий сериал: «Чорраҳадаги уй», 21 қисм. /Яқунловчи/.
17.55 «Анонс».
18.00 «Пойтахт».
18.20 «Анонс».
18.25 «Саломат бўлинг!»
18.35 «Менинг шахрим».
18.55 «Интеллектуал аукцион».
19.05 «Умр сўмоқларида».
19.30 Тошкент тароналари.
19.45 «Телекурьер-маркет».
20.00 «Пойтахт».
20.20 Бизнес «Пойтахт».
20.25 «Уйларим».
20.30 «Инсон матонати», Т/с 138 қисм.
21.00 «Истеъдод».
21.15 Тошкент тароналари.
21.30 «Телекурьер-маркет».
21.40 «Интервью».
21.50 «Анонс».
21.55 «Ҳаёт фалсафаси».
22.15 Эко-«Пойтахт», /рус/.
22.25 «Анонс».
22.30 «Пойтахт», /рус/.
22.50 «Кино SMS со звездами».
22.55 «Библиотеклар», Х/ф.
00.25 Кўрсатувлар тартиби.
00.30 Ночной сеанс: «Последний легион», Х/ф.
2.05 «Анонс».
2.10 «Иқлим».
2.15 «Уйларим».
2.20 «Тошкент оқшомлари».
2.50 «Қусто командасининг сув ости саргузаштлари», Х/ф. 45 қисм.
3.15 Тунги киносеанс: «Аха-ука рақиблар», Б/ф.
4.55 «Анонс».
5.00 «Пойтахт».
5.20 «ТВ-монолог».
5.30 «Салом, Тошкент!»
6.20 «Истеъдод».
6.35 Миллий сериал: «Чорраҳадаги уй», 20 қисм.
7.05 «Пойтахт».
7.20-7.25 «Анонс».

Сешанба

7.25 Кўрсатувлар тартиби.
7.30 «Салом, Тошкент!»
8.20 «Интеллектуал аукцион».
8.35 «Карвонсарой».
8.45 Мультсериал: «Айқча Гамми», 30 қисм.
8.55 «Елғиз қуш», Т/с 67 қисм.
9.15 «Интервью».
9.25 «Уйларим».
9.30 «Пойтахт».
9.40 Бизнес «Пойтахт».
9.45 Миллий сериал: «Чорраҳадаги уй», 21 қисм. /Яқунловчи/.
10.15 Камер оркестрининг концерти.
10.25 «Анонс».
10.30 «Пойтахт», /рус/.
10.40 «Север и юг», Т/с 6-серия. /Премьера/.
11.05 Эко-«Пойтахт», /рус/.
11.15 «Анонс».
11.20 «Саломат бўлинг!»
11.30 «Жаҳоҳир полициячи», Б/ф.
13.00 «Салом, Тошкент!»
13.50 «Анонс».
13.55 «ТВ-монолог».
14.05 «Дунё» теледастури.

12.50 «ТВ - шифокор».
12.55 «Иқлим».
13.00 Миллий сериал: «Туташ тақдирлар».
«Болалар сайёраси»:
13.35 «Сехри қалам», М/с.
14.00 «Ахборот».
14.15 ТВ - анонс.
14.20 «Ойдин ҳаёт». Ток-шоу.
15.05 «Олам ва одам» дастури: «Мовий уммон қаърида».
15.55 ТВ - анонс.
16.00 «Тезкор хабарлар».
16.10 «Хўдудлар ҳаёти».
16.25 «Мен ёшликман».
16.40 «Икки дарё оралиғида».
17.00 «Ахборот».
17.10 ТВ - анонс.
17.15 «Ҳаёт ва қонун».
«Болалар сайёраси»:
17.35 «Эртақлар - яхшиликка етаклар».
17.55 «Олтин мерос».
18.05 «Иқлим».
18.10 «Сарой жаҳоҳири», Т/с.
18.45 «Истеъдод мактаби».
19.10 «Қун мавзуси».
19.20 «ТВ - шифокор».
19.25, 20.00, 20.55 Ўзлонлар.
19.30 «Ахборот», /рус/.
20.05 ТВ - анонс.
20.10 Миллий сериал: «Туташ тақдирлар».
20.45 «Ватанимни қўлайман».
21.00 «Ахборот».
21.35 ТВ - анонс.
21.40 «Одамлардан бири».
22.00 «Матонат», Т/с.
22.45 «Иқлим».
22.50 Миллий сериал: «Жийда гули».
23.30 - 23.35 «Очун».

Чоршанба

5.55 Кўрсатувлар дастури.
6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00 «Иқлим».
7.05 ТВ - анонс.
7.10 «Сарой жаҳоҳири», Т/с.
7.45 «Тонгги наволар».
8.00 «Ахборот».
8.35 ТВ - анонс.
8.40 - 9.25 «Маънавият» дастури.
«Болалар сайёраси»:
9.25 «Саҳнатчи қурбака», М/ф.
9.40 «Чорраҳа».
9.55 «Ягона оилада».
10.15 «Матонат», Т/с.
11.00 «Ахборот».
11.10 ТВ - анонс.
11.15 Миллий сериал: «Жийда гули».
11.55 «ТВ - шифокор».
12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
12.50 «ТВ мавзуси».
13.00 Миллий сериал: «Туташ тақдирлар».
«Болалар сайёраси»:
13.35 «Сехри қалам», М/с.
14.00 «Ахборот».
14.15 ТВ - анонс.
14.20 «Дунё манзаралари».
14.40 «Эркин иқтисодиёт».
15.00 «Иқлим».
15.05 «Олам ва одам» дастури: «Мовий уммон қаърида».
15.55 ТВ - анонс.
16.00 «Уйла, Изла, Топ!»
16.40 «Икки дарё оралиғида».
17.00 «Ахборот».
17.10 ТВ - анонс.
17.15 2010 йил - Баркамол авлод йили. «Таълимга эътибор - келажакка эътибор».

15.00 «Пойтахт».
15.10 Бизнес «Пойтахт».
15.15 «Елғиз қуш», Т/с 68 қисм.
15.40 «Карвонсарой».
15.50 «Бугу парвози», М/ф. 2 қисм.
16.20 «Қусто командасининг сув ости саргузаштлари», Х/ф. 46 қисм.
16.45 «FM-саҳнат».
17.25 Миллий сериал: «Қалдирғочлар яна қайтади», 1 қисм.
17.55 «Анонс».
18.00 «Пойтахт».
18.20 «Химоя».
18.35 «Тошкентнинг илм масканлари».
18.55 «Интеллектуал аукцион».
19.05 «Умр сўмоқларида».
19.30 Тошкент тароналари.
19.45 «Телекурьер-маркет».
20.00 «Пойтахт».
20.20 Эко-«Пойтахт».
20.30 «Инсон матонати», Т/с 139 қисм.
21.00 Бизнес «Пойтахт».
21.05 «Уйларим».
21.10 Тошкент тароналари.
21.25 «Телекурьер-маркет».
21.40 «Интервью».
21.50 «Анонс».
21.55 «Фан ва тараққиёт».
22.15 «Репортаж», /рус/.
22.25 «Анонс».
22.30 «Пойтахт», /рус/.
22.50 «Кино SMS со звездами».
22.55 «Мистер Бин на отдыхе», Б/ф.
00.20 Кўрсатувлар тартиби.
00.25 «Анонс».
00.30-2.00 Ночной сеанс: «Невезучие», Х/ф.
Хурматли телетомошбинлар!
«TOSHKENT» телеканалда соат.
7.25 гача профилактика.

Чоршанба

7.25 Кўрсатувлар тартиби.
7.30 «Салом, Тошкент!»
8.20 «Интеллектуал аукцион».
8.35 «Карвонсарой».
8.45 Мультсериал: «Айқча Гамми», 31 қисм.
8.55 «Елғиз қуш», Т/с 68 қисм.
9.15 «Интервью».
9.25 «Уйларим».
9.30 «Пойтахт».
9.40 Бизнес «Пойтахт».
9.45 Миллий сериал: «Қалдирғочлар яна қайтади», 1 қисм.
10.15 2010 йил-Баркамол авлод йили: «Умид юлдузлари».
10.30 «Пойтахт», /рус/.
10.40 «Север и юг», Т/с 7-серия. /Премьера/.
11.05 «Анонс».
11.10 «Фан ва тараққиёт».
11.30 «Мовий тоғлар ёки ҳақиқатдан узоқ воқеа», Б/ф.
13.00 «Салом, Тошкент!»
13.50 «ТВ-монолог».
14.05 «Дунё» теледастури.
15.00 «Пойтахт».
15.10 Бизнес «Пойтахт».
15.15 «Елғиз қуш», Т/с 69 қисм.
15.40 «Карвонсарой».
15.50 Мультсериал: «Чип ва Дейл», 53 қисм.
16.10 «Миттивойлар оқласи».
16.30 «Қусто командасининг сув ости саргузаштлари», Х/ф. 47 қисм.
16.55 «Нима учун?» гуруҳи тақдим этади: «Шунақа гаплар».
17.10 «Санъатимиз ҳазинасидан».
17.25 Миллий сериал: «Қалдирғочлар яна қайтади», 2 қисм.
17.55 «Анонс».
18.00 «Пойтахт».
18.20 «Истеъдод».
18.35 «Болаликка қайтиб».
18.55 «Интеллектуал аукцион».
19.05 «Умр сўмоқларида».
19.30 Тошкент тароналари.
19.45 «Телекурьер-маркет».
20.00 «Пойтахт».
20.20 Бизнес «Пойтахт».
20.25 «Уйларим».
20.35 «Инсон матонати», Т/с 140 қисм.
21.00 «Анонс».
21.10 Тошкент тароналари.
21.25 «Телекурьер-маркет».
21.35 «Анонс».
21.40 «Интервью».
21.50 «Этикод».
22.15 «Репортаж».
22.25 «Анонс».

O'zbekiston

«Болалар сайёраси»:
17.35 «Эртақлар - яхшиликка етаклар».
17.55 «Сизнинг адвокатингиз».
18.00 «Олтин мерос».
18.10 «Иқлим».
18.15 «Сарой жаҳоҳири», Т/с.
18.50 ТВ - анонс.
18.55 «Аёл бахти».
19.15 «Ифтихор».
19.20 «ТВ - шифокор».
19.25, 20.00, 20.55 Ўзлонлар.
19.30 «Ахборот», /рус/.
20.05 ТВ - анонс.
20.10 Миллий сериал: «Туташ тақдирлар».
20.45 «Ватанимни қўлайман».
21.00 «Ахборот».
21.35 ТВ - анонс.
21.40 «Парламент вақти».
22.00 «Матонат», Т/с.
22.45 «Иқлим».
22.50 Миллий сериал: «Жийда гули».
23.30 - 23.35 «Очун».

Пайшанба

5.55 Кўрсатувлар дастури.
6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00 «Иқлим».
7.05 ТВ - анонс.
7.10 «Сарой жаҳоҳири», Т/с.
7.45 «Тонгги наволар».
8.00 «Ахборот».
8.35 ТВ - анонс.
8.40 - 9.15 «Маънавият» дастури.
«Болалар сайёраси»:
9.15 «Цирк, цирк, цирк».
9.35 «Табассум».
10.05 «Сизнинг адвокатингиз».
10.10 «Матонат», Т/с.
10.55 «ТВ - шифокор».
11.00 «Ахборот».
11.10 Миллий сериал: «Жийда гули».
11.50 «Ахборот», /инглиз/.
12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
12.50 «Ифтихор».
12.55 «Иқлим».
13.00 Миллий сериал: «Туташ тақдирлар».
«Болалар сайёраси»:
13.35 «Сехри қалам», М/с.
14.00 «Ахборот».
14.15 ТВ - анонс.
14.20 «Ранг дунё».
14.40 «Тараққиёт ва фаровонлик сари».
15.00 «Олам ва одам» дастури: «Мовий уммон қаърида».
15.50 «Тезкор хабарлар».
16.00 «Мадала».
16.20 «Қонун ҳимоясида».
16.40 «Икки дарё оралиғида».
17.00 «Ахборот».
17.10 ТВ - анонс.
17.15 «Юрт меҳри».
«Болалар сайёраси»:
17.35 «Эртақлар - яхшиликка етаклар».
17.55 «Иқлим».
18.00 «Олтин мерос».
18.10 «Сарой жаҳоҳири», Т/с.
18.45 ТВ - анонс.
18.50 «Радиога ташиф».
19.05 «Қун мавзуси».
19.20 «ТВ - шифокор».

TOSHKENT

22.30 «Пойтахт», /рус/.
22.50 «Кино SMS со звездами».
22.55 «Моя большая греческая свадьба», Х/ф. /Премьера/.
00.25 Кўрсатувлар тартиби.
00.30 «Все о туризме».
1.00 Ночной сеанс: «Радио», Х/ф.
2.40 «Уйларим».
2.45 «Этикод».
3.05 «Қусто командасининг сув ости саргузаштлари», Х/ф. 47 қисм.
3.30 Тунги киносеанс: «Мовий тоғлар ёки ҳақиқатдан узоқ воқеа», Б/ф.
5.00 «Пойтахт».
5.20 «ТВ-монолог».
5.30 «Салом, Тошкент!»
6.20 Бизнес «Пойтахт».
6.25 «Репортаж».
6.35 Миллий сериал: «Қалдирғочлар яна қайтади», 1 қисм.
7.05 «Пойтахт».
7.20-7.25 «Анонс».

Пайшанба

7.25 Кўрсатувлар тартиби.
7.30 «Салом, Тошкент!»
8.20 «Интеллектуал аукцион».
8.35 «Карвонсарой».
8.45 Мультсериал: «Айқча Гамми», 32 қисм.
8.55 «Елғиз қуш», Т/с 69 қисм.
9.15 «Интервью».
9.25 «Уйларим».
9.30 «Пойтахт».
9.40 Бизнес «Пойтахт».
9.45 Миллий сериал: «Қалдирғочлар яна қайтади», 2 қисм.
10.15 «Репортаж».
10.25 «Анонс».
10.30 «Пойтахт», /рус/.
10.40 «Север и юг», Т/с 8-серия. /Премьера/.
11.05 «Нима учун?» гуруҳи тақдим этади: «Шунақа гаплар».
11.20 «Мид, болагинам, Мид», Б/ф.
12.55 «Анонс».
13.00 «Салом, Тошкент!»
13.55 «ТВ-монолог».
14.05 «Дунё» теледастури.
15.00 «Пойтахт».
15.10 Бизнес «Пойтахт».
15.15 «Елғиз қуш», Т/с 70 қисм.
15.40 «Карвонсарой».
15.50 Мультсериал: «Чип ва Дейл», 54 қисм.
16.10 «Тошкентнинг илм масканлари».
16.30 «Қусто командасининг сув ости саргузаштлари», Х/ф. 48 қисм.
16.55 2010 йил-Баркамол авлод йили: «Умид юлдузлари».
17.10 «Дурдона».
17.25 Миллий сериал: «Қалдирғочлар яна қайтади», 3 қисм.
17.55 «Анонс».
18.00 «Пойтахт».
18.20 «Исплохот одимлари».
18.35 «Мазрифат фидойилари».
18.55 «Интеллектуал аукцион».
19.05 «Умр сўмоқларида».
19.30 Тошкент тароналари.
19.45 «Телекурьер-маркет».
20.00 «Пойтахт».
20.20 Бизнес «Пойтахт».
20.25 «Уйларим».
20.30 «Инсон матонати», Т/с 141 қисм.
21.00 Бизнинг футбол.
21.10 Тошкент тароналари.
21.25 «Телекурьер-маркет».
21.35 «Анонс».
21.40 «Интервью».
21.50 «Ибрат».
22.15 Эко-«Пойтахт», /рус/.
22.25 «Анонс».
22.30 «Пойтахт», /рус/.
22.50 «Кино SMS со звездами».
22.55 «Призраки», Х/ф. /Премьера/.
1.00 Кўрсатувлар тартиби.
1.05 Ночной сеанс: «Как украсть миллион», Х/ф.
3.15 «Анонс».
3.20 «Иқлим».
3.25 «Уйларим».
3.30 Тунги киносеанс: «Мид, болагинам, Мид», Б/ф.
5.00 «Пойтахт».
5.20 «ТВ-монолог».

19.25, 20.00, 20.55 Ўзлонлар.
19.30 «Ахборот», /рус/.
20.05 ТВ - анонс.
20.10 Миллий сериал: «Туташ тақдирлар».
20.45 «Ватанимни қўлайман».
21.00 «Ахборот».
21.35 ТВ - анонс.
21.40 «Буюк аждодларимиз».
22.05 «Матонат», Т/с.
22.50 «Иқлим».
22.55 Миллий сериал: «Жийда гули» (Яқунловчи қисм)
23.35 - 23.40 «Очун».

Жума

5.55 Кўрсатувлар дастури.
6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00 «Иқлим».
7.05 ТВ - анонс.
7.10 «Сарой жаҳоҳири», Т/с.
7.45 «Тонгги наволар».
8.00 «Ахборот».
8.35 ТВ - анонс.
8.40 - 9.35 «Маънавият» дастури.
«Болалар сайёраси»:
9.35 «Қўнғирқотқул», М/ф.
9.55 «Таълимга эътибор - келажакка эътибор».
10.15 «Матонат», Т/с.
11.00 «Ахборот».
11.10 «ТВ - шифокор».
11.15 Миллий сериал: «Жийда гули» (Яқунловчи қисм)
11.55 ТВ - анонс.
12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
12.50 «Қун мавзуси».
13.05 Миллий сериал: «Туташ тақдирлар».
«Болалар сайёраси»:
13.40 «Сехри қалам», М/с.
14.00 «Ахборот».
14.15 ТВ - анонс.
14.20 «Дунё манзаралари».
14.40 «Одамлардан бири».
15.00 «Иқлим».
15.05 «Олам ва одам» дастури: «Мовий уммон қаърида»
15.55 ТВ - анонс.
16.00 «Мен ёшликман».
16.15 «Назм ва наво».
16.40 «Икки дарё оралиғида».
17.00 «Ахборот».
17.10 ТВ - анонс.
17.15 «Саломатлик дастури».
«Болалар сайёраси»:
17.35 «Эртақлар - яхшиликка етаклар».
17.55 «Сизнинг адвокатингиз».
18.00 «Олтин мерос».
18.10 «Сарой жаҳоҳири», Т/с.
18.45 ТВ - анонс.
18.50 «Минг бир ривоят».
18.55 «Хидоят сари».
19.15 «Ифтихор».
19.20 «ТВ - шифокор».
19.25, 20.00, 20.55 Ўзлонлар.
19.30 «Ахборот», /рус/.
20.05 ТВ - анонс.
20.10 Миллий сериал: «Туташ тақдирлар».
20.45 «Ватанимни қўлайман».
21.00 «Ахборот».
21.35 ТВ - анонс.
21.40 «Бир ўлка-ки...»
22.00 «Матонат», Т/с.
22.45 «Иқлим».
22.50 Миллий кино: «Чақмоқ чақнаган тунда».
23.20 - 23.30 «Очун».

Шанба

5.55 Кўрсатувлар дастури.
6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00 «Иқлим».
7.05 ТВ - анонс.
7.10 «Сарой жаҳоҳири», Т/с.
7.45 «Тонгги наволар».
8.00 «Ахборот».
8.35 ТВ - анонс.
8.40 «Мультиплатм».
«Болалар сайёраси»:
8.40 Мульттўплам.
9.25 «Табассум».
10.00 «Очк дастурхон».
10.25 «Саломатлик сирлари».
10.45 «Юртим бўйлаб» дастури: «Чашмалар».
11.00 «Ойдин ҳаёт». Ток-шоу.
11.45 «Қўнларнинг бирида».
11.55 «Иқлим».
12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
13.05 «КиноТеатр».
13.30 Ҳинд киноси: «Муҳаббатнинг мангу қўшиғи».
16.10 «Азизим».
16.40 «Болалар дунёси».
17.15 «Ҷолиқуши», Т/с.
18.45 «Оҳанрабо».
19.25, 20.00, 20.55 Ўзлонлар.
19.30 «Тахлилнома», /рус/.
20.10 Миллий сериал: «Денгиздан томчи».
20.45 «Қўнғил қўшиқ истаиди».
21.00 «Тахлилнома».
21.45 «Заковат».
22.45 «Шерлар галаси», Б/ф.
00.10 - 00.15 «Очун».

Шанба

7.25 Кўрсатувлар тартиби.
7.30 «Салом, Тошкент!»
8.20 «Интеллектуал аукцион».
8.35 «Карвонсарой».
8.45 Мультсериал: «Айқча Гамми», 34 қисм.
8.55 «Елғиз қуш», Т/с 71 қисм.
9.15 «Интервью».
9.25 «Уйларим».

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.05 «Иқлим».
7.10 «Сарой жаҳоҳири», Т/с.
7.45 «Тонгги наволар».
8.00 «Ахборот».
«Болалар сайёраси»:
8.40 «Учовлон», М/ф.
8.55 «Бизнинг кутубхона».
9.15 «Музыка дунёси».
9.35 «Ифтихор».
9.40 «Матонат», Т/с.
10.25 «ТВ - шифокор».
10.30 «Минг бир ривоят».
10.35 «Хидоят сари».
10.55 «Оналар мактаби».
11.15 1. «Рангнкамон», 2. «Дидар».
12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
13.00 «Иқлим».
13.05 Миллий сериал: «Туташ тақдирлар».
13.40 «Бир ўлка-ки...»
14.00 «Ахборот».
14.20 «Одил суд».
15.00 «Минг бир маслаҳат».
15.20 «Ломбарддаги холажон», Б/ф.
«Болалар сайёраси»:
16.50 «Уйла, Изла, Топ!»
17.30 «Эртақлар - яхшиликка етаклар».
17.45 «Саломатлик сирлари».
18.05 «Анъана».
18.40 «Ҷолиқуши», Т/с.
19.20 «Бахшиёна».
19.25, 20.00, 20.55 Ўзлонлар.
19.30 «Ахборот», /рус/.
20.10 Миллий сериал: «Денгиздан томчи».
20.45 «Қўнғил қўшиқ истаиди».
21.00 «Ахборот».
21.40 «Шухрат сари йўл», Б/ф.
23.35 - 23.40 «Очун».

Якшанба

5.55 Кўрсатувлар дастури.
6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00 ТВ - анонс.
7.05 «Ҷолиқуши», Т/с.
7.45 «Тонгги наволар».
8.00 «Ахборот».
8.35 ТВ - анонс.
«Болалар сайёраси»:
8.40 Мульттўплам.
9.25 «Табассум».
10.00 «Очк дастурхон».
10.25 «Саломатлик сирлари».
10.45 «Юртим бўйлаб» дастури: «Чашмалар».
11.00 «Ойдин ҳаёт

Душанба

6.00 «Салом, ёшлар!»
6.40 «Табассум қил».
7.10 «Мультипанорама».
7.50 «Эсмеральда». Т/с.
9.00 «Ойболанинг саргузаштлари».
9.10 «Даврнинг боласи».
9.30 «XXI аср технологиялари».
10.00 «Давр ҳафта ичида».
10.30 «Санников ери». Б/ф.
12.00 «Кўҳна ва боқий».
12.10 «Сарой шамоли». Т/с.
13.00 «Давр».
13.10 «Мультипанорама».
13.30 «Кумуш». Т/с.
14.20 «Мўъжизавий дунё».
15.10 «Шарқ гавҳари».
15.50 «Баркамол авлод».
16.00 «Давр».
16.10 «Салом, ёшлар!»
16.50 «Кувноқ дўмбоқчалар».
17.00 «Пинхона». Б/ф. 1-қисм.
18.20 «Янги йил шуқуҳи».
18.30 «Автопатруль».
18.50 «UzEX».
19.00 «Давр».
19.30 «Кумуш». Т/с.
20.20 «Ёшлик навалари».
20.40 «Нуктаи назар».
21.10 «Сарой шамоли». Т/с.
22.00 «Давр».
22.30 «Янги йил шуқуҳи».
22.40 «Қорли пирог». Б/ф.
00.20 «Истиқлол қайтарган номлар».
00.30 «Ҳаёт-мамот». Т/с.
1.20 «Салом, ёшлар».
2.00 «Давр».
2.30 «Шаҳар мэри». Б/ф.
4.20 «UzEX».
4.30 «Бағдод ўғриси». Б/ф.
5.50-6.00 «Мадҳия».

Сешанба

6.00 «Салом, ёшлар!»
6.40 «Табассум қил».
7.10 «Мультипанорама».
7.50 «Эсмеральда». Т/с.
9.00 «Ойболанинг саргузаштлари».
9.10 «Китоб-офтоб».
9.30 «Қорақалпоқ ёшлари».
9.50 «UzEX».
10.00 «Давр».

Душанба

6.00 «Хайрли тонг!»
6.10 «Саломат бўлинг».
6.30 хабарлар.
7.05 «Тренеруемса вместе».
7.25 Болалар майдончаси:
Тонгги гимнастика.
«Спортландия».
Мультифильм.
8.00 ХАБАРЛАР.
8.30 Футбол. Мундиал - 2010. Словения - АҚШ.
10.10 «Спорт - менинг ҳаётим».
10.35 «Ринг қироллари».
11.25 Футбол. Англия чемпионати. «Челси» - «Манчестер Юнайтед».
13.05 Рақамлар, натижалар, рейтинглар.
...
13.10 Болалар майдончаси:
«Спортландия».
Мультифильм.
13.40 Футбол. Осиё чемпионати. U - 16. Япония-Австралия.
15.20 Сузиш. Жаҳон чемпионати.
16.15 Футбол. Мундиал - 2010. Словения - АҚШ.
18.00 Болалар майдончаси:
«Спортландия».
Мультифильм.
18.30 «Баркамол авлод».
18.45 ХАБАРЛАР.
19.00 Саломатлик хазинаси.
19.05 Кибоксинг. Ўзбекистон кубоги.
20.05 Самбо. Жаҳон чемпионати.
21.45 ХАБАРЛАР.
22.00 Саломатлик хазинаси.
22.05 ИнтерФутбол.
23.45 Сешанба дастури анонси.
23.55 Тунги хабарлар.
00.05 Футбол. Осиё чемпионати. U - 16. Япония - Австралия.

Сешанба

6.00 «Хайрли тонг!»
6.10 «Саломат бўлинг».
6.30 хабарлар.
6.50 «Баркамол авлод».
7.05 «Жаҳон спорти юлдузлари».
7.25 Болалар майдончаси:
Тонгги гимнастика.
«Спортландия».
Мультифильм.
8.00 ХАБАРЛАР.
8.20 Футбол. Мундиал - 2010. Англия - Жазоир.
10.05 «Жасур болалар».

Душанба

07.00 09.00 11.05 13.50 17.10
18.00 19.30 02.15 Ўзбек навалари.
08.10 14.40 18.40 Т/с «Мухаббат асираси»
09.40 21.10 Т/с «Брюс Ли хакида афсона»
10.30 Топ-10.
11.30 Х/ф «Хэллбой-2»
14.30 Prime time (рус)
15.30 Мультифильм.
17.30 «Премьера»
22.00 Х/ф «Про любовь!»
23.50 Миксер.
01.30 Т/с «Притворщик»
03.00 Х/ф «Профессионал»

Сешанба

07.00 07.40 09.00 10.30 13.20
17.10 18.10 19.30 02.15 Ўзбек навалари.
07.30 18.00 Prime time (рус)
08.10 14.40 18.40 Т/с «Мухаббат асираси»

10.10 «Анжелика». Т/с.
11.50 «Боқий булоқлар».
12.10 «Сарой шамоли». Т/с.
13.00 «Давр».
13.10 «Мультипанорама».
13.30 «Кумуш». Т/с.
14.20 «Мўъжизавий дунё».
15.10 «Сехрли қўллар».
15.50 «Янги йил шуқуҳи».
16.00 «Давр».
16.10 «Салом, ёшлар!»
16.50 «Кувноқ дўмбоқчалар».
17.00 «Пинхона». Б/ф. 2-қисм.
18.20 «Ёшлик навалари».
18.40 «Янги йил шуқуҳи».
18.50 «UzEX».
19.00 «Давр».
19.30 «Кумуш». Т/с.
20.20 «Давр мавзуси».
20.40 «Кўзумчоқ».
21.10 «Сарой шамоли». Т/с.
22.00 «Давр».
22.30 «Истиқлол қайтарган номлар».
22.40 «Браун оиласи». Б/ф.
00.20 «Янги йил шуқуҳи».
00.30 «Ҳаёт-мамот». Т/с.

Чоршанба

6.00 «Салом, ёшлар!»
6.40 «Табассум қил».
7.10 «Мультипанорама».
7.50 «Эсмеральда». Т/с.
9.00 «Ойболанинг саргузаштлари».
9.10 «Даврнинг боласи».
9.30 «Соғлик - бойлик».
9.50 «UzEX».
10.00 «Давр».
10.10 «Анжелика». Т/с.
11.50 «Давр мавзуси».
12.10 «Сарой шамоли». Т/с.
13.00 «Давр».
13.10 «Мультипанорама».
13.30 «Кумуш». Т/с.
14.20 «Мўъжизавий дунё».
15.10 «Шарқ гавҳари».
15.50 «Баркамол авлод».
16.00 «Давр».
16.10 «Салом, ёшлар!»
16.50 «Кувноқ дўмбоқчалар».
17.00 «Виждон азоби». Б/ф. 1-қисм.
18.20 «Янги йил шуқуҳи».
18.30 «Қишлоқ тараққиёти».

10.35 Бобслей. Жаҳон кубоги.
11.20 ИнтерФутбол.
13.00 Рақамлар, натижалар, рейтинглар.
...
13.05 Болалар майдончаси:
«Спортландия».
Мультифильм.
13.35 Футбол. Осиё чемпионати. U - 16. Хитой - Кувейт.
15.15 Сузиш. Жаҳон чемпионати.
16.15 Хоккей. пн чемпионати.
...
18.00 Болалар майдончаси:
«Спортландия».
Мультифильм.
18.30 «Олимп сари».
18.45 ХАБАРЛАР.
19.05 Кибоксинг. Ўзбекистон кубоги.
20.10 Саломатлик хазинаси.
20.15 Самбо. Жаҳон чемпионати.
21.45 ХАБАРЛАР.
22.00 Саломатлик хазинаси.
22.05 ИнтерФутбол.
23.45 Чоршанба дастури анонси.
23.55 Биатлон. Жаҳон кубоги.

Чоршанба

6.00 «Хайрли тонг!»
6.10 «Саломат бўлинг».
6.30 хабарлар.
6.50 «Олимп сари».
7.05 «Жаҳон спорти юлдузлари».
7.25 Болалар майдончаси:
Тонгги гимнастика.
«Спортландия».
Мультифильм.
8.00 ХАБАРЛАР.
8.20 Футбол. Мундиал - 2010. Голландия - Япония.
10.00 «Кувноқ стартлар».
10.35 Биатлон. Жаҳон кубоги.
11.20 ИнтерФутбол.
13.00 Рақамлар, натижалар, рейтинглар.
...
13.05 Болалар майдончаси:
«Спортландия».
Мультифильм.
13.35 Футбол. Осиё чемпионати. U-16. БАА - Ироқ.
15.15 Сузиш. Жаҳон чемпионати.
16.20 Волейбол. Клублар ўртасида жаҳон чемпионати.
18.00 Болалар майдончаси:
«Спортландия».
Мультифильм.
18.30 «Мураббий».
18.45 ХАБАРЛАР.
19.05 Кибоксинг. Ўзбекистон кубоги.

09.40 21.10 Т/с «Брюс Ли хакида афсона»
11.30 Х/ф «Про любовь!»
15.30 Мультифильм.
17.30 «Премьера»
22.00 Х/ф «Город ангелов»
00.10 Миксер.
01.30 Т/с «Притворщик»
03.00 Х/ф «Затерянный мир»

Чоршанба

07.00 09.00 10.30 13.40 17.10
18.00 19.30 20.30 02.15 Ўзбек навалари.
08.10 14.40 18.40 Т/с «Мухаббат асираси»
09.40 21.10 Т/с «Брюс Ли хакида афсона»
11.30 Х/ф «Город ангелов»
14.30 Prime time (рус)
15.30 Мультифильм.
17.30 «Кинокурьер»
20.00 M-files.
22.00 Х/ф «Великолепная семёрка»
00.20 Миксер.
01.30 Т/с «Притворщик»
03.00 Х/ф «Ангели и демоны»

YOSHLAR

18.50 «UzEX».
19.00 «Давр».
19.30 «Кумуш». Т/с.
20.20 «Ёшлик навалари».
20.40 «13-студия».
21.10 «Сарой шамоли». Т/с.
22.00 «Давр».
22.30 «Янги йил шуқуҳи».
22.40 «Қилмиш-қидирмиш». Б/ф.
00.20 «Истиқлол қайтарган номлар».
00.30 «Ҳаёт-мамот». Т/с.

Пайшанба

6.00 «Салом, ёшлар!»
6.40 «Табассум қил».
7.10 «Мультипанорама».
7.50 «Эсмеральда». Т/с.
9.00 «Ойболанинг саргузаштлари».
9.10 «Кичкинтойлар боғи».
9.30 «Баркамоллик йўлидан».
9.50 «UzEX».
10.00 «Давр».
10.10 «Анжелика». Т/с.
11.40 «Қишлоқ тараққиёти».
12.00 «Самарқанд юлдузи».
12.10 «Сарой шамоли». Т/с.
13.00 «Давр».
13.10 «Мультипанорама».
13.30 «Кумуш». Т/с.
14.20 «Мўъжизавий дунё».
15.10 «Оргбн оҳанглари».
16.00 «Давр».
16.10 «Салом, ёшлар!»
16.50 «Кувноқ дўмбоқчалар».
17.00 «Виждон азоби». Б/ф. 2-қисм.
18.10 «Ёшлик навалари».
18.30 «Чемпион».
18.50 «UzEX».
19.00 «Давр».
19.30 «Кумуш». Т/с.
20.20 «Уйимдаги фариштам».
20.40 «Ўзбегим».
21.00 «Янги йил шуқуҳи».
21.10 «Сарой шамоли». Т/с.
22.00 «Давр».
22.30 «Истиқлол қайтарган номлар».
22.40 «Илдам қадам». Б/ф.
00.20 «Янги йил шуқуҳи».

SPORT

20.05 Саломатлик хазинаси.
20.10 «Иқтидор».
20.45 Кураш. Жаҳон чемпионати олдидан.
21.10 Муайтай бўйича жаҳон чемпионати яқунлари.
21.40 АНОНС.
21.45 ХАБАРЛАР.
22.00 Саломатлик хазинаси.
22.05 ИнтерФутбол.
23.45 Пайшанба дастури анонси.
23.55 Самбо. Жаҳон чемпионати.

Пайшанба

6.00 «Хайрли тонг!»
6.10 «Саломат бўлинг».
6.30 хабарлар.
6.50 «Мураббий».
7.05 «Жаҳон спорти юлдузлари».
7.25 Болалар майдончаси:
Тонгги гимнастика.
«Спортландия».
Мультифильм.
8.00 ХАБАРЛАР.
8.20 Футбол. Мундиал-2010. Камерун - Дания.
10.05 «Иқтидор».
10.40 Футбол. Англия чемпионати шарҳи.
11.20 ИнтерФутбол.
13.00 Рақамлар, натижалар, рейтинглар.
13.05 Болалар майдончаси:
«Спортландия».
Мультифильм.
13.35 Футбол. Осиё чемпионати. U - 16. Австралия - БАА.
15.15 Волейбол. Клублар ўртасида жаҳон чемпионати.
16.25 Теннис. Кўргазмалар ўйини. Надаль - Федерер.
18.00 Болалар майдончаси:
«Спортландия».
Мультифильм.
18.25 «Санят ва спорт».
18.45 ХАБАРЛАР.
19.05 Кибоксинг. Ўзбекистон кубоги.
20.05 Саломатлик хазинаси.
20.10 Кураш. Жаҳон чемпионати.
20.50 Футбол. Испания чемпионати шарҳи.
21.45 ХАБАРЛАР.
22.00 Саломатлик хазинаси.
22.05 ИнтерФутбол.
23.45 Жума дастури анонси.
23.55 Биатлон. Жаҳон кубоги.

Жума

6.00 «Хайрли тонг!»

Жума

6.00 «Салом, ёшлар!»
6.40 «Табассум қил».
7.10 «Мультипанорама».
7.50 «Эсмеральда». Т/с.
9.00 «Ойболанинг саргузаштлари».
9.10 «Даврнинг боласи».
9.30 «Ижод завқи».
9.50 «UzEX».
10.00 «Давр».
10.10 «Анжелика». Т/с.
11.30 «Чемпион».
11.50 «Автопатруль».
12.10 «Сарой шамоли». Т/с.
13.00 «Давр».
13.10 «Мультипанорама».
13.30 «Кумуш». Т/с.
14.20 «Мўъжизавий дунё».
15.10 «Шарқ гавҳари».
16.00 «Давр».
16.10 «Салом, ёшлар!»
16.50 «Кувноқ дўмбоқчалар».
17.00 «Армон». Б/ф. 1-қисм.
18.20 «Янги йил шуқуҳи».
18.30 «Келажак эгалари».
18.50 «UzEX».
19.00 «Давр».
19.30 «Кумуш». Т/с.
20.20 «Ёшлик навалари».
20.40 «Нуктаи назар».
21.10 «Сарой шамоли». Т/с.
22.00 «Давр».
22.30 «Янги йил шуқуҳи».
22.40 «Ким аслида ким». Б/ф.
00.20 «Истиқлол қайтарган номлар».
00.30 «Ҳаёт-мамот». Т/с.

Шанба

6.00 «Тараннум».
6.50 «Табассум қил».
7.10 «Мультипанорама».
7.50 «Эсмеральда». Т/с.
9.00 «Кўзгу». Ҳажвия.
9.20 «Ойболанинг саргузаштлари».
9.30 «Бўлажак генерал».
9.50 «Янги йил шуқуҳи».
10.00 «Давр».
10.10 «Анжелика». Т/с.
11.40 «Уйимдаги фариштам».
12.00 «Кўҳна ва боқий».
12.10 «Сарой шамоли». Т/с.
13.00 «Давр».

6.10 «Саломат бўлинг».
6.30 хабарлар.
6.45 «Санят ва спорт».
7.05 «Жаҳон спорти юлдузлари».
7.25 Болалар майдончаси:
Тонгги гимнастика.
«Спортландия».
Мультифильм.
8.00 ХАБАРЛАР.
8.20 Футбол. Мундиал - 2010. Гана - Австралия.
10.05 Жаҳон кубокларида:
Конькида югуриш.
Чануи пойғаси.
11.20 ИнтерФутбол.
13.00 Рақамлар, натижалар, рейтинглар.
13.05 Болалар майдончаси:
«Спортландия».
Мультифильм.
13.35 Футбол. Осиё чемпионати. U-16. Ўзбекистон - Сурия.
15.15 Волейбол. Клублар ўртасида жаҳон чемпионати.
16.25 Теннис. Кўргазмалар ўйини. Федерер - Надаль.
18.00 Болалар майдончаси:
«Спортландия».
Мультифильм.
18.25 АНОНС.
18.30 «Шикоят».
18.45 ХАБАРЛАР.
19.00 Кибоксинг. Ўзбекистон кубоги.
19.55 Саломатлик хазинаси.
20.00 Кураш. Жаҳон чемпионати.
20.40 «БРЕЙН - РИНГ». Интеллектуал ўйин.
21.45 ХАБАРЛАР.
22.00 Саломатлик хазинаси.
22.05 ИнтерФутбол.
23.45 Шанба дастури анонси.
23.55 Биатлон. Жаҳон кубоги.

Шанба

6.10 «Саломат бўлинг».
6.30 хабарлар.
6.50 «Спорт - менинг ҳаётим».
7.25 Болалар майдончаси:
Тонгги гимнастика.
«Спортландия».
Мультифильм.
8.00 ХАБАРЛАР.
8.20 Футбол. Мундиал - 2010. Италия - Янги Зеландия.
10.00 «БРЕЙН - РИНГ». Интеллектуал ўйин.
11.00 «Шикоят».
11.20 ИнтерФутбол.
13.00 Рақамлар, натижалар, рейтинглар.
13.05 Болалар майдончаси:
«Спортландия».

лари.
08.10 14.40 18.40 Т/с «Мухаббат асираси»
09.40 21.10 Т/с «Брюс Ли хакида афсона»
11.30 Б/ф «Ийгитлар»
14.30 Prime time (рус)
15.30 Мультифильм.
17.30 «Премьера»
20.00 «Bollywood Markazida»
22.00 Х/ф «В водовороте не приятностей»
01.00 Миксер.
01.30 Т/с «Притворщик»
03.00 Х/ф «Добрый вор»

Шанба

07.00 07.40 10.40 14.30 17.20
18.10 19.35 02.15 Ўзбек навалари.
07.30 18.00 Prime time (рус)
09.00 Мультифильм.
11.30 Х/ф «В водовороте не приятностей»
15.00 Х/ф «Астерикс и обеликс против цезаря»
19.00 «Топ-10»
20.30 «Бизнинг мусика»

13.10 «Мультипанорама».
13.30 «Фантастик тўртлик». Б/ф.
15.00 «Унутилмас оҳанглари».
16.00 «Давр».
16.10 «Болалар табассуми».
16.20 «Катта танафус».
16.50 «Кувноқ дўмбоқчалар».
17.00 «Армон». Б/ф. 2-қисм.
18.20 «Ёшлик навалари».
18.35 «Айланай».
18.55 «Баркамоллик сари».
19.00 «Давр».
19.30 «Омадди жентльменлар». Б/ф.
20.50 «Истиқлол қайтарган номлар».
21.00 «Янги йил шуқуҳи».
21.10 «Сарой шамоли». Т/с.
22.00 «Давр».
22.30 «Кўнгил риштаси». Б/ф.

Якшанба

6.00 «Тараннум».
6.50 «Табассум қил».
7.10 «Мультипанорама».
7.30 «Ёшлар нонуштаси».
8.00 «Телба полициячи-2». Б/ф.
9.30 «Самарқанд юлдузи».
9.40 «Янги йил шуқуҳи».
9.45 «OMAD LOTTO».
9.55 «Телетуҳфа».
10.00 «Ватанпарвар».
10.40 «Икки дил достони». Б/ф.
12.20 «Айланай».
12.40 «Соғлик - бойлик».
13.00 «Ош бўлсин!»
13.30 «Сирли ўрмонча».
14.00 «Маймоқвой». М/ф.
15.30 «Болалар табассуми».
15.40 «Нуктаи назар».
16.10 «Дунё бўйлаб 80 кун». Б/ф.
18.00 «Тараннум».
18.50 «Янги йил шуқуҳи».
19.00 «Давр ҳафта ичида».
19.30 «Рўзгор мактаби».
20.20 «Мен ва сен». Б/ф.
22.40 «Илҳом қанотлари».
23.00 «Шоушенкдан қочиш». Б/ф.
1.20 «Ватанпарвар».
2.00 «Давр ҳафта ичида».
2.30 «Ҳаёт тумори». Б/ф.
4.20 «Янги йил шуқуҳи».
4.30 «Синган тақа». Б/ф.
5.50-6.00 «Мадҳия».

Мультифильм.
13.35 Спорт экрани: «Чукиларни забт этиб».
15.05 Волейбол. Клублар ўртасида жаҳон чемпионати.
16.15 Футбол. Осиё чемпионати. U - 16. Япония - Ироқ.
...
18.00 «Спортчилар оиласи».
18.30 «Спортмиз маликалари».
18.45 ХАБАРЛАР.
19.05 Кибоксинг. Ўзбекистон кубоги.
20.05 Саломатлик хазинаси.
20.10 Баскетбол. Евролига.
21.10 «RING».
21.45 ХАБАРЛАР.
22.00 Саломатлик хазинаси.
22.05 ИнтерФутбол.
23.45 Якшанба дастури анонси.
23.55 Биатлон. Жаҳон кубоги.

Якшанба

6.00 «Хайрли тонг!»
6.05 Анонс.
6.10 «Спортмиз маликалари».
6.30 хабарлар.
6.50 Футбол. Мундиал - 2010. Словакия - Парагвай.
8.30 ХАБАРЛАР.
8.50 «Кувноқ стартлар».
9.25 «Тренеруемса вместе».
9.40 «Аптека слушает».
10.30 Конькида югуриш. Жаҳон кубоги.
11.20 ИнтерФутбол.
13.00 Рақамлар, натижалар, рейтинглар.
13.05 «Жаҳон спорти юлдузлари: Михаил Таль - «Хали айтолмаган гапларим кўн»».
14.00 «RING».
14.30 Волейбол. Клублар ўртасида жаҳон чемпионати.
16.10 АНОНС.
16.15 Футбол. Осиё чемпионати. U-16. КХДР - Иордания.
17.55 АНОНС.
...
18.00 «Спорт менинг ҳаётим».
18.25 АНОНС.
18.30 ХАБАРЛАР.
19.00 Саломатлик хазинаси.
19.05 «Ринг қироллари».
19.55 Футбол. Англия чемпионати. «Манчестер Юнайтед» - «Сандерленд». Тўғридан - тўғри олиб кўрсатилади.
21.55 АНОНС.
22.00 ХАБАРЛАР.
22.30 Саломатлик хазинаси.
22.35 Баскетбол. Евролига.
23.55 Душанба дастури анонси.

21.30 «Премьера»
22.00 Х/ф «Хэнкок»
23.50 «Другая музыка»
01.30 Т/с «Притворщик»
03.00 Х/ф «Управление гневом»

Якшанба

07.00 11.00 13.20 17.00 18.10
20.10 21.00 02.15 Ўзбек навалари.
09.00 Мультифильм.
10.30 «Baby Terra Landiya»
11.30 Х/ф «Хэнкок»
15.00 Х/ф «Астерикс и обеликс. Миссия Клеопатра»
17.30 M-files.
18.00 Prime time (рус)
19.30 Звездопад: «Великие комики»
20.30 «Кинокурьер»
21.30 «Премьера»
22.00 Х/ф «Стелс»
00.20 Миксер.
01.30 Т/с «Притворщик»
03.00 Х/ф «Блеф»

TV-MARKAZ

Пайшанба

07.00 07.40 09.00 10.30 13.50
18.10 19.30 02.15 Ўзбек навалари.
07.30 18.00 Prime time (рус)
08.10 14.40 18.40 Т/с «Мухаббат асираси»
09.40 21.10 Т/с «Брюс Ли хакида афсона»
11.30 Х/ф «Великолепная семёрка»
15.30 Мультифильм.
17.00 «Baby Terra Landiya»
17.30 «Премьера»
22.00 Б/ф «Ийгитлар»
23.50 Миксер.
01.30 Т/с «Притворщик»
03.00 Х/ф «Плохой лейтенант»

Жума

07.00 09.00 10.30 13.20 17.10
18.00 19.30 02.15 Ўзбек навалари.

Таниш аёл тўйни катта қилди. Шаҳарнинг олд ресторанларидан бирида тумонат одам йиғилди. «Дежурный артист»лардан ташқари «бирровга» келиб кетганларнинг ҳам сони кўп эди. Дастурхон тўла ноз-неъмат кўзни қувонтиради.

Паҳлавон келбатли ўғлининг ёнида узукка қўйилган кўздек ярашиб тушган сарвқомат, сулув келинчакни кўриб, муродига етганини, орзу-ҳавас кўраётганини ҳис этди.

Исрофгарчилик

иллатларнинг иллоти

турди. Ўртақаш яна амаларга, холаларга, дугоналарга, куёв жўралар ва оналарга сўз берди. Яна ўша гаплар, тилаклар айтилди. Сарпо киймаган куда-кудағай қолмади. Дастурхонда сочилиб ётган нон бўлаклари ва бошқа ноз-неъматларнинг ҳисоби йўқ эди. Кистир-кистир роса

— Қадамларингизга ҳасанот, сизни келиним эмас, қизим деганман, — деди.

— Фарзандингиз куёвим эмас, ўғлим, — деди кудағай ҳам ийиб.

Дабдабали тўйдан сўнг келининг онаси «чарлар»га чорлади. Бир неча автоуловда Бекободга жўнади. Ҳашаматли ховли саҳнига жой қилинган бўлиб, дастурхондаги ноз-неъмат ақлни шоширади. Тортилаётган иссиқ таомларнинг эса кети кўринмасди. Ошқозонда бўш жой қолмаган, кетмакет келиб турган ликопчаларга номигагина қўл тегизилар эди. Расм-русумлар адо этилиб, сарпо-суруклар улашилгач, кечга яқин уйга қайтди. Анча пайт тўйнинг ҳам, чарларнинг ҳам зўр бўлганини мақтаб юрдик.

Бироқ чучварани хом санаган эканмиз. Шунча чиқим, оворагарчилик ва исрофгарчилик билан ўтган тўй тадбири, афсуски, ўзини оқламади. Барча уринишлар, саъй-ҳаракатлар қайнона-келин зиддияти боис ҳавога учди. Нафсилам-бирини айтганда, ҳаёт дошқозонида қайнаш осон эмас. Ўз сўзини ўтказиб келган қайнонага тилли-жағли, тағли-туғли келин сира бўй бермади. Муроса-ю мадора бўлмагач, оиладан ҳаловат, файз кетди. Икки ўртада аросатда қолган ўғлига қийин бўлди. Онамни дей деса, суюкли рафиқасисиз, жажжи фарзандисиз яшай олмайди. Уларни танласа, оқ сут бериб, емай-едириб ўстирган онаизори. Хуллас, муносабатлар дарз кетган, катта умидлар билан қурилган оила инқироз бўсағасида турарди...

Яқинда биз билган яна бир хонадонда тўй бўлди. Дугонамиз қизини узатди. Ота-онанинг мебел масаласини ҳал қилиши осон кечмади. Ўғли ҳам бор-будини ёлғиз синглисининг тўйига сарфлади. Одатга кўра, тўй арафасида қўй сўйилиб, эҳсон қилинди. «Сабзи тўғрар»га келганлар ҳам кам бўлмади. Наҳордаги «ош» рисоладагидек ўтди. Шу оқшом эса ресторанда асосий тўй базми қизиди. «Бирровчи»ларнинг ўзидан ўн бештаси келиб кетди. Эртасига келин салом ўтказилди. Индинига эса «чарлар» бўлди. Тоғора-ю ноғораларнинг сонига етиш қийин. Истеъдодли ҳофиза муқом қилиб

авжга минди.

Х у л л а с ,
ўйнаган ҳам
ўй нади,
ўйнамаган
ҳам. Чарлар
зўр ўтди, ле-
кин кўнгилда
ҳадик, келинчак
борган жойида
тошдек қотармикин,
ўзидан кўлайиб, палак ёзиб
кетармикин...

Ҳали айтиб ўтганимиздек, миллий расм-русумларнинг, анъаналарнинг бўлгани яхши, аммо ҳар нарсанинг ҳам чек-чегараси бор. Ортиқча дабдабавозлик, чиқим ва исрофгарчилик кимга керак?! Оиланинг асоси муҳаббатдир. Ёшлар синашиб, соф туйғу билан турмуш қуришса, ҳаётнинг аччиқ-чучуги, кам-кўсти билинмайди. Ҳар ким ўз кўнглида бахтли. Уни бойлик ёки дабдаба билан тўлдириб бўлмайди. Шундай экан, тўйдан олдин қудалар икки ёрти бир бутун бўлиб, бу ҳақда жиддий бош қотиришгани маъқул эмасми? Қонуний никоҳ расмийлаштирилгач, ихчам, мазмунли тўй базми ўтказилгани, келин-куёвнинг меҳмонлари бир жойда бир кунда жам бўлгани дуруст-ку?! «Чарлар»га чек қўйилаётгани хусусида гапирилганди, аммо у яна кун сайин болалаб бораётгандек...

Шу ўринда «бирровчи» санъаткорлар ҳақида ҳам тўхталиб ўтишни истардик. Ким бўлишидан қатъи назар айрим хонандалар бирров келиб, кўрсичқоннинг кўзини чиқаришга тўғри келиб, тўй соҳибининг чўнтагини қоқиб кетишга ўтириб қолганлар ҳам кам бўлмади. Бундайлар бириккита ашула қилиб, тўй соҳибининг чўнтагини қоқиб кетишга ўтириб қолганлар ҳам кам бўлмади. Бундайлар бириккита ашула қилиб, тўй соҳибининг чўнтагини қоқиб кетишга ўтириб қолганлар ҳам кам бўлмади.

Қиссадан ҳисса, тўйларимиз ҳақида яна бир бор ўйлаб кўришимиз, уларни исрофгарчиликсиз ихчам ўтказиш йўллари кидиришимиз лозим.

Шарофат НОРҚУЛОВА,
«Ishonch» мухбири

«Пайғамбарнинг қизидек тахтинг бўлсин, ёр-ёр...»

«Хай-хай ўлан, жон ўлан
ўланчи қиз, ёр-ёр.
Ваъдасида турмаган,
Ёлғончи қиз, ёр-ёр...»

Яна бир қиз келинликнинг муқаддас мартабасига кўтарилмоқда. Қалбни энтиктирувчи бу қўшиқни эшитган киши борки, безътибор ўтиб кетолмайди.

Эътибор берганмисиз, қизалоқ ҳали ҳаёт нималигини тушунмайди-ю, қўлига қўғирчоқ олиб ўйнашга киришади. Баъзан эса бошига рўмол ташлаб, келинсалом қилади. У бу ҳаракатлари билан келажакдаги тақдирини ўйнаётгандек. Ёшлигимда бувим «Илоҳим, бахтинг ўзинг билан бўлсин, пешонанга яхши қисмат ва яхши инсон ёзилган бўлсин» дерди.

Ўзбекнинг тўйлари бошқа халқларникидан фарқ қилади. Тўй маросими ўлан, ёр-ёр, келин салом ва турли хил тайёргарликлари билан ўзгача аҳамият касб этади.

Қарангки, ёр-ёрларнинг қачон пайдо бўлгани ҳали-ҳануз аниқланмаган экан. Халқ оғзаки ижоди намуналаридан ташқари Алишер Навоий «Садди Искандарий» дostonидаги Искандарнинг тўйида ўзига хос ёр-ёрни келтиради:

Муганний тузуб чанга вазнида чанг
Наво чекки, хай-хай ўланг, жон ўланг
Десанг сенки, жон қардошим ёр-ёр!
Мен айтаяки, мунглуғ бошим ёр-ёр.

Дарҳақиқат, ёр-ёрлар қадим-қадимдан қуйланиб келинган. Азалий ўзбек удумларига кўра, келинни куёвниқига олиб кетаётган пайтда қиз-жувонлар ва янгалар ёр-ёр қўшиқларини айтиб боришган.

Удумларимизга кўра келинни олиб кетишга тўғри келганда қўшиқлари, маҳалла ёки қишлоқ йигитлари йўлни арқон билан тўсишган. Токи улар турли тортиқ, совғасалом олмагунча йўлни очишмаган. Буни Қашқадарё вилоятида «пута», «пута тутуш», «хон-таёқ» десалар, Самарқанд вилоятининг айрим туманларида «бақон»

«арқон тутуш» каби номлар билан юритилган. Фарғона водийсида эса «йўл тўсиш» деб аталган. Бундай вазиятларда янгалар йўлни очиб бериш учун ёр-ёр ҳам айтиб беришган:

Араванинг тагида бир тўп ўсма, ёр-ёр,
Қишлоғимнинг йигити йўлни тўсма, ёр-ёр.

Ёр-ёрнинг бошқа қўшиқлардан фарқи уни айтаётган инсон ўша вақтдаги шароитга қараб ва бировнинг қисматида боғлаб янгиликлар киритиши мумкин. Олдинлари ёр-ёрни тўйларда кўпроқ келиннинг дугоналари ва янгалар айтишган. Эндиликда эса айтувчилар томонидан айтиш удумга айланиб бормоқда. Онамнинг айтишича, олдинлари қизлар ёр-ёр билмаса уят ҳисобланган. Ҳозир айрим қизлар икки қатор бўлса ҳам ёр-ёр айтиб бера олишмайди.

Ёр-ёр айтаётганлар ғамга ботган келиннинг тақдирини куйлаб уни йиғлашга мажбур қилса, бир пасдан кейин ҳазил-мутуйиба орқали кўнглини кўтаришган. Унда ёшларга хос завқ-шавқ сезилиб туради:

Хай-хай ўлан, жон ўлан атой, қизи ёр-ёр,
Упа-элик керакмас, чиройли қиз, ёр-ёр.
Қайрағочнинг баргига қор тушади, ёр-ёр,
Маҳаллага ой бўлиб қиз тушади, ёр-ёр.
Осмондаги юлдузни саккиз денглар, ёр-ёр,
Саккиз қизнинг сардори келди денглар, ёр-ёр.

Эътиборли томони, ёр-ёр фақат келинга эмас, куёвтураларга ҳам айтилади. Унда йигитларнинг ғурури ва шаъни қуйланади. Йигит кишини янги ҳаётга қадам қўйишда ўз кучига ишониши ва бошқалар олдида мардлигини исбот қилишга даъват этади. Шунинг учун «Куёвни кўтар-кўтарда синаймиз» дейишади. Куёв келинни оловдан уч марта кўтариб айлантиради. У ҳақиқий эр йигит қиёфасида гавдаланади:

Хай-хай ўлан, жон ўлан, олвон бўлинг ёр-ёр,
Кўтар-кўтар деганда, полвон бўлинг, ёр-ёр.

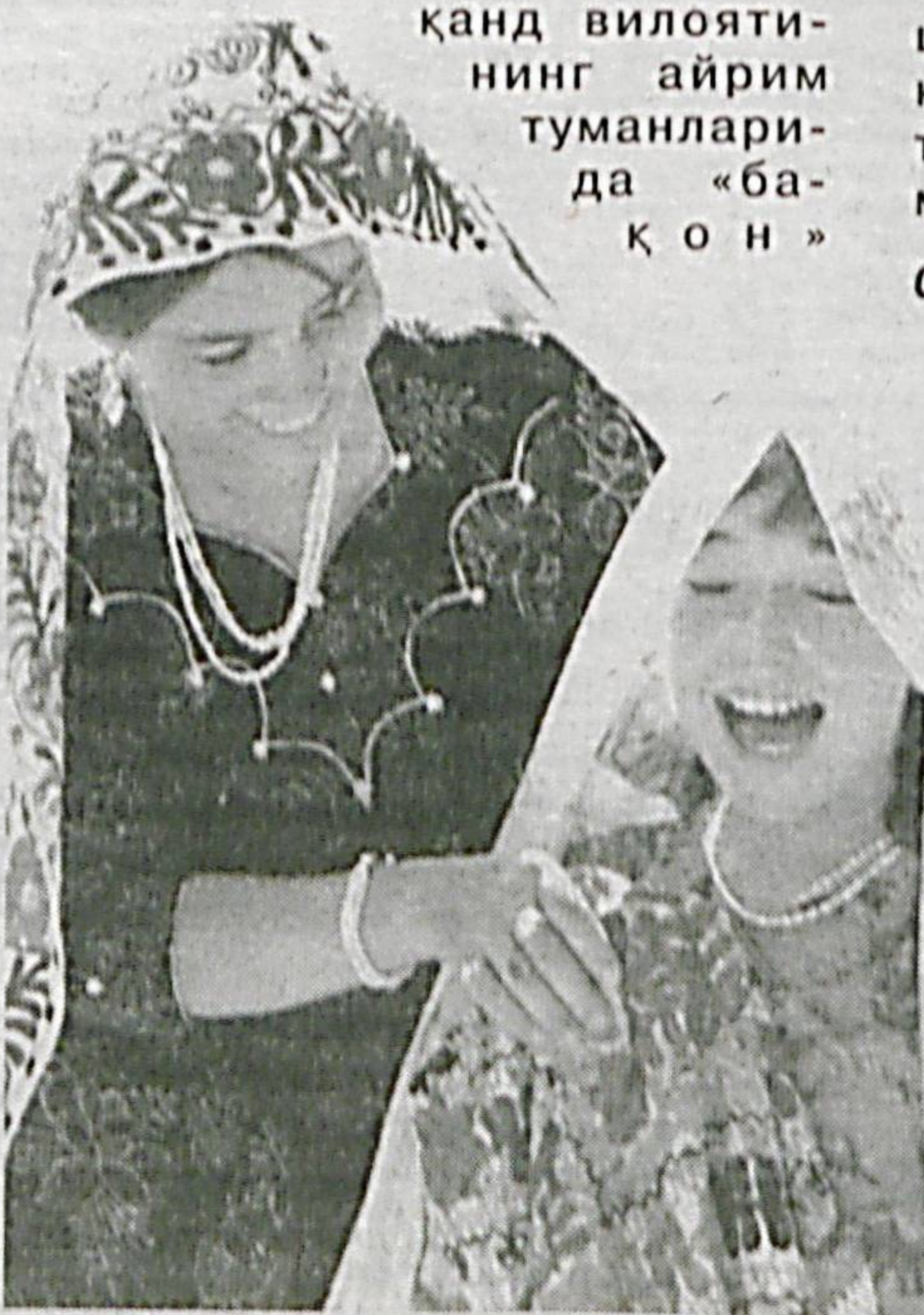
Таъкидлаб ўтиш жоизки, мард ва танти халқимизда уйланаётган йигитлар кучда тенги йўқ алп кўринишда гавдаланади. Ўзи уйланаётган қизга кучи ва шаъни орқали эришиши кераклиги авлодлардан авлодларга ўтиб келмоқда. Буни «Алпомиш» дostonида ҳам кўришимиз мумкин. Унда Барчиной қалмоқлар юртида талаш бўлиб турганда, Қалдирғочойим Алпомишга қарата:

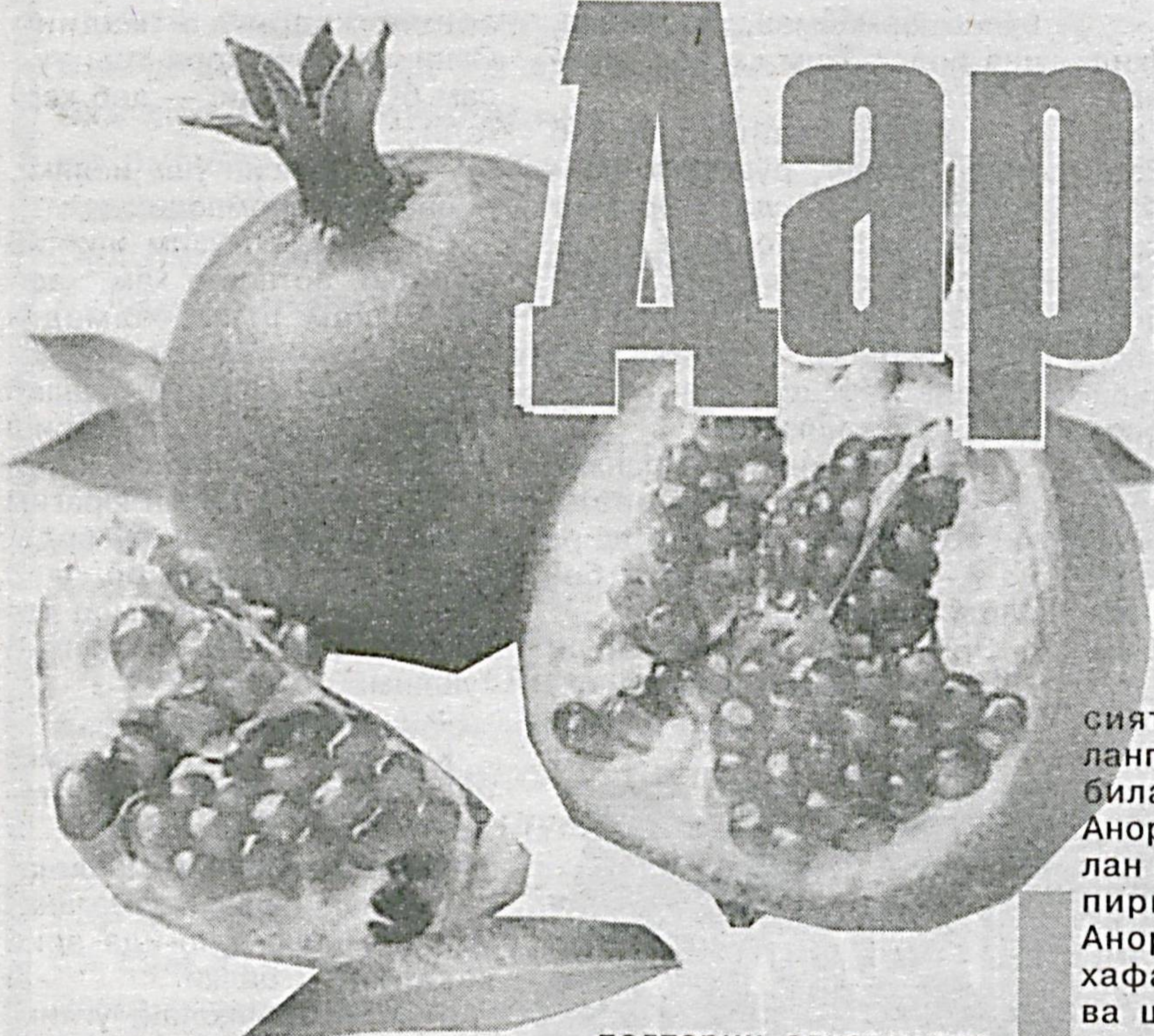
Сарсон бўлиб, бунда ўйланиб турмагин,
Эрта юр ишингни кечга қўймагин.
Хабар кепти, ака, бунда жўнагин,
Мен эшитдим чечам арза тилидан
Ажратиб олгин уни золим қўлидан.

деб ёрини ўзгалардан ажратиб олиб келишга ундайди.

Бир сўз билан айтадиган бўлсак, ёр-ёр инсон қисмати, ҳаётининг қувончу ташвишларини, шўх шодон ўйнаб юрган қизнинг оиладек муқаддас ҳаётга қадам босишини куйловчи ҳақиқат қўшиғидир.

Соҳиба СУЮНОВА,
ЎЗМУ талабаси

Дармонбахш Неъмат

Анор ёввойи ҳолда Марказий Осиё, Кавказорти, Ўрта ер денгизи, Кичик Осиё, Афғонистон ва Эронда ўсади. Ёввойи туридан олимлар кўп ва хўп ширин, юқори ҳосил берадиган навларни етиштиришган.

Анор таркибида 30 фоиз қанд, органик кислоталар, лимон, олма кислота, марганец, фосфор, темир, магний, алюминий, хром, калций, мис каби маъданлар, С, В1, В2, В15, Р, А, фолацин каби дармондорилар мавжуд. Ширасида фенол бирикмалари, оксил, аминокислота, азотли моддалар, крахмал, целлюлоза, мойида Е дармондори, пўстлоғи таркибида ошловчи, бўёқ, қатрон, крахмал ва бошқа моддалар учрайди. Анор гулида бўёвчи модда — пуницин, илдиз пўстлоғида, шохчаларида эса пелтерин ва изо-

пелтерин алкалоидлари бор. Шу моддалар туфайли анор табобатда қадрланади.

Анорнинг озуқавий қуввати кўп бўлмасада, қон томиридаги тикималарни очади, пешоб ҳайдайди. Мижози иссиқ киши таомдан кейин анор истеъмол қилса, овқатнинг енгил сингишига ёрдам бериб, меъдадан ичак томон йўналишини тезлаштиради. Бу ҳолат эса, айниқса, ошқозон-ичак хасталиклари, қабзиятга (ич қотиш) чалинган кишилар учун яхши наф беради.

Шифобахшлиги жиҳатидан анор шарбати узум шарбатидан устун. Таркибидаги антиоксидант моддалар тана аъзоларини яшартириб, саратон хасталигидан сақлайди.

Буюк табиб Абу Али ибн Сино ўзининг «Тиб қонунлари» асарида анорни шундай таърифлаган: «Анорнинг ҳамма турларида, ҳатто нордонида ҳам буриштириш билан бирга, аъзоларни тозалаш хусу-

сияти бор. Милк касалланганда анор уруғи асал билан қўшиб суртилади. Анор уруғи ёмғир суви билан қўшиб ичилса, қон тупиришда фойда қилади. Анорнинг ҳамма турлари хафаконга фойда қилади ва ширини кўнгилни очади. Уруғининг янчилган талқони ҳомиладор аёлларда кузатиладиган бошқоронғилик (токсикоз) аломатларини йўқотади, қайнатиб суюлтирилган сувининг ҳам шундай хусусиятлари бор...»

Икки ой мобайнида кунига 3 маҳал таомдан ярим соат олдин ярим пиёладан анор шарбати ичилса, камқонликда эм бўлади.

Анор инсулин ишлаб чиқарилишини таъминлайди. Шу боис диабетга чалинган кишилар учун фойдали. Анор шарбати операциядан чиққан беморларга қувватбахш омил сифатида тавсия этилади.

Нафас йўллари хасталикларида анор пўстидан тайёрланган дамлама ангида, стоматитда малҳам бўлади. Бунда ошловчи моддалар оғриқни қолдиради, органик кислота-лар эса инфекцияга қирон келтиради.

Хуснбузар тошганида анор пўстини майдалаб, товада кизартирилиб, 1 чой қошиқ сариеғ билан

аралаштирилади. Тайёр бўлган малҳамдан ҳафтада 2 марта юз терисига суртилади.

Америкалик ва италиялик олимлар анор мевасининг ирсиятга таъсирини ўрганиб чиқдилар. Аниқланишича, ҳомиладор аёллар анор тановвул қилишса, туғилажак болада учраши мумкин бўлган юрак хасталиклари, бош мия нуқсонларининг олди олинар экан.

Шуниси диққатга сазоворки, мева орасидаги пардани қуришиб, гиёҳли чойга қўшиб ичиш асабларни тинчлантиради, хавотир, жизғанаклик, уйқусизликда ёрдам беради. Анор жигар хасталиклари, сариқ касаллиги, юракнинг тез-тез уришида, кўкрак соҳасида оғриқ пайдо бўлганда шифо бағишлайди. Шу билан бирга, қуйидаги хасталикларда малҳам бўлади:

— тиш оғриганда анор мевасини ярим чой қошиқ асал билан аралаштириб, аста-секин чайналади;

— тишлар бўшаб қолганда, милклар яллиғланганда, милк тез-тез қонашида, оғизда ёмон ҳид пайдо бўлганда анор пўстлоғи қайнатмиси фойда беради;

— анор мевасининг шираси иштаҳани очади, тана ҳароратини пасайти-

ради, чанқоқ қолдирувчи ичимликлар тайёрлашда қўлланилади;

— халқ табобатида анор пўстлоғи қайнатмиси ичбуруғ (дизентерия), меъда-ичак яллиғланиш касалликларида қўлланилади. Бунинг учун 2 чой қошиқ майдаланган анор пўстлоғига бир пиёла қайноқ сув қуйиб, 15 дақиқа паст оловда қайнатилади. Дока орқали сузилиб, унга бир чой қошиқ асал қўшилади. Кунига бир чой қошиқдан 3 маҳал ичилади;

— нордон анор товуш-ни равон қилади, таом ҳазмини яхшилайдиги, тери қичишига даво бўлади;

— анор шарбати зикқинафас (астма), паршонхотирликда ҳам яхши наф беради;

— ширин анор суви ошқозон шиллиқ қаватининг яллиғланишида, буйрак санчигида тавсия этилади;

— климакс даврида жизғанаклик, бош оғриғида анор меваси шифодир.

Ота-боболаримиз паловнинг устига анор доналарини сепиб тановвул қилишган. Бунда ҳам ажиб бир ҳикмат бор: ҳолсизлик, камқонликда қувват беради, дармон бағишлайди.

Гул тувагидаги

Кейинги йилларда «олтин мўйлов» ўсимлиги бот-бот тилга олинадиган бўлди. «Олтин мўйлов» русчада «золотой ус», «каллизия» номлари билан юритилади. У коммелинлар оиласига мансуб бўлиб, ватани Жанубий Америка саналади. Ушбу ноёб гул 100 йилдан буён табобатда қўлланиб келинади. Ўсимлик таркибида флавоноидлар, стероидлар, интиоксидант, темир, мис, никел, хром ва бошқа моддалар мавжуд. У хонақолаштирилган бўлиб, гулчиларга яхши таниш.

Халқ табобатида бир талай хасталиклар — ўт (сафро) пуфаги, ўпка сили, жигар, гинекология хасталикларида, қон оқшини тўхтатувчи, аллергия каби касалликларда малҳам бўла олади.

«Олтин мўйлов» асосида тайёрланган дори омиллари бод, нефрит, қон босими ошганида, зикқинафас (астма), қизамиқ, эндокринологик хасталикларда яхши наф келтиради. Эркалар простатитига қарши яхши наф беради. Куйганда, аъзои-танани чиқиндилар-

<<ОЛТИН ДОРИ>>

дан тозалашда ҳам ундан унумли фойдаланиш мумкин. Шунингдек, у товуш пайлари зўриқанда ҳам даводир. Геморрагик диатез, панкреатит, қандли диабет, кўз, онкологик касалликлар, қулоқ оғриқларида ижобий таъсир кўрсатади.

Битиши қийин бўлган, хавфли яраларнинг тез тузалишида, микробларга қирон келтиришда тавсия этилади. Бунда ўсимлик гулининг спиртдаги тиндирмасини ичиш керак. Тиндирмадан суткасида 3 марта 15 кун давомида таомдан бир соат олдин бир чой қошиқ миқдорида ичилади. Шундан кейин 7 кунгача муолажа тўхтатилади, кейин яна касал батомом тузалиб кетгунга қадар давом эттирилади.

Зикқинафас — бронхит астма ва онкологик хасталикларида

ундан фойдаланиш тартибларига қатъий риоя қилиш зарур.

40 мл. бирор ўсимлик мойига 30 мл. «олтин мўйлов»нинг спиртдаги тиндирмасини қўшиб, 10 дақиқа мо-

Билиб қўйган яхши

байнида о б д о н аралаштирилади ва т а й ё р бўлган малҳамни шу ондаёқ ичиш талаб этилади.

Қандли диабет, шамоллаш, бўғинни даволашда эса ўсимлик барги майдаланиб, 600 мл. қайноқ сувга қўйилади ва бир кун сақланади. Дам егандан сўнг дока орқали сузилади. Кунига 3 маҳал 1/4 стакандан ичилади.

Вена қон томирларининг варикоз кенгайишида эса бир неча ўсимлик барги эзгиланиб, сув ҳаммомда 4 соат мобайнида

буғлашга қўйилади. Парланиб кам миқдорда қолган қолдиқ озорланган жойга суртилади.

Аллергияни даволашда ўсимликдан 1:10 нисбатда дамлама тайёрланади. Дамламадан 15 кун мобайнида кунига 3 маҳал таомдан олдин 30 мл.дан ичиш тавсия этилади.

Мирзамир
МИРЗАШАРИПОВ,
доришунос

**Ёстиқлар ҳам кўп экан,
Бахмалдан қуроғи бор.
Ўзга соч бўёғидан,
Қолган ҳиди, доғи бор...**

(Мирзо Кенжабек)

Қуёш олис уфқда
кип-қизил олов
шаклини олиб,
муаллақ қотди-
да, сўнгра бир
думалаб ётоғи-
га бош қўйди.

Борлиқ тун
пардасига тобора қалинроқ
ўрала бошлаши «Китоб —
Тошкент» поезди
жўнайидиган вақт-
гача Қаршига
етиб олиш илин-
жимни чилпар-
чин этди. Энди
фақат тезроқ
ўтирсам, енгил
машинадагина
манзилга вақти-
да етиб бори-
шим, поездга
чипта олиб улгу-
ришим мумкин. Йўловчи ма-
шина келиши, келганда ҳам
нотаниш кишини олишига
ишонч кам, кейинги вақтлар-
да болалаган йўл ҳодисалари
ҳақидаги миш-мишлар ҳай-
довчиларни сергак торттир-
ган. «Яна учта мошинага қўл
кўтараман, — дейман ўзимча
болалик йилларимдан мерос
иримни эслаб, — тўхтамаса,
уйга қайтаман». Бахтимга,
олисдан чироғини ёқиб кела-
ётган «Жигули» ҳайдовчиси
ишорамга машинасини
тўхтатди.

— Қаёққа бораёпсиз, ука?
— эшикни очиб, менга муро-
жаат этди ҳайдовчи йигит.

— Қаршига, малол келмаса...

— Малолли борми, ўтиринг,
қизим орқага ўт, бу ерга ама-
кинг чиқсин.

Шундагина олд ўриндикда-
ги уч-тўрт ёшли қизалоққа
кўзим тушди. Ўрнашиб олар-
канман, кўнглимдан: «Бари-
бир дилида ишончсизлик
бор, бўлмаса, қизини орқага
ўтказиб, ёнига ўтиртирарми-
ди?» Тагин ўзимни-ўзим яниб
оламан: «Ишониб, сен катта
холасининг эрка ўғлимининг?
Кимлигингни билмаса, тўғри
қилади». Анчагача жим кета-
миз. Зимдан ҳайдовчига на-
зар соламан: ўрта ёшларда-
ги, силлиқ сочлари пешона-
сига ёйилган, ингичка
мўйловли киши.

— Кечлаб йўлга чиқибсиз,
ука? — орадаги сукунатни
бузди у.

— Тошкентга кетишим ке-
рак эди, оғайнилар билан
ўтириб, автобусга кечикиб
қолдим.

— Мен эса Бухородан,
отамни, укаларимни кўриб
келаяпман, — бироз жим қол-
ганимиздан сўнг хўрсиниб
қўшиб қўйди. — Роппа-роса
ўттиз беш йилдан кейин юз
кўришдик.

Касбим тақозосими, бил-
мадим, қизиқишим ортди,
ҳамроҳимнинг дил дафтарини
қандай варақлашнинг йўлини
қидираман.

— Гапириб туринг, ука, —
деди яна у. — Дарвоқе, ўқий-
сизми, ишлайсизми?

Гурунгни давом эттириш
учун баҳона топилганидан
қувонаман:

— Журналистман, балки
мақолаларимни ўқигандир-
сиз? — шоша-пиша исми-ша-
рифимни айтдим.

— Танишдек туюлаяпти.
Қандай мавзуларда ёзасиз?

— Кўпроқ турмушда рўй
берган ибратли воқеаларни
қаламга оламан.

— Жуда яхши, тўғриси, ме-
нинг тақдирим ҳам бир ҳикоя-
га мавзу бўлади.

Унинг мулоҳазалари
ўқимишли киши эканлигидан
дарак бериб турарди. Боти-
ний туйғу билан ҳамроҳим-
нинг шу тоб кимгадир
дил очгиси келаётгани-

натинг чиройи-ю ясама эр-
каликларига алдандими?

Олийгоҳ эндигона ташкил
топган, ётоқхона етишмас,
кўпчилик ижара уйларда ту-
рарди. Олис қишлоқдан кел-
ган Эргаш ёрдам қўлини чўза-
диган отаси йўқлиги, мункил-
лаб қолган онасининг нафақа
пули ўзининг кун кечириши-
дан ортмаслигини ўйлаб, ар-
зонроқ ижарахона илинжида
уч йил бурун шу ҳовли дарво-
засини чертганди.

— Жоним билан, болам,
мана шу хона сеники, пулинг
ҳам керак эмас. Ҳовлини эр-
каги борга ўхшатиб қўйсанг
бўлгани, — деганди Муаззам
хола ўшанда.

Вақт ўтиб, улар бир-бирла-

давримда сочим супурги
бўлиб юрмайман, ишлайман,
ана болага ким қараса қара-
син.

— Майли, қайтага ишлаб
маош олсанг, рўзғорга фой-
даси тегади, — деди Эргаш.

Салтанат маошини ясан-
тусанига сарфлагани етма-
гандай, кўп ўтмай болани бу-
тунлай унутиб, тушликка кел-
майдиган, ишдан кеч қайта-
диган одат чиқарди.

— Сен хотинингдан ранжи-
ма болам, катта идорада
ҳисобчи бўлса, иши кўпдир-
да, — Эргашга тасалли бе-
рарди қайнонаси.

Эргаш хотинининг маоши
киядиган қимматбаҳо кийим-
бошларига етишидан шубҳа-

— Ергина ютгур, шундай
эрнинг қадрига етмадинг.
Сени туққунча қора тош туғ-
сам бўлмасмиди, — деб қар-
гади.

— Йўқ бўлсин ўша ислиқи,
— онам ён бермасди.

Ёш аралаш кўзим илиниб
қолибди, эртасига ҳам, ҳаф-
талаб ҳам отам келмади.
Кейин онам уйимизга кўзла-
ри ола-кула амакини бошлаб
келди. У билан бирга ўтириш
у ёқда турсин, олисдан қора-
сини кўришим билан юрагим
кўксимдан чиққудек бўларди.

Бир куни кўчада болалар
билан ўйнаб юрганымда та-
ниш овозни эшитиб, қалқиб
тушдим:

— Анваржон, ўғлим!

Кулоқларимга, кўзларимга
ишонгим келмади: отам, ота-
жоним.

Ёмон амакининг машина-
сида онам келиб қолмагани-
да, отамнинг кучоғида эриб
кетармидим балки.

— Мен борақолай, ўғлим,
яна келаман, сени албатта
олиб кетаман, — отам менга
келтирган ўйинчоқларини,
кийим-бошларни қолдириб
кетди.

— Ху, яшшамагур, уни
ким чақирибди?! Нарсалари-
ни бошимга урайми, — онам
жазавага тушиб бақирар,
ўйинчоқларни тош йўлга
уриб синдирар, кийим-бош-
ларни йиртиб отарди. Қўлча-
лари узилиб тушган, кўзлари
мунчоқдек айиқчани ердан
кўтарганимда, юзимга шапо-
лоқ тортиб юборди:

— Иккинчи шу искирт бил-
лан турганингни кўрсам,
бўйинингни узиб ташлайман.

Кун сайин кенг ҳовлидаги
бувимдан бошқа ҳамма нарс
мен учун бегоналашиб борар-
ди. Синглим туғилганидан сўнг
онамнинг мени уриб-қийнаши
янада авж олди, охир-оқибат
бувим иккимиз холаминикига
кўчиб кетдик. Отамни бошқа
учратмадим, онам билан ёмон
амаки йўлда, ишда кун берма-
ганидан Бухорога кетиб қолиб-
дилар. Қийинчилик билан
ўсдим, ўқидим, ишлаб уй-жой,
бола-чақали, машинали
бўлдим. Отам «ўғлим мен бил-
лан кўришсин» деб кўп бора
ўртага одам қўйди, бувим
ўлиб, маслаҳат берадиган
киши топилмади, онамнинг
болалик йилларимда миямга
қуйган гаплари отамга нисба-
тан қалбимда илиқлик қолдир-
маганди.

— Бундай ич-этингизни еб
юрманг, — деб қолди яқинда
янгангиз, — ҳар ҳолда отан-
гиз. Бу дунёга ҳеч биримиз-
ни боғлаб қўймаган, эртага
бир гап бўлса, ўзингиз қийна-
ласиз, боринг.

Билмадим, ўзим ҳам шуни
кутиб юрган эканманми ёки
бувимнинг ўлими олдидан:
«Ростини айтишга тилим бор-
майди, аммо отангда гуноҳ
йўқ» деган сўзларининг маъ-
носини кечикиб бўлса-да ан-
глаб етдимми, хуллас мана
Бухородан қайтаяпмиз.

— Сизга қандай муноса-
батда бўлишди? — савол бе-
раман қизиқсиниб.

— Эҳ-ҳе, отам, ўғай онам,
укаларимнинг боши осмонга
етди. Уч кун қафтларидан кўта-
риб юришди. Укаларим, син-
гилларимнинг меҳрибонлигини
айтмайсизми, ҳатто қовушимни
ўзим кийишимга қўйишмади.
Энг муҳими, аччиқ ҳақиқатни
билдим. Йўқ, уни отам очмади,
холи-жонига қўймаганимдан
сўнг ўғай онам айтиб берди...

Абдунаби АБДИЕВ

Кечтириш

ни, ичини тўкиб, ен-
гил тортишга баҳона
излаётганини сеза-
ман:

— Балки айтиб
берарсиз, «гурунг йўл
танобини тортади» дейи-
шади.

— Зериктириб қўймас-
миканман?

Сўнг ҳикоя бошланади,
манзилга қандай етиб кел-
ганимизни сезмай қоламан.

— Ана шунақа гаплар,
агар ҳақиқатни эшитмасам,
отам билан бир умр кўриш-
май, афсусликиб юраркан-
ман. Ука, «бу одам нега она-
си ҳақида бор воқеликни
яширмади» дея ажаблан-
манг, барибир менга ўхшаб
у ёки бу томоннинг ҳою-ҳава-
си, меҳрсизлиги оқибатида
тирик етим қолганларнинг
борлиги ҳақиқат-ку. Қачонга-
ча бир дақиқалик айш учун
гуноҳсиз болаларнинг тақди-
ри издан чиқади, — деди хай-
рлашиш чоғида янги тани-
шим. — Мана вокзалга ҳам
етиб келдингиз.

Мен чўнтагимни ковлашга
тушаман.

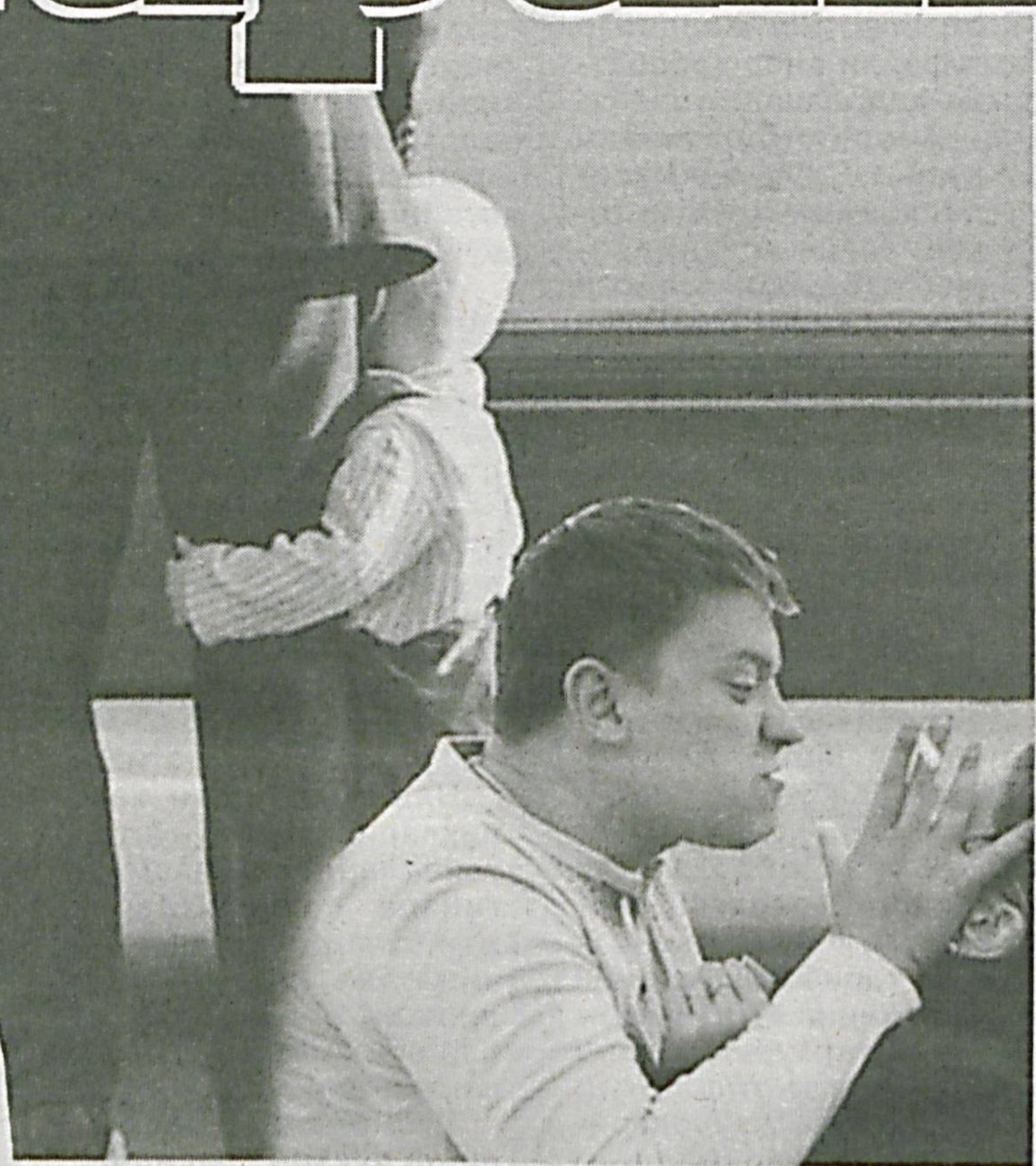
— Кераги йўқ, — дейди у,
— барибир машина бўш эди.

Узоқ йиллар бир-бирини
таниган, сирдош дўстлар
сингари хайрлашамиз. Энди
мени тезроқ Тошкентга етиб
олиш, касбдош дўстларимдан
бирининг тамаки хиди девор-
ларига ҳақлашган ижара хо-
насига қамалиб, ушбу ибрат-
ли ҳикояни қоғозга кўчириш
истаги қамраб олганди...

Бахтли тўй оқшомидан бир
ой ҳам ўтмай Эргаш хотин
эмас, ғалва орттирганини
дилдан ҳис этди. Гуруҳдош
дўстларидан биронтаси дарс
тайёрлашга, китоб сўрашга
келдими, тамом, нариги хона-
дан Салтанатнинг бобиллаган
овози чиқади:

— Бу кишимни ўзлари би-
ровга юк бўлса-ю, тагин уйим
бор деб, дум эргаштириб
келганларига ўлайми...

Хотинининг оҳанжамоси-
дан кейин бу уйга бир бор
бош тиккан таниши иккинчи
қорасини кўрсатмайди.
Қийин-қийин Эргашга қийин,
анчагача дўстларининг юзига
тик қаролмай юради. «Ўзи
билим оламан деб шахарга
келган одамга уйланиш зарил
эдимми?» дея ич-ичидан эзи-
лади у. Кампирнинг хушмуо-
маласига учдими ёки Салта-

рига шу даражада яқинлашиб
кетишди-ки, хола бир пиёла
чойни Эргашсиз ичмайдиган,
кечкикиб қолса, Салтанатни
югуртирадиган, кечқурунлари
Салтанат ҳам Эргаш билан
кўшилиб, дарс қиладиган
бўлиб қолишди. У ҳисобчилик
курсида ўқир, уйга берилган
вазифаларни Эргашнинг
ёрдамида бажарарди. Шун-
дай пайтлар Муаззам хола
ёшларни завқ билан кузатар-
кан:

— Илоё, Салтанатгинамга
ҳам сендай эсли-хушлигина
йигит дуч келсинда. Қариган
чоғимда болаларига қарашиб
юр, — дерди.

Муаззам хола эрдан бева
қолганида тўнғич қизини уза-
тиб улгурган, иложи бўлса,
Салтанатнинг куёвини шу
уйга кўчириб келтириш нияти
борлигини яширмасди. Хул-
лас, ўшанда фаришталар
омин дейишган эканми, Эр-
гаш шу хонадоннинг ичкуёви
бўлиб қолди. Орадан йил
ўтиб, ўғиллик бўлишди. Хола
набирасига Анваржон деб
ном қўйдирди. Бола туғилгач,
Салтанатнинг ноз-фироғи
ошса ошдики, қамаймади.

Ҳали уни егиси, ҳали буни
кийгиси келарди. Эргашнинг
мактабдан оладиган маоши
рўзғор тебратишгагина етар-
ди. Охир-оқибат Салтанат
ёрилди:

— Айни ўйнаб-қуладиган

ланар, аммо гумон ўртага со-
вувлик туширишидан кўрқиб,
дил ёрмасди. Ниҳоят, хотини-
нинг иш жойига боришга
жазм этди. Қоровулнинг ҳой-
ҳойлашига қарамай, идорага
кирди, кирди-ю «бугун ишим
кўп, кечроқ қайтаман» деган
Салтанатни бошлиғининг
кучоғида кўрди...

— Ўшанда эндигона беш
ёшга киргандим, — деди Ан-
вар ака навбатдаги сигарет-
ни лабига қистираркан. —
Кечки пайт отам ранги
оқариб, нимадандир жажли
чиққанидан бутун вужуди қал-
тираб, уйга келди.

— Ҳа, болам, ишингда би-
ронтаси билан урушдингми?

Отам момоннинг саволига
жавоб қайтариш ўрнига мени
даст кўтариб, пешонамдан ўпди:
— Анваржон, ўғлим, энди
сен катта йигит бўлиб қол-
динг, ўзим келиб олиб кетгу-
нимча момонгни қийнама.

Момоннинг ялинишлари,
ер тепиб онамни қарғашлари
иш бермади, отам эскигина
жомадонни кўтариб, уйдан
чиқиб кетди. Кейинчалик бу-
вимдан отам шу хонадонга
келганида, бор бисоти ўша
жомадон бўлганини билдим.
Ишдан қайтган онамнинг ҳам
турки отамниқидан қолиш-
масди. Кўзлари жовдираб,
ҳовлини, хоналарни қараб
чикди. Момом:

Икки ёшли боланинг кара жадвални хатоларсиз ёд айтганини ёки машина русумларини ранги ва русумларига ажратиб берганини кўрганмисиз? Тўрт ёшли боланинг икки-уч тилда бемалол чулдраганини-чи? Албатта, бундай болаларни ҳар доим ҳам кўравермаймиз. Шундай болакай ҳақида телевизорда кўриб ёки газетада ўқиб қоладиган бўлсак, у оддий бола эмас, унга худо юқтирган эканда, деб кўя қоламиз. Аслида ҳам шундаймикин?

«Вундеркинд»лар айнан шундай болалардир. Сайёрамизда ҳар куни бошқа болалардан тубдан фарқ қиладиган ана шундай қобилиятли болалар дунёга келар экан. Фақат уларнинг ҳаммаси ҳам ўз қобилиятини намоён қила олмас, баъзан оилавий шароит, баъзида эса бошқа сабаблар туфайли қобилиятлар «ерга кўмилар экан». Бундай болаларнинг бошқа болалардан фарқли жиҳати шундаки, улар жуда ёш бўлишига қармасдан кўплаб ютуқларга эришади. Ва ўзларининг бу ютуқлари билан катта ёшдагиларни ҳайратга солади.

Молдавалик Клеопатра Стратан эса уч ёшида минглаб томошабинлар кўз ўнгига икки соатлик концерт беришга муяссар бўлди. Дунёдаги ёш ижрочилар орасида энг баланд гонорар олувчи, MTVнинг 3 та мукофотига сазовор бўлган энг ёш ижодкор, энг ёш актриса, миллий хит-парадда энг узоқ вақт биринчи ўринни банд этган кўшиқчи — буларнинг ҳаммасига эндигина уч ёшга қадам қўйган Клеопатра Стратан сазовор бўлган. Уч ёшида кўшиқчи 4000 томошабин ҳузурда 28 та кўшиқни икки соат мобайнида отаси, кўшиқчи Павла Стратан жўрлигида ижро этди. Бу билан Клеопатра шу ёшда катта масштабда концерт берган дунёдаги биринчи кўшиқчи бўлди.

Кореялик Ким Унг-Йонгни ҳақли равишда тилла бола дейиш мумкин. У тўрт ёшида университетга қабул қилинган бўлса, 15 ёшида докторлик ишини ҳимоя қилишга улгурди. Унинг интеллектуал салоҳияти 210 га тенг деб баҳоланди. Бу дегани Ким Унг-Йонг сайё-

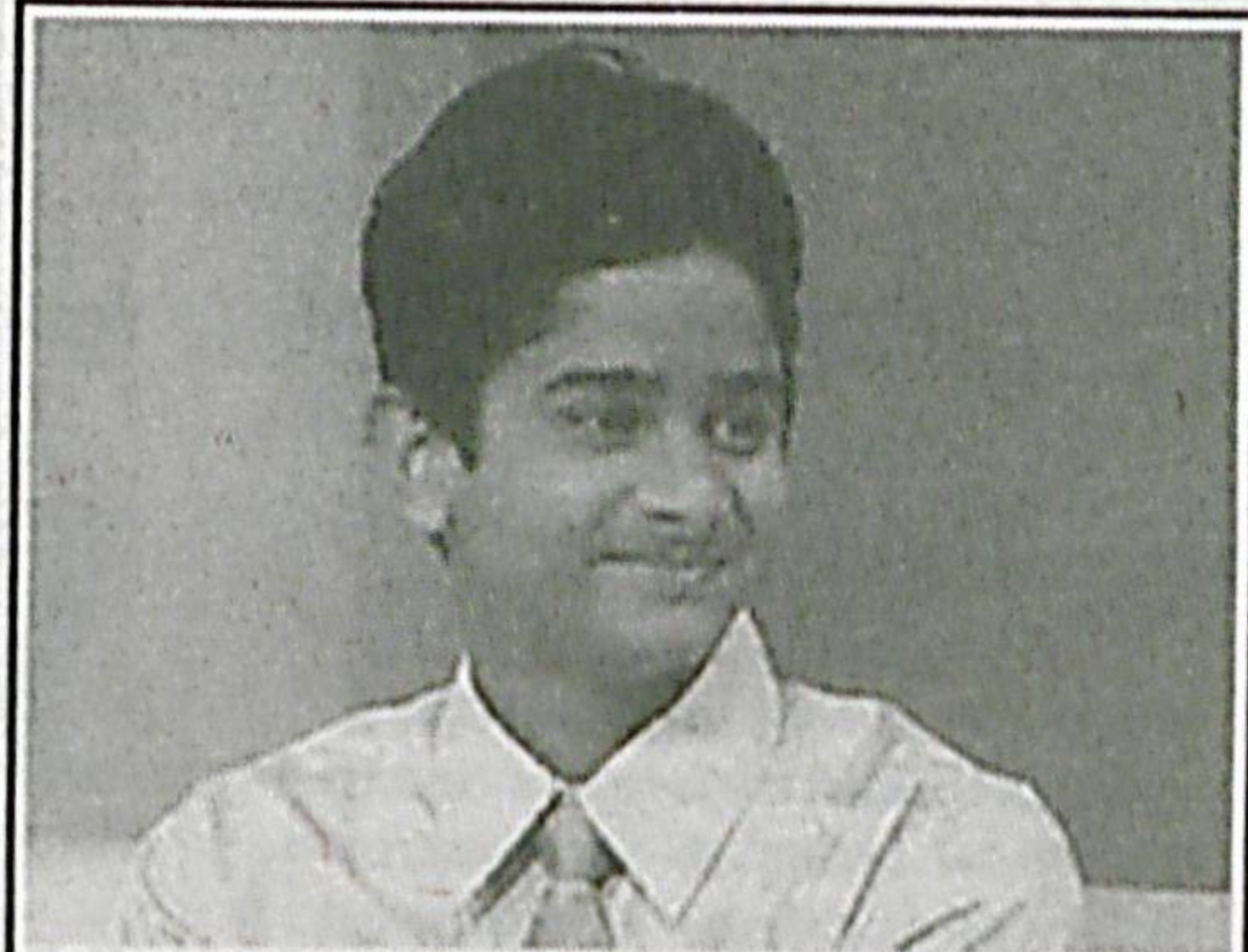
Тилла бола

ёки ақл ёшда эмас

рамиздаги энг ақлли одамдир. У тўрт ёшида бир неча тилларда, жумладан: япон, корейс, немис ва инглиз тилларида бемалол ўқиса, беш ёшида дифференциал тенгламаларни ечишга қодир эди. Уч ёшдан олти ёшгача у Кореядаги Ханянг университетининг физика курсида доимий тингловчи бўлиб қатнашди. Олти ёшдан бошлаб эса у НАСАда тадқиқот ишлари билан шуғуллана бошлади.

Буюк Британиялик яна бир тилла бола Гэрри Чейплдир. Гэрри тўрт ёшга қадам қўйганда, уни энг юқори интеллектуал салоҳиятга эга инсонлар учун мўлжалланган дунёдаги энг катта, машҳур ва қадимий ташкилот саналмиш Менсага аъзо бўлиш учун таклиф қилишди. Бу ерда унинг интеллектуал салоҳиятини 144 га тенг деб баҳолашди. Таъкидлаш керак-ки, Гэрри икки ёшида алфавитни ёд билибгина қолмасдан, уни орқадан олдинга қараб айтишга ҳам қодир эди. Ҳозирда у хоҳлаган соннинг квадрат илдизини бир неча сонияда осонгина чиқариб беради. Шу хислатлари эвазига у Менсага қабул қилинди. Маълумот ўрнида айтиш керак-ки, Менса ташкилоти Буюк Британиядаги Оксфорд университетида 1946 йили ташкил этилган. Шу вақтгача бу ташкилот кўплаб интеллектуал салоҳият соҳибларини жамлашга ва кашф этишга муяссар бўлди.

Акрит Ясвал дунёдаги энг ёш хирург саналади. У етти ёшида жуда қийин жарроҳлик операциясини амалга оширди. Акрит ҳеч қанақа тиббий маълумотга эга бўлмаса-да, оғир куйиш натижасида азоб чекаётган, бармоқлари бир-бирига ёпишиб қолган ҳиндистонлик қизчани операция қилди. Унинг бармоқларини ажратиш, ишлаб кетишига эришди.

Рассомларнинг кўпчилиги учун халқаро кўргазма ўтказиш ёки биронта асарини дунёдаги машҳур музейлардан биринида намойиш этиш эришиб бўлмас орзудек туюлади. Аммо эндигина икки ёшга қадам қўйган Аэлита Андре исмли қизалоқ учун бу чўққи аллақачон забт этилган. Негаки, рассом Аэлитанинг асарлари Мелбурндаги бадий галереядан ўрин олган. Танқидчиларнинг фикрича, ёш рассомнинг асарлари ҳақиқатан ҳам таҳсинга лойиқ ва унга олам-олам шуҳрат олиб келмоқда. Аэлита рассомчилик билан жуда ёшлигидан, яъни энди юриб, гапира бошлаган пайтдан шуғулланиб келмоқда.

Уч ёшли математик Марк Вишня эса «Шон-шуҳрат дақиқаси» номли кўрсатувдаги ўз чиқишида ҳакамларни лол қолдирди. У синус ва косинуслар жадвалини осонгина ўзлаштирди. Миясида катта рақамдаги сонларни кўпайтириб, бўлиб ҳисоблаб чиқарди. Биз катталар эса буни фақат электрон ҳисоблагич ёки компьютер орқали ишлашимиз мумкин. Бундай шон-шуҳратнинг ўзига мутлақо алоқаси йўқдек тутадиган Маркнинг энг катта орзуси тезроқ бува бўлишдир.

Грегори Смит исмли вундеркинд эса 12 ёшида Нобел мукофотига номзод сифатида кўрсатилди. У икки ёшида ўқишни ўрганган бўлса, 10 ёшида университетга қабул қилинди. У ўзи асос солган International Youth Advocates деб номланувчи болалар ҳуқуқини ҳимоя қилиш ташкилотидаги фаол иштироки туфайли янада машҳур бўлиб кетди. У АҚШнинг собиқ президенти Билл Клинтон ва Михаил Горбачев билан учрашган ва нутқ қилиш учун БМТ саммитига таклиф этилган.

Интернет хабарлари асосида Ф.Мамашарипов тайёрлади

Тармоқ меҳнат-кашлари ўртасида

Касаба уюшма спорти

жисмоний тарбия ва спортнинг оммавийлигини ошириш бўйича Ёқилги-энергетика комплекси, кимё саноати ва геология ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгаши Тошкент вилояти бўйича вакиллиги томонидан қатор тадбирлар изчил амалга ошириб келинмоқда. Бу «Отам, онам ва мен — спортчи оила» мусобақаларида ҳам ўз аксини топмоқда.

Оилавий мусобақа

Куни кеча вилоят тармоқ тасарруфидаги Ангрен кимё саноат касб-хунар коллежининг спорт залида 30 дан ортиқ оила аъзолари Конституциямизнинг 18 йиллигига бағишланган оилавий мусобақанинг вилоят босқичида баҳс олиб бордилар.

Спортсевар иштирокчи оилалар баскетбол тўпини са-

ватга тушириш, дарвозага киритиш, оилавий югуриш, жойидан сакраш, арқон тортиш каби спортнинг 5 тури бўйича ўзаро беллашишди.

Умумжамоа бўйича биринчи ўринни «Максам-Чирчиқ»

ОАЖдан Азамовлар оиласи эгаллаган бўлса, иккинчи ва учинчи ўрин «Ўзбеккимёмаш»дан Карниловлар оиласи ва «Аммафос-Максам» ОАЖдан Наврўзовлар оиласига насиб этди. Азамовлар оиласи Республика босқичида иштирок этадиган бўлди.

Мусобақадан ташқари иштирокчи оилалар фарзандлари тадбирнинг янада қизиқарли ўтиши учун ўзлари тайёрлаб келган спорт ва саломатлик, Мустақиллик, Конституция, Ватанни мадҳ этувчи шеърлари, дилбар рақслари, куй-қўшиқлари билан томошабинларга завқ улаштишди.

З.ЎРИНБОВЕВ,

Ёқилги-энергетика комплекси, кимё саноати ва геология ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгаши Тошкент вилояти бўйича вакиллигининг вакил ўринбосари

«Турон» клуби голиблари

Каратэ

Нишон туманидаги Нуристон шаҳарчасида «Ашихара-каратэ» бўйича мусобақа бўлиб ўтди. «Ёшларимиз гиёҳвандлик, терроризм ва одам савдосига қарши» шиори остида ўтказилган 15 вазн тоифасидаги беллашувда ёшлар ўз маҳоратини намоиш этишди.

Вилоят «Ашихара-каратэ» федерацияси вице-президенти Эркин Ашуровнинг таъкидлашича, «Турон» спорт клуби ҳам маънан, ҳам жисмонан

етук, баркамол авлодни тарбиялаш йўлида катта ишларни амалга ошираяпти.

Турнирда Нишон туманидан Фаррух Тўраев, Самандар Нормўминов, Жасур Жўраев, Шохрух Чоршанбиев, Гулирухсора Сайдалимова, талимаржонлик Нурсултон Ашуралиев, Мухлиса Ёкубова, Чироқчи туманидан Жонтемир Исломов, Раъно Келдиёрова, шахрисабзлик Бекзод Азимов, Гиёсиддин Эшпўлатов ўз вазн тоифаларида тенгсиз эканлигини намои-

иш этишди.

Мутлақ вазнда чироқчилик Абдусаттор Худойкулов голиб бўлди.

Иззат ХИКМАТОВ

Гимнастика

Нафосат маликаларига тухфа

Андижон шаҳридаги Олимпия заҳиралари коллежининг гимнастика мактаби

қайтадан таъмирланиб, унинг таркибида янги бадий гимнастика зали фойдаланишга топширилди.

Мутахассисларнинг эътирофи эътиҳа, кейинги йилларда Андижон вилоятида ушбу спорт тури билан шуғулланувчилар сони ортмоқда. Айниқса, Қорасув шаҳри ва Улуғнор, Асака туманлари гимнастикачиларининг чиқишлари кўпчилиқда яхши таассурот қолдирмоқда.

Ўтган йилларда Андижонда бадий гимнастика билан шуғулланувчи қизлар 1800 нафар, 2010 йил давомида улар сони 2800 нафарга етди. Бу эса ушбу спорт турига кўрсатилаётган юксак эътибордан далолатдир.

Абдулҳай ЮНУСОВ,
«Ishonch» мухбири

Сўз — мураббийга

Ўтган ўқув йилида мактабимиз жамоаси таълим-тарбиянинг барча йўналиши бўйича туманда рейтинг ҳисоб-китобларида учинчи ўринни эгаллади. Ушбу ютуқда спортдаги натижаларимиз ҳам эътиборга олинган. Ўқувчиларимиз республика, вилоят, туман миқёсидаги мусобақаларда муносиб иштирок этиб келишади.

Мақсадимиз муштарак

Спортнинг футбол, волейбол, баскетбол сингари жамоавий ўйинларида болаларнинг ўзаро ҳамкорлиги ва дўстлиги муҳим аҳамият касб этади. Чунки жамоа бўлиб курашишда ўйинчилар бир-бирини қўллаш, зарур бўлганда ака-укадек жон куйдириши керак: шундагина ҳаракатлар бир мақсадга қаратилиб, муваффақият гаровига айланади.

Капитал таъмирланган мактабимизда спорт машғулоти учун барча шароит яратилган. Шу боис спортчи ўқувчиларимиз Асолат Давлатова, Умида Рўзикулова ўтган йили Гулистон шаҳрида ўтказилган «Умид ниҳоллари» мусобақасида спортнинг бадий гимнастика турида муваффақиятли қатнашди.

Шу йил Жаҳонгир Қудратов, Аббос Умрзоқов, Жавоҳир Нишонов каби ўқувчиларимиз вилоят футбол мактаб-интернатида ўқишга қабул қилинди.

Фарҳод АХТАЕВ,
Пахтакор туманидаги 17-умумтаълим мактабининг спорт мураббийси, «Шухрат» медали соҳиби

Хабар

Булунгур туман Болалар ва ўсмирлар спортини ривожлантириш жамғармаси мактаб ўқувчиларига янги спорт кошонаси қуриб берди.

Янги мажмуа

Замонавий спорт иншооти 20 млн. сўмлик 36 хилдаги спорт жиҳозлари билан таъминланган. Турсунбой Мирзаев, Иноят Жеников, Рустам Бобомуродов сингари мураббийлар ёшларнинг чиниқиши, спортнинг бирор турини эгаллашларига ҳаракат қилмоқда.

Нарзулла ФОЗИЛОВ,
Булунгур туман таълим ва фан ходимлари бирлашган касаба уюшма кўмитаси раиси

Газетанинг 11 декабрдаги 146-сонидан чоп этилган «Ройтахт Aukcion» ДУК томонидан берилган эълонда «Дори-Дармон» акциядорлик компанияси балансидаги 2004 й. и/ч, д/р 10 АУ960 бўлган «Нексия» русумли автотранспорт воситасининг бошланғич нархи 2 00 000 сўм деб ўқилсин.

Ўзбекистонда илк бор кўзи ожизлар мини футбол

12-13 декабр кунлари пойтахтимизнинг «Чилонзор» болалар спорт мажмуасида кўзи ожизлар ўртасида мини футбол бўйича илк бор Республика биринчилиги бўлиб ўтди.

Тадбир Ўзбекистон «Миллий тикланиш» демократик партияси, Ўзбекистон Паролимпия Миллий ассоциацияси, Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси Тошкент шаҳар филиаллари, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати Тошкент шаҳар кенгаши томонидан ташкил этилди.

Унда Андижон, Наманган, Бухоро, Тошкент -1, Тошкент -2 жамоалари ўзаро куч синашдилар. Мусобақа биринчи бор уюштирилаётган бўлса-да, юқори савияда ўтгани эътироф этилди. Иштирокчиларнинг ғалабага бўлган иштиёқи учрашувларнинг янада қизиқарли ўтишини таъминлади.

— Кўзи ожизлар ўртасидаги мусобақа Ўзбекистон футбол ишқибозлари учун катта янгиликлардан бири бўлди, — дейди Тошкент шаҳар Паролимпия ассоциацияси раиси Юнус Аминжонов. — Дарвоқе, ушбу спорт турининг ўзига хос баъзи жиҳатлари ҳам мавжуд. Масалан, майдонда ҳар бир жамоадан 5 нафардан иштирок-

чи ҳаракат қилади. Жарима тўплари ҳам берилади. Унда ичида овоз чиқарадиган мослама жойлаштирилган махсус тўпда ўйналади. Иштирокчилар унинг овозларига қулоқ солган ҳолда ҳаракат қилишади. Ўйинчилар ичида фақат дарвозабон заиф кўриш қобилиятига эга бўлади. Шундай бўлса-да, қолган футболчилар кўзларига ниқоб тақиб олишади. Қолаверса, бу ўйин ҳам ички, ҳам ташқи майдонда ўйналадиган ҳолатларда майдоннинг четки айлана чизикларига махсус деворчалар ўрнатилади. Бу эса, ўйинчиларнинг майдондан ташқарига чиқиб кетмаслигини таъминлайди. Бундай тартиб-қоида жаҳон футбол стандартига тўла мос келади.

Бу жамоаларни тузишдан мақсад — яқин вақтлар ичида Ўзбекистон кўзи ожизлар терма жамоаси таркибини шакллантиришдир.

Хабарингиз бор, 2012 йилда Лон-

Ташаббус

донда XXX ёзги Олимпиада ўйинлари бўлиб ўтади. Унинг дастурига кўзи ожизлар ўртасидаги мини футбол баҳслари ҳам киритилган. Шу-

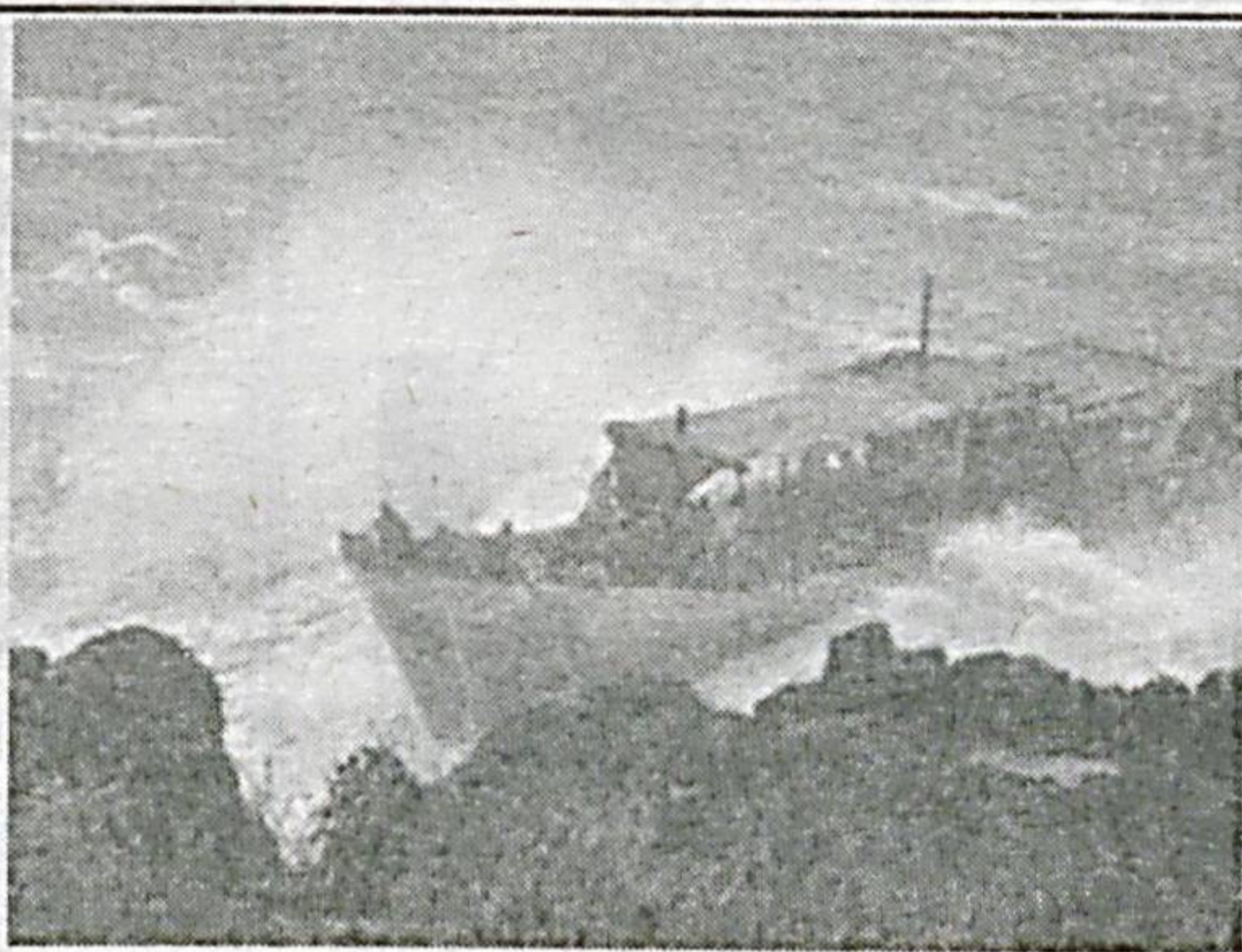
нинг учун яқин орада Ўзбекистон терма жамоаси таркибини шакллантириб, Лондонда ўтказиладиган Олимпиадага муносибларни саралаб олиш ва унда муваффақиятли иштирок этиш ниятидамыз. 2011 йилда Туркияда бўладиган Бутунжаҳон кўзи ожизлар ўйинлари ҳам ушбу мақсадга хизмат қилади, албатта. Шунингдек, Америка Қўшма Штатларида кейинги йилнинг июл ойида ёшлар ўртасида беллашув ташкил этилади. Ана шу нуфузли спорт тадбирларида вакилларимиз етарли рейтинг очколарини жамғаришиб, Лондон олимпиадаси йўлланмасини қўлга киритиши лозим бўлади. Ўйлаймизки, бунинг уддасидан чиқамиз.

Тадбир сўнггида ташкилотчилар томонидан бу спорт турини янада ривожлантириш ҳамда келгуси мусобақаларда барча вилоятлар жамоалари иштирок этиши масаласи кўриб чиқилди.

Мусобақа голиблари — Тошкент -1 жамоаси олтин, Андижон вилояти вакиллари кумуш ҳамда наманганликлар бронза медаллари билан тақдирланишди.

Нарзулла МАХАМОВ,
«Ishonch» мухбири

Хинд океани-нинг Рождество ороли қирғоқларида қочоқлар тушган кема ҳалокатга учради. Маълумотларга қараганда, ҳалокат оқибатида тахминан 50 киши ҳаётдан кўз юмган, 36 нафар йўловчи эса оғир аҳволда.

Қочоқлар оролидаги ҳалокат

Хабар қилинишича, узунлиги 9 метр бўлган кеманинг мотори ишдан чиқиши ҳалокатга сабаб бўлган. Натижада, тўлқинлар кемани қояларга олиб бориб урган ва у бир неча бўлакка бўлиниб кетган.

Ерли аҳоли вакилининг ҳикоя қилишича, маҳаллий вақт бўйича тонгги олтиларда у чўкаётганларнинг ёрдам сўраб қичқирган овозларидан уйғониб кетган. Аммо кучли тўфон туфайли уларга ёрдам бера олишмаган. Кўнгиллиларнинг қўлидан келган ягона ёрдам — чўкаётганларга қутқарув чамбаракларини ташлаш бўлган.

Кемадагиларнинг қайси мамлакат фуқаролари эканлиги расман маълум қилинмаган ва норасмий маълумотларга қараганда эса, уларнинг кўпчилиги Ироқ ва Эрон фуқароларидир.

Рождество ороли Австралияга тегишли ва у қўшадан 2000 километр олисда жойлашган. Оролда қочоқларни дастлабки текширувдан ўтказиш маркази ташкил қилинган бўлиб, унинг натижасига кўра, Австралия ҳукумати қочоқларга бошпана бериш ёки бермасликни ҳал қилади.

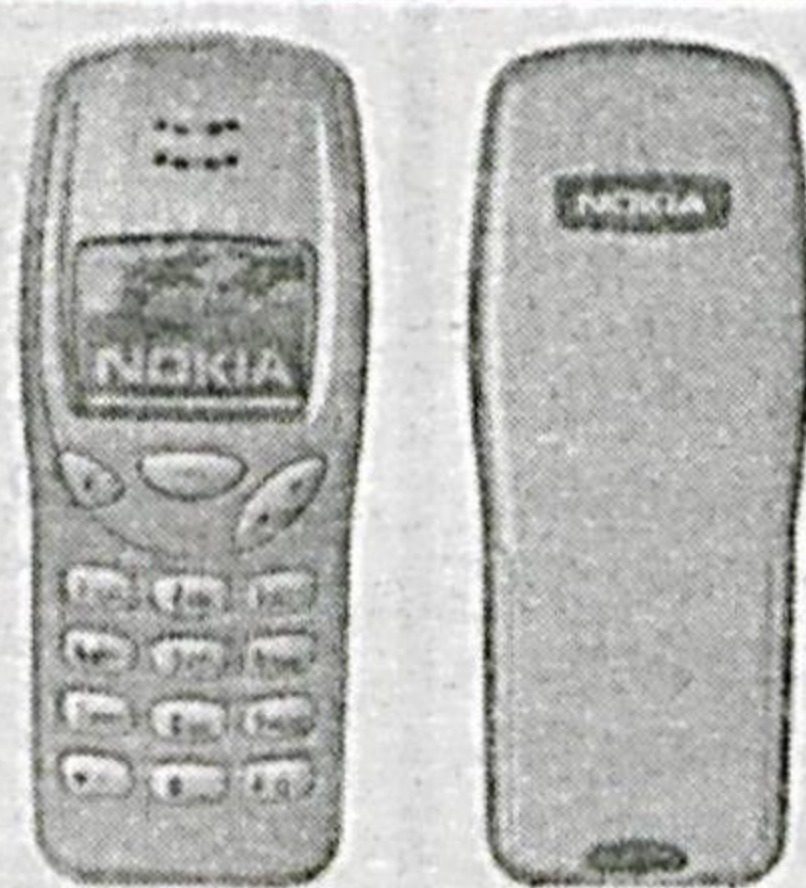
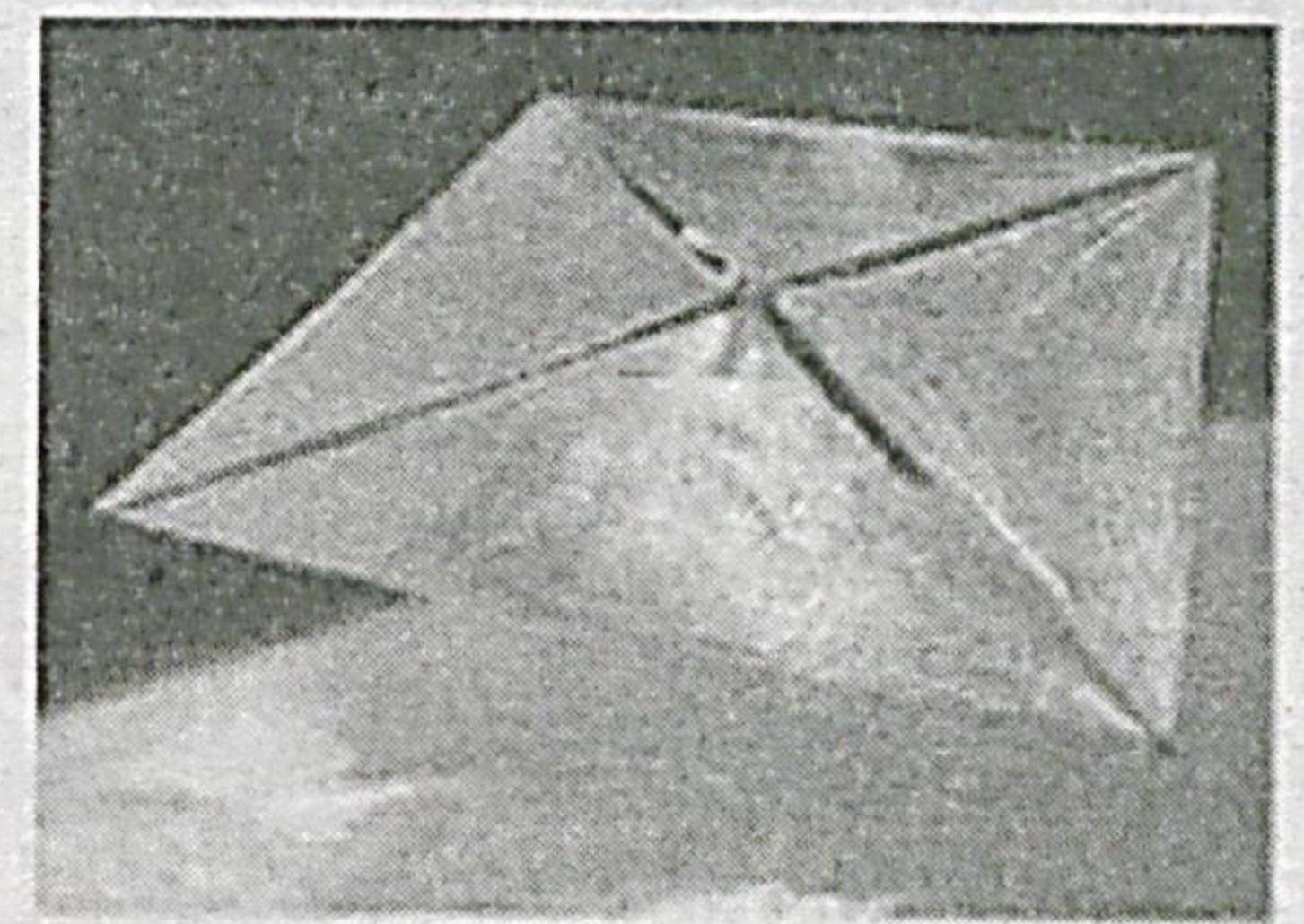
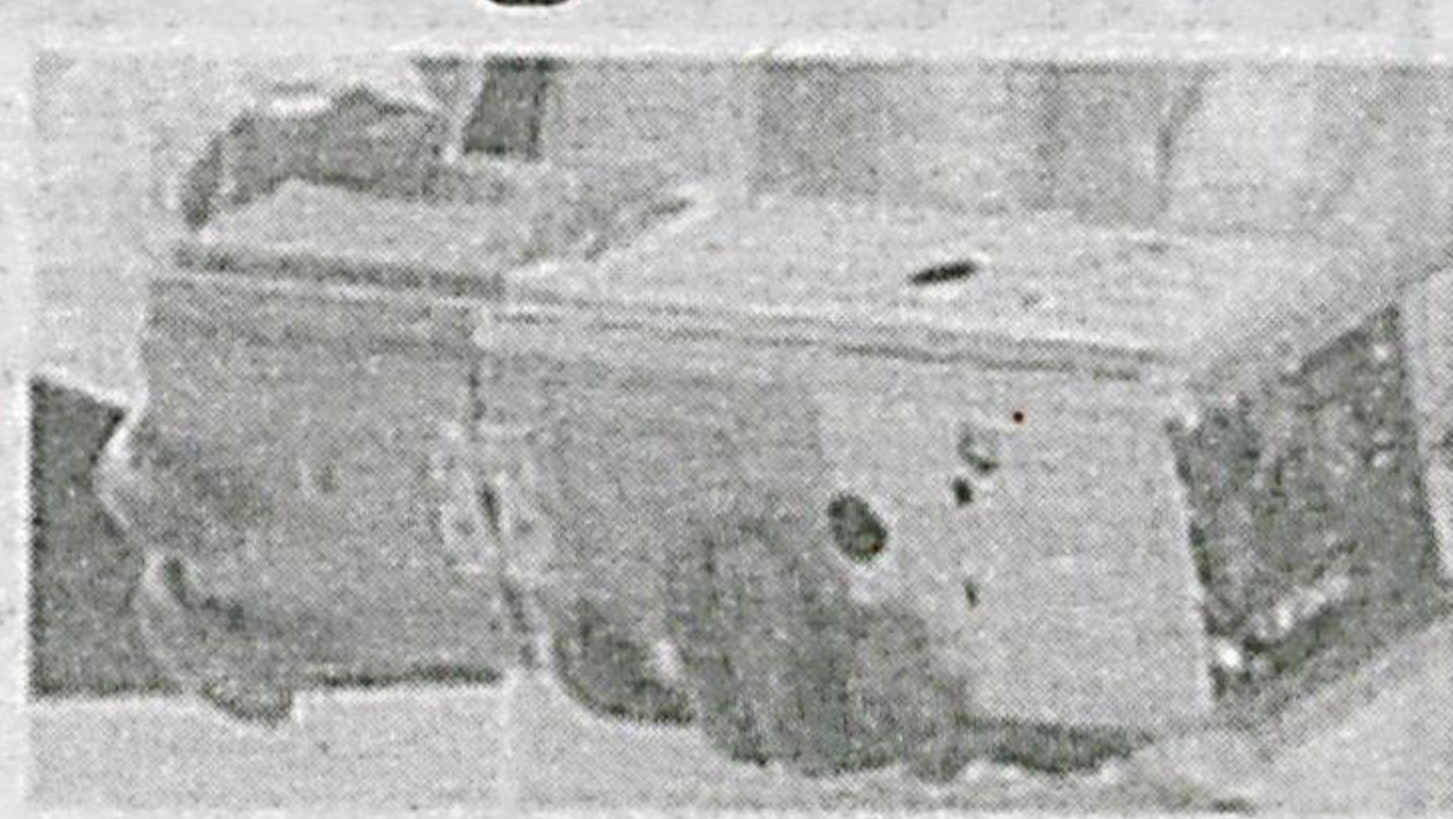
Сунъий йўлдош йўқолди

«Science Now» интернет-порталида хабар қилинишича, АҚШнинг NASA фазовий тадқиқотлар агентлиги ўзининг қуёш елкани билан жиҳозланган «NanoSail-D» нано йўлдоши билан алоқани йўқотган. Агентлик мутахассислари муаммо нимада эканлигини ҳали аниқлаганларича йўқ.

Ускуна 6 декабр куни «FASTSAT» номли бошқа бир сунъий йўлдош ёрдамида орбитага чиқарилган бўлиб, 9 декабрда «NanoSail-D» Қуёш елканининг ёйилиш натижаси ҳақида Ерга хабар бериши керак эди.

NASA мутахассислари носозликнинг уч хил сабабини тахмин қилишмоқда. Биринчи тахминга кўра, нано-йўлдошнинг аккумулятори орбитадаги куйи ҳарорат даражасида ишлашга қодир бўлмаган. Иккинчи тахминга кўра эса, Ерга келган зафарли хабарга қарамасдан, ускуна орбитага ета олмаган. Учинчи тахминга кўра, «NanoSail-D» елканлари ёзилмаган.

Шунга қарамай, агар «NanoSail-D» орбитага муваффақиятли чиққанлиги ўз исботини топса, ускуна NASA томонидан бошқа сунъий йўлдош воситасида фазога чиқарилган илк сунъий йўлдош сифатида тарихга кириши мумкин.

Даволовчи телефон

Даволовчи уяли алоқа телефонлари ишлаб чиқарувчи компания Россиянинг «Сколково» инновацион маркази лойиҳаларида қатнашишга ариза берди. Хабар қилинишича, «Инновацион телемедицина» деб номланувчи ушбу компания ўз бизнес режасини ҳам марказ вакилларига тақдим қилишга улгурган.

Бизнес режага кўра, компания «Сколково» инновацион марказида «Скэнар» ташхис қўйиш ва даволаш тизимини йўлга қўяди. Тизим таркиби митти электродлар билан жиҳозланган махсус камзул, шунингдек, беморнинг жорий ҳолати ҳақида врачга хабар юборувчи «Скэнар-телефон»дан иборат бўлади. Ушбу тиббий жиҳоз Nokia 3210 чўнтак телефони асосида яратилиши мўлжалланган.

Халоскор мушук

Англиянинг Девон графлигида Пеппер лақабли мушук ўз эгасининг уйини ёнғиндан асраб қолди. Маълум бўлишича, уй эгалари озиқ-овқат сотиб олиш учун дўконга кетганида, бинода ёнғин бошланган ва мушук ошхона ойнасини очиб, кўчага қочиб чиққан. Қўшнилари эса бу пайтда очиқ деразадан чиқаётган тутунни пайқашган ва ўт ўчирувчиларга хабар беришган. Кейин аниқланишича, ёнғин ошхонадаги бузуқ микротўлқинли печдан чиққан экан.

Пеппернинг эгаси, Шэрон Уайтнинг ҳикоя қилишича, жонивор бироз вақт олдин олд оёқлари билан ошхона ойнасини очишни ўрганган бўлиб, у бунини биринчи марта ошхонада оила аъзолари овқатлангани йиғилишганида намойиш қилган. «У узок уриниб, ойнани очгач, ҳаммамиз қарсак чалиб уни олқишлай бошладик. Менимча, бу уни илҳомлантирган бўлса керак», — дейди аёл.

Уйда ёнғин чиққан куни ҳам мушук худди шу тарзда кўчага чиқиб олган. «Агар у ва қўшнилари бўлмаганида, ҳаммаси жуда аянчли тугаши мумкин эди», — дейди Шэрон Уайт.

Хитой археологлари 2,4 минг йиллик шўрва қолдиқларини топишди. Бронзадан ясалган идишга солинган қадимий таом мамлакатнинг Шанси вилоятидаги қабристондан чиққани кизиқ.

2,4 минг йиллик шўрва

Олимлар идиш ичидан металл буюмлар сатҳида ҳосил бўладиган патин — оксид-карбонат моддаси билан қопланган бир нечта суяк устида изланишлар олиб боришмоқда.

Учоёқ идишнинг баландлиги 20, диаметри 24,5 сантиметр бўлиб, тадқиқотчиларнинг тахмин қилишича, идиш ер эгаси ёки кичикроқ ҳарбий амалдорга тегишли бўлиши мумкин.

Изланувчиларнинг таъкидлашича, топилма ҳамда ундаги суяклар эрамызгача бўлган V аср аҳолисининг турмуш тарзини яхшироқ ўрганишда ёрдам беради.

Германиянинг Кёльн шаҳрида яшовчи аёл машиналарни қўйиш жойида унутиб қолдирилган сумкадан 41 минг евро топиб олди ва полиция маҳкамасига элтиб берди.

Топган топалоқ... Эмас

45 ёшли бу аёл топилган пулларга машина, кўп микдорда тилла буюмлар сотиб олиши ёки дунё бўйлаб ажойиб саёҳат қилиши мумкин эди.

Сумкадаги ҳужжатлар ёрдамида полиция тез орада пул эгасининг шахсини аниқлади. Маълум бўлишича, у эндигина иш бошлаган ёш тадбиркор экан. Кейинроқ у ўз пулларини топилмалар идорасидан олиб кетган.

Хабарларда ёзилишича, аёлни 1000 евро микдорида мукофот кутмоқда.

1977 йилда фазога учирилган «Вояжер-1» космик аппарати Қуёш системасининг ташқи чегараларида этиб борди. Бу ҳақда АҚШ геофизиклар жамиятининг учрашувида аппарат фаолиятини назорат қилувчи мутахассислар хабар беришди.

«Вояжер-1» — Қуёш системаси чегараларида

«Вояжер-1» ҳозиргача 17,4 миллиард километр масофани босиб ўтган ва айни пайтда «гелиоқалқон» (heliosheath) деб номланувчи ҳудудга етган. Бу қандай юз бериши эса, шубҳасиз, барчани қизиқтиради. Мутахассислар одатда Қуёш системасининг шартли чегараларини сайёрадан учиб чиқувчи зарядланган заррачалар (Қуёш шамоли)нинг ҳаракати орқали белгилашади. Улар дастлаб

катта тезлик билан учиб чиқади ва юлдузлар ўртасидаги бўшлиқ заррачаларини суриб, ўзига йўл оча боради. Кейин, аста-секин Қуёш шамолининг тезлиги сусая боради ҳамда «зарба тўлқини чегараси» деб номланувчи ҳудудга етгач, заррачалар ўз йўналишини ўзгартиради.

«Гелиоқалқон» ҳудуди эса «зарба тўлқини чегараси»дан кейин бошланади. Тахминларга кўра, соатига 61,2 минг километр тезликда ҳаракатланаётган «Вояжер-1» бу ҳудудни ҳам босиб ўтиб, 2014 йилда Қуёш системасини тарк этиши керак.

Тарихдан куч олган рассом

Ўзбекистон халқ рассоми, Бадий Академиянинг кумуш медал соҳиби Муборак Йўлдошев — фантастик олам яратувчи, тарихдан куч олган мусаввир. Асарларида тарихнинг ўқилмаган саҳифаларидан дурдоналар излайди. Уларни топиб, сайқаллаб халқ қахрамонларининг афсонавий тимсолларини яратади. Санъаткорнинг маҳорати шундаки, нафақат қахрамонининг ташқи қиёфаси, балки бой ички дунёси ва тафаккурига эътиборни қаратади.

Муборак Йўлдошев ижодининг энг ноёб хазинаси «Гўрўгли» достонига ишланган 40 дан ортиқ, «Алпомиш» достонига 24, «Авесто»га ишланган 5 та туркум картиналаридир. Рассомга, айниқса, афсонавий Самарқанд ва соҳибқирон Амир Темур шахси илҳом беради. Қадим шаҳарнинг ҳар бир гишти гўё рассомга она тарихдан, буюк боболарнинг тенгсиз куч-қудрати ва тафаккурдан эртақлар сўзлайди. У саккиз йил мобайнида Самарқанд опера ва балет театрида ишлади. Бу даврда мусаввирнинг руҳий кечинмалари саҳнада акс этди ва рассом номини қадим шаҳарда меҳмон ёки сафарга келган хорижликлар томонидан дунёга таратди.

Ёрқин тилларанг бўёқлар орқали рассом Шарқнинг кўёши, одамларнинг зиёга интилиб яшашини тасвирлайди. Айниқса, «Авесто»га бағишланган асарларида оловранг кўп ишлатилиб, бу

Тасвирий санъат

орқали халқнинг пўлатдек тобланган иродаси ва ёрқин тафаккури акс эттирилган. Қолаверса, бу туркумдаги асарларда яхшилик ва эзгулик тараннум этилади. Ёмонлик худоси — Аҳриман билан жангда эзгулик маъбудаси — Ахурамазда ғолиб чиқиши шундай маҳорат билан тасвирланадики, уни томоша қилган муҳлис қалбида ҳам яхшилик ҳамиша ғолиб ва боқийлигига ишонч туйғуси уйғонади.

«Хофиз ва Темур баҳси» картинасида ҳам рассомнинг ўзига хос маҳорати ва кенг ички дунёси акс этган. Картинада акс этган воқеалар тарихий обидалар уйғунлигида янада сайқалланган. Амир Темур адолат, заковат ва куч-қудрат белгиси бўлган оқ отда ифодаланган. Ҳар иккала шахс нозик дид ва ақл-идрок кишиси эканлиги уларнинг юз ифодасида ўз аксини топган. Санъаткор ўз қахрамонлари кийим-бош ва қурол-яроқларига ҳам эътибор қаратади. Бу эса рассомдан жуда кўп изланиш ва ўқиб-ўрганишни талаб этади. М.Йўлдошев эса изланиш, ўз устида ишлашдан эринмайди. Шунинг учун унинг ҳар бир кўргазмаси муҳлислар ва санъатшунослар учун катта воқеа бўлади.

Абдували ЭГАМБЕРДИЕВ,
санъатшунослик
фанлари доктори

Энига: 1. Жавзо ва Асад буржлари ўртасида жойлашган бурж. 3. Шифокорликда асосан шарқона даволаш мажмуи. 6. Бино ва иншоотларни лойиҳалаш, қурилиш ва безатиш санъати. 10. Эркак исми. 11. Набиранинг фарзанди, бобога нисбатан. 12. Темир йўл релслари остига ётқизиладиган тўсин. 13. Муассасанинг пул қабул қилиш, тарқатиш каби ишлари билан шуғулланувчи бўлими. 14. Юнон алифбосининг охириги ҳарфи. 15. Спортча сузиш усули. 16. Тўқали энли тасма. 18. Матнларни нашр этишда қўлланиладиган текис босма усули. 22. Маълум ҳодисаларга сезгирлик кўрсатиб, электр токини улайдиган ёки узатган асбоб. 23. Самолётлар сақланадиган ва жорий таъмирланадиган иншоот, махсус бино. 24. Валюта ва қимматбаҳо қозонларнинг махсус меъёрлар билан белгиланган қиймати. 27. Муайян ҳодисаларга оид статистик маълумотлар график тарзда тасвирланган кўрсаткич. 28. Кўп ўринли автомобил. 29. Кучли даражадаги иссиқлик.

Бўйига: 1. Ҳафта куни. 2. Подшоҳлик саройидаги олий ўриндиқ. 4. Қадимги Рим даврининг атоқли саркардаларидан бири. 5. Таниқли авиаконструкторлардан бири. 6. Меҳнат қуроллари, турли фаолиятда қўлланиладиган нарсалар ишлаб чиқариш тармоғи. 7. Кўркам патли жануб қуши. 8. Бирор нарса ҳолатини билиш мақсадида ўтказиладиган текшириш. 9. Мамлакатимизда олий макалли илмий ва илмий-педагогик ходимларни тайёрлаш тизими. 17. Ватанимиздаги гуллаб яшнаган водий. 19. Тўрт тактада бажариладиган майин испанча рақс. 20. Саҳна санъати соҳаси. 21. Мураккаб ҳолат ва масалаларни турли текширув ва таҳлил асосида ҳал этувчи мутахассис. 25. Асосан Африка шимоли ва Осиё гарбида яшовчи миллат. 26. Узоқ шарқдаги дарё.

МУАММОНОМА

Калит сўзлар: 1. Фуқароларнинг дав-воларини ҳал этиш, жиноий ишларни кўриб чиқиш билан шуғулланадиган давлат органи — 9, 10, 11.

2. Ижодий истеъдоднинг энг юксак даражаси — 12, 13, 3, 1, 16.

3. Вақт ўлчови бирлиги — 16, 1, 4, 4. Тиниш белги — 15, 2, 14, 9.

5. Узунчоқ ҳолда етиладиган хушхўр, тропик мева — 17, 2, 3, 2, 3.

6. Инсон танасида фавқулодда таъсирлар натижасида юзага келадиган ҳаёт учун хавфли патологик жараён — 8, 6, 5.

Ибратли хикоят

Маъракага айтиш
учун икки-уч уй
наридаги қўшнимиз
Тўхтасин отанинг
дарвозасини тақил-
латдим. Чорпояда
дастурхонга тикил-
ганча, хаёлга чўмиб
ўтирган отахон
суюниб кетди.

Кўнгил таоми

— Қайтди, укажон! Худого шукур, ўзимга қайтди... Дабдурустандан айтилган сўзларга тушунмай, сўрадим:

— Ким қайтди? Ўғлингиз бирор жойга кетган-миди?

— Кадр қайтди, меҳр қайтди, — деди ҳаяжон ила отахон. — Раҳматли отам кексайиб қолганида кунларни эмас, балки дақиқаларини биз фарзандлари билан бўлишига ҳаракат қиларди. Мен кўнглини яхши тушунар эдим. Шунинг учун ҳар якшанба шаҳарга тушиб, қовурилган балиқми, кабоб ёки ҳолвами, ишқилиб, ширмой нон орасига бир тансиқ таом бостириб хузурларига келардим. Мана ўша қилганларим ўзимга қайтпти. Турсун-пўлат ўғлим мана бу тугунни олиб келиб, «Дада-жон, сизга илиндим, совимасдан еб олинг», дея ташлаб кетди.

Отахоннинг овози титроқли эди. У кўз ёшларини артаркан, мени ҳам дастурхондаги таомга чорлади:

— Қани, ука, насибангиз тортган экан. Менга ҳамроҳ бўласиз.

Ширмой нон устидаги кабоб бўлагига икки-уч маротаба кўл узатилди. Энди Тўхтасин ака қаддини ғоздек тик тутиб, ҳовли тўрида чулдираб ўйнаётган набираларини ёнига чорлай кетди. Етиб келишгач, ҳар қайсисига бир бўлакдан гўшт, бир бурдадан ширмой нон улашиб чиқди.

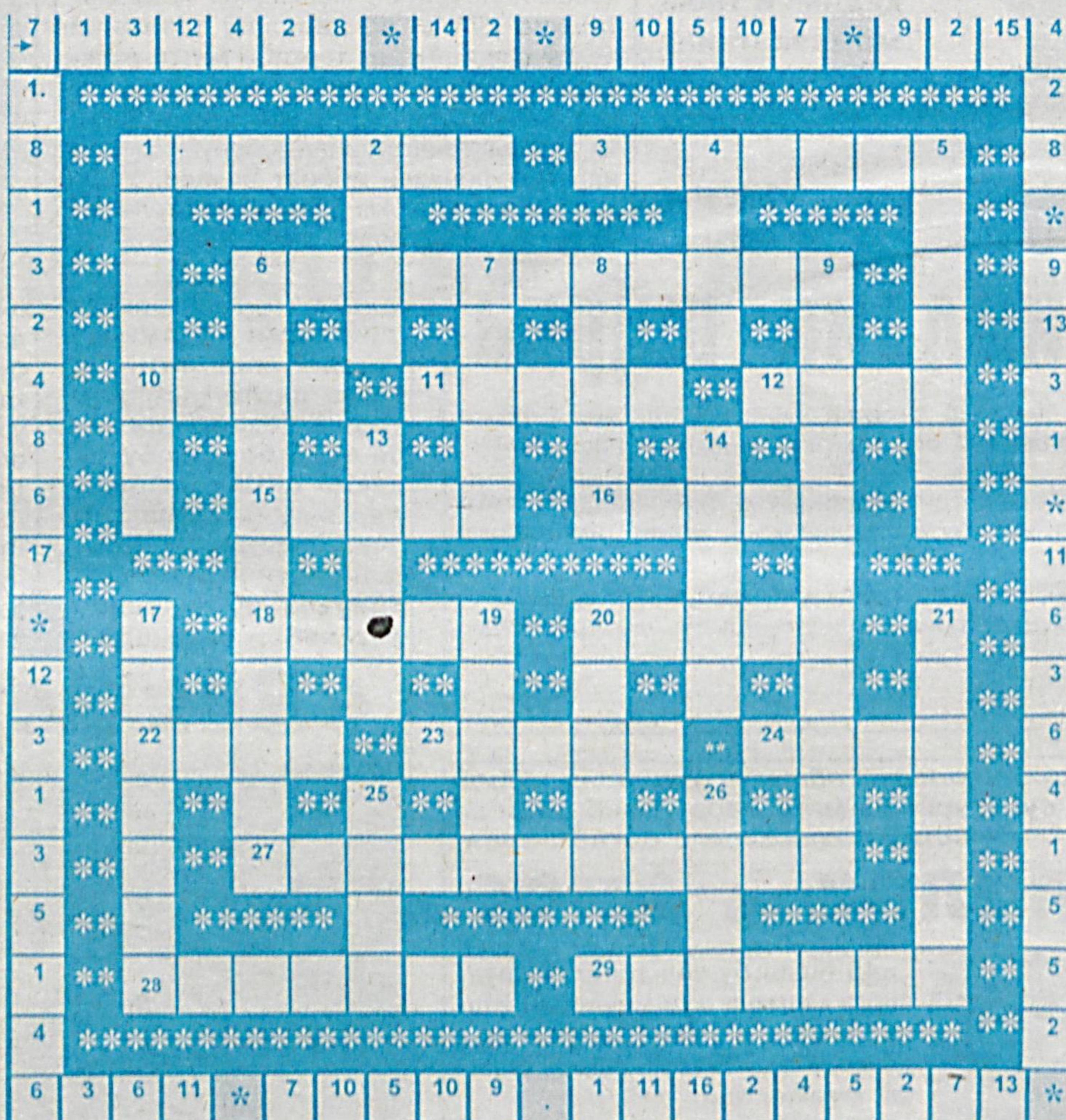
— Ўзингиз яна бироз емадингиз-да, қўшнижон!

— Бу кўнгил таоми, укам, у билан тўйиш шарт эмас.

Ота юз-кўзидаги хушнудлик буюк мутафаккир шоир Алишер Навоийнинг куйидаги мисраларини ёдимга солди:

**Фарзанд ато қуллигин чу одат қилғай,
Ул одат ила касби саодат қилғай.
Ҳар кимки атога кўп риоят қилғай,
Ўғлидан анга бу иш сироят қилғай.**

Мансур ЗОИР

oliy baxt

МУАССИС:

Ўзбекистон касаба
уюшмалари
Федерацияси

Бош муҳаррир:
Абдухолик
АБДУРАЗЗОҚОВ

Тахрир хайъати:

Алла Долженкова,

Анвар Юнусов,

Довуд Мадиев

(Бош муҳаррир ўринбосари),

Жаҳонгир Шарофбоев

(масъул котиб),

Маъмура Адилова,

Нормамат Аллаёров,

Носирхон Ахбаров, Ойсулу

Нафасова, Пиримкул

Қодиров, Соғиндик

Ниетуллаев,

Шамси Эсонбоев

Бизга кўнгирик қилинг:

Котибият: 256-52-78

Хатлар бўлими: 256-85-43

Вилоят муҳбирлари:

Андижон + 99897 465 05 68;

Бухоро + 99893 653 50 81;

Жиззах + 99872 360 00 10;

Навоий + 99893 725 46 40;

Самарқанд + 99866 933 25 04;

Сурхондарё + 99897 458 05 07;

Фарғона + 99891 679 32 79;

Қашқадарё + 99897 414 30 78

Қорақалпоғистон Республикаси

ва Хоразм + 99862 562 56 75;

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида
0116-рақам билан рўйхатга олинган.
IBM компьютерлари тартиб ва сақлаланди.
Офсет усулида босилди. Бичими А-3.
Ҳажми 4 босма табоқ.

Манзилимиз:

100165, Тошкент шаҳри,
«Бухоро» кўчаси, 24-уй.
Нашр кўрсаткичи: 133; 134

Газета ҳафтанинг
сешанба, пайшанба
ва шанба кунлари чиқади.

Сотувда эркин нархда

Муаллифлар фикри тахририят
нуқтаи назаридан
фарқланиши мумкин.
Нашримиздан кўчириб босилганда
«Ishonch»дан олинганлиги
кўрсатилиши шарт.
Тижорат аҳамиятига молик
материаллар (h) белгиси остида
чоп этилади.

E-mail: mail@ishonch.uz

«Шарқ» нашриёт-матбаа
акциядорлик компанияси
босмахонасида
чоп этилди. Корхона манзили:
«Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Навбатчи котиб:

Ж.Шарофбоев

Навбатчи:

А.Арслонов

Мусахҳиҳ:

С.Шодиева

Саҳифаловчи-

дизайнер:

Ҳ.Абдужалилов

Босишга топшириш
вақти - 21.00

Буюртма Г— 1151

Тиражи: 11200

ISSN 2010-5002

2 3 4 5

Фозилжон ОРИПОВ